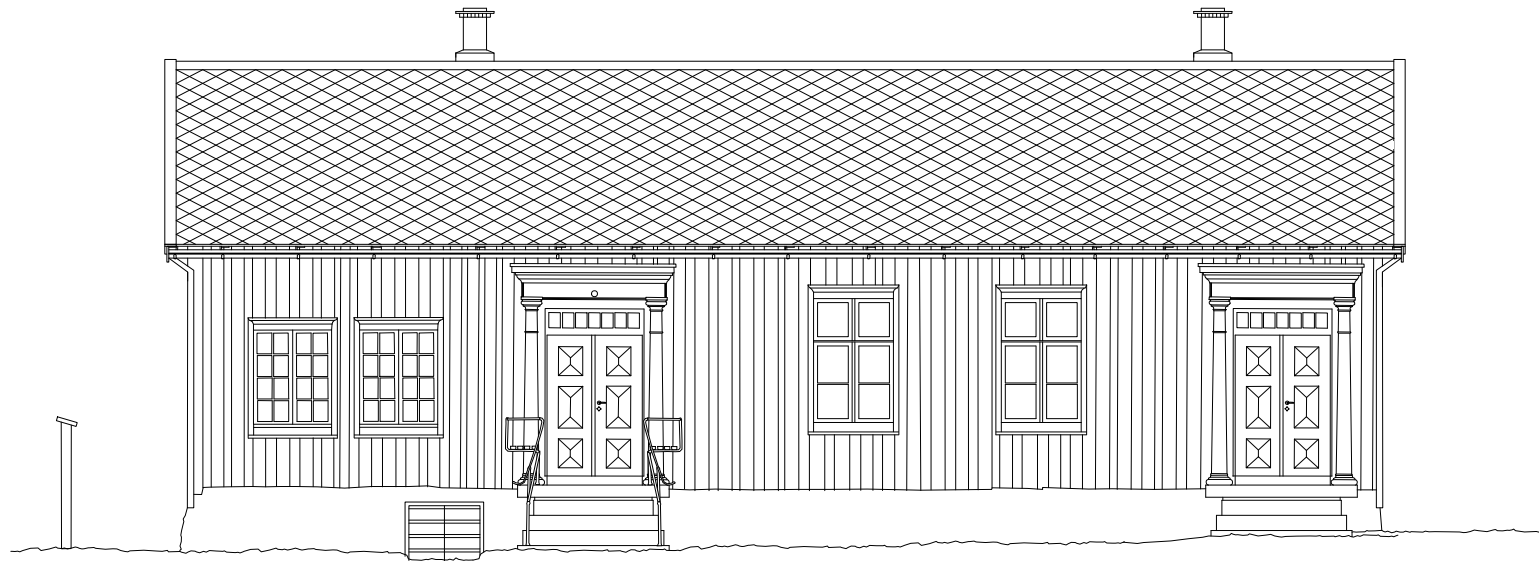

Jordal Skule 1881-2012

Historie, oppmåling, registrering og tilstandsanalyse av ei skolestue i Jordalsgrenda på Nordmøre

Kristin Melkild Avset

Del av "Omskolering- nye oppgaver for Jordal Skule"
Masteroppgave i arkitektur, fakultet for arkitektur og billedkunst NTNU, mai 2012

Veiledere: Eir Grytli og Dag Nilsen

Forord

Dette heftet er fortellingen om et hus. Et hus som på mange måter har gått ut på dato. Et hus som da det ble bygd var det første felles samlingshuset i grenda, et hus det var mye arbeid og stor ståhei for å få på plass. I åtti år bidro huset til å fore bygdas ungdom med kunnskap og læringslyst, det var på mange måter med på å bygge det samfunnet vi har i dag. Og nå skal det få nytt liv. Dette er historien om levde liv, om juletreffester og 17. maifeiring, men også om kyllinger på gårdsplassen og stille stunder med ukeblad på utedoen. Måtte det komme nye dager med velstand, styr og ståk, kattunger og slåball, og kanskje huset kan hjelpe til å ta vare på ei grend som det har tatt vare på siden 1881, og at huset igjen blir fullt av liv og vaffelrøre.

Jordal skule en oktoberdag i 2011

Innhold

Om oppgaven	s. 4		
Problemstilling	s. 5		
Litt om Jordalsgrenda	s. 6		
Metode og verktøy	s. 8		
Historien om huset	s. 11	Detaljer	s. 44
Grendeskoler; skolen som nasjonsbygger	s. 12	Konstruksjon	s. 46
<i>Typetegninger til skolehus av T. L. Binneballe (1863)</i>	s. 15	Materialer og overflater	s. 48
<i>Utdrag fra H. O. Melkild sine dagbøker (1879- 1884)</i>	s. 16	Fargeundersøkelser	s. 50
Strid, bygging, brann og gjenoppbygging	s. 17	Tilstand	s. 52
<i>Kontrakt 1880 og Brev fra Ingebrigt Melkild til Ole Melkild 1903</i>	s. 18	 	
Skolens rolle i bygda	s. 19	Vurdering og analyse	s. 57
Om husets oppbygging	s. 20	Potensiale og utfordringer	s. 58
Ombygging 1933	s. 21	Verdi og ny bruk	s. 60
Hverdagen på Jordal Skule	s. 23	Referanser	s. 62
Skolemateriell	s. 24	Skriftlige kilder	s. 62
Lærere og andre beboere	s. 26	Bilder	s. 63
Klassebilder	s. 28	 	
Reguleringsplaner og bestemmelser	s. 30	Vedlegg:	
 		Dokumentasjonsmatriser	s. III
Oppmåling, registrering og tilstand	s. 33	Profil av listverk	s. XLVII
Tegninger	s. 34	Tegninger med mål	s. LIV
Skoleplass M 1:200	s. 35	Plan første etasje M 1:100	s. LIV
Plan første etasje M 1:100	s. 36	Plan andre etasje M 1:100	s. LV
Plan andre etasje M 1:100	s. 37	Snitt A-A M 1:100	s. LVI
Snitt A-A M 1:100	s. 38	Snitt B-B M 1:100	s. LVII
Snitt B-B M 1:100	s. 39	Oppmålingstegninger	s. LVII
Fasade sørøst M 1:100	s. 40	Historiske tekster og dokumenter	s. LXIII
Fasade nordøst M 1:100	s. 41		
Fasade nordvest M 1:100	s. 42		
Fasade sørvest M 1:100	s. 43		

Om oppgaven

I 1860 kom Fastskoleloven: "Lov om allmueskoler paa landet", som krevde at hver grend med mer enn 30 tilhørende barn skulle ha eget skolehus, det skulle bli slutt på omgangsskolen. Dette førte til at det mellom 1860 og 1920 ble bygd omlag 4600 små ettroms skolebygninger rundt i kriker og kroker i Norge (Mydland 2006: s1). Bygda skulle på skolebenken! Denne revolusjonen innen utdanningskvalitet og form har ført til at 1860 har blitt kalt "utdanningshistoriens 1814" (Telhaug og Mediås 2003: s55).

Ingen av de tilsammen 5200 skolehus som ble bygd fra det begynte å bli snakk om fastskoler på landet er fredet (Mydland & Grahn 2011: s7). En del har blitt kjøpt av eller gitt til ett av landets mange bygdemuseer, mange er bygd om fordi de er blitt brukt til bolig, og de aller fleste har stått til forfalls og ofte blitt revet fordi ingen så mer verdi i dem. En viktig del av norgeshistorien er i ferd med å forsvinne, og ingen bryr seg. Ikke minst; en viktig del av historien til mange små bygder og grender er i ferd med å bli borte, eller har blitt borte.

Jordal Skule fra 1885 ligger rett ved trafikkerte RV 62 i Jordalsgrenda i Sunndal kommune på Nordmøre. Det ligger rett i glaningen hvis du kjører forbi, og rett ved krysset der veien oppover i bygda tar av. Etter å ha vært brukt som sporadisk

fritidsbolig de siste 30 åra har huset nesten stått stille i tid siden 1933, da siste ombygging fant sted. Det er ikke innlagt kloakk, det finnes kun kaldt vann. El-anlegget er fra 50-tallet (da el-nettet ble bygd ut ved Aura-anleggene) og huset er slik det står i dag ikke brukbart til særlig mye.

Våren 2010 kom en forespørsel fra en lokal initiativtaker om å få kjøpe huset, med tanke på å restaurere og etablere sommerkafé og kanskje overnatting. Dette var første gang på lenge at jeg hadde tenkt på huset, som er en passiv del av min barndoms sommerferier. Etter litt fram og tilbake og vurderinger for og imot, ble det mer og mer klart at dette var diplomoppgaven min. Den hadde bare ligget og ventet i mange år, uten at jeg hadde visst det. Siden jeg i utgangspunktet er interessert i bygningsvern, var det etter hvert et selvfølgelig valg.

Diplomoppgaven min er todelt. Den består av en bygningshistorisk og analytisk del, med dokumentering, tilstandsanalyse og historiegraving, og en prosjekteringsdel som baserer seg på utviklingen av et bygningsvernsmessig bærekraftig bruk av huset og anlegget som serverings- og kurssted, med overnatting; et slags senter for tradisjonsmat. Denne boken er dokumentasjonen av huset slik det er i dag, og slik det har vært. Så er prosjekteringsdelen slik det kan bli, og så er det opp til de nye eierne å skape den faktiske fremtiden

Problemstilling

Siden dette heftet er en del av en større prosjekteringsoppgave, synes jeg det er relevant å vise til problemstillingen jeg satte for hele oppgaven, dette er det utgangspunktet jeg har jobbet utifra:

Hvordan kan transformasjon og ny bruk være med å verne bygningsarven, aktualisere den, og skape nytt liv og aktivitet i utkantnorge?

Jeg vil jobbe med hvordan en rehabilitering og transformasjon av skolestua i Jordalsgrenda kan gjøre huset brukbart i framtida, og hvordan det kan tilpasses dagens krav. Hvordan kan et eventuelt tilbygg føye seg inn i det eksisterende "område regulert til bevaring", og være med på å revitalisere et hus som holder på å dø?

Jeg vil se på hvordan bygningsarven kan brukes som ressurs i ei lita grend, og om en rehabilitering og ny bruk av dette bygget kan være med på å trekke flere folk til grenda, både på kort og lang sikt. Kan en gammel grendaskole gå fra å være et "spøkelseshus", til å bli et aktivitetssted i bygda? Hvordan kan nærhet til fortida brukes som ressurs, og være med på å gjøre framtida bedre?

Intensjoner

1 Undersøke ny bruk av gamle hus

Jeg ønsker å undersøke de mange kvalitetene ved transformasjon av gamle hus, og jeg ønsker at arkitektur kan bidra til å gi folk og aktivitet tilbake til kalde hus. Jeg ønsker å være med på å blåse nytt liv i skolestua i Jordalsgrenda, og jeg ønsker å bruke fortida til å skape framtida.

2 Grendeutvikling

I prosjektet vil jeg se på hvordan en transformasjon av et bygg kan generere aktivitet, og skape stolthet og tilhørighet til stedet. Dette både for å trekke folk på kort-, og på lang sikt. Og for å få folk til å ville bli. Hva slags mulighet gir gamle bygg til utvikling i små lokalsamfunn?

3 Kartlegging og analyse

Jeg ønsker å skaffe meg et bredt forståelsesgrunnlag for prosjekteringen: Hva er verdifullt i det aktuelle huset? Hva har den historiske funksjonen å si for framtidas bruk? Jeg har en intensjon om å bruke det jeg finner for å gjøre prosjektet mest mulig på husets egne premisser.

Litt om Jordalsgrenda

Jordalsgrenda er ei lita grend ved Sunndalsfjorden på Nordmøre, med om lag 50 fastboende. Grenda ligger ved trafikkerte riksvei 62, mellom Molde og Sunndalsøra. Grenda har i dag få aktive gårdsbruk; det meste av jorda er forpakta. Ellers har bygda småbåthavn og ungdomshus, som begge er i aktiv bruk. De siste åra har det vært utbygd flere småkraftverk oppover i elva, og veiene opp på fjellet har blitt utbedra. Det er nylig utlagt et nytt hyttefelt under det populære fjellet Trolltind (1340moh), og Jordalsgrenda er adkomsten til feltet, samt til fine fjell- og turområder.

Grenda ligger om lag 8 km fra Øksendalen, som er det neste dalføret innover fjorden, før en kommer til Litldalen og Sunndalen i fjordbunnen. Tidligere hørte Jordalsgrenda innunder Øksendal kommune, og på Øksendalsøra fantes kommunehus, bank, butikk og kirke. I dag er alle lagt ned, unntatt kirka.

Man vet ikke når Jordalsgrenda ble bosatt, men sannsynligvis har det vært bosetning her i alle fall fra jernalderen (no.wikipedia.org). Historia til garden Åfar, der skolehuset ligger, er omtalt i Sunndalsboka, bind 5, og her datert til 1613.

I løpet av 1900-tallet har det vært både posthus, butikk, dampskipanløp, sagbruk, meieri, ungdomshus med mer i Grenda. Det ble bygd bru over elva i 1944, samtidig som det ble bygd bilvei gjennom bygda og mot Molde.

I dag jobber de fleste fra Grenda på Sunndalsøra, som nå er bare rundt et kvarters kjøretid unna, etter at tunnelen mellom Øksendal og Sunndal stod ferdig i 2000. Flere områder langs Sunndalsfjorden er veldig rasutsatte, og veien mot Molde går gjennom Skrøtunnelen. Denne starter i Jordalsgrenda, og var åpna i 2007. Dette har økt trafikken gjennom grenda.

Metode og verktøy

Siden hovedmålet med dette arbeidet har vært å registrere og å bli kjent med et hus, har jeg brukt ganske mye tid på stedet. Selv om det er et sted og et hus jeg har besøkt flere ganger før, og det ligger i ei bygd jeg kjenner godt, har det vært nødvendig å studere huset og tomten med nye øyne. Det startet med oppmåling av huset, samt historiske undersøkelser på nett, i gamle fotoalbum, samt i arkiver. Det er også mye relevant å finne i litteraturen, og mange bøker har vært til stor nytte.

OPPMÅLING

Ingen tegninger finnes av huset, så jeg har gått rundt med tommestokk, laser og målebånd for å lære husets minste kroker å kjenne. For å finne ut om vegger var i lodd, og gulv i vater, ble det brukt både gammeldags vannslange, og ny krysslaser. Og uten hjelp fra min arkitekt pappa med mye utstyr og kunnskap, hadde nok ikke dette målearbeidet kommet langt. Det er nødvendig å være to. Takk!

TILSTANDSANALYSE

For å finne ut hvilken tilstand huset var i, har det å bruke sansene vært det viktigste

redskapet. Ofte kan en lukte om det er fuktskader i et rom, og tar man på veggen kjenner du om det er fuktig eller om det er solid materiale. Der jeg har hatt mistanke om fuktskadet treverk har jeg prøvd å stikke en kniv i treverket. Noen ganger har det ikke gitt etter en millimeter, andre steder har hele knivbladet på ca 6 cm forsvunnet.

FOTO

Under hele prosessen har jeg tatt masse bilder. Og likevel ikke nok. Selv om jeg har vært systematisk, og tatt bilder av vegger, tak, dører, vinduer og detaljer, er det alltid en vinkel man mangler av ett eller annet.

HISTORISKE UNDERSØKELSER

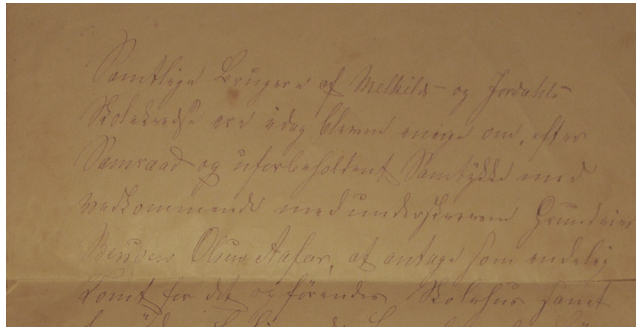
Å bli kjent med et byggs fortid, hjelper til med å forstå hvordan det best skal kunne skape seg en framtid også. I dette tilfellet har det faktisk vært mye godt historisk materiale tilgjengelig, både gamle bilder, brev, skoleprotokoller, kontrakter og avisartikler (blant annet et intervju med min oldemor!). I tillegg har det vært utrolig spennende at akkurat prosessen med å bygge dette bygget har vært

Råteskade

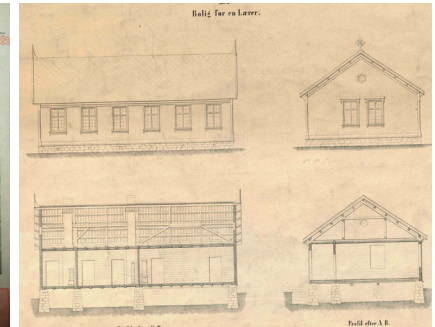
Laseroppmåling

Gamle dokumenter med gotisk håndskrift

Ikke riktig så gamle avisartikler

Typetegninger fra Riksarkivet

Profilmåling

grundig omtalt i et særs viktig historisk dokument, nemlig Halvard O. Melkilds dagbøker fra 1800-tallet. Her fant jeg mye snacks! I tillegg har det vært mye å hente i gamle fotoalbum, og på fylkesfoto.no. Jeg har også besøkt Arkivsenteret på Kulturbunker DORA, for å lete opp bygget i gamle brantakstprotokoller.

DETALJREGISTRERINGER

En viktig del av husets helhet ligger i detaljene, Derfor har jeg også tatt profiler av ulike listverk, gerikter, vinduspuster og andre detaljer. Den flotte Nordmørsportalen rundt inngangsdøren har også fått seg en omgang med tommestokk. I tillegg har jeg foretatt fargeundersøkelser, og skrapet fram farge-trapper i de rommene der dette har vært hensiktsmessig.

INTERVJUER OG SAMTALER

Noe av det som har gitt et klartest bilde av hvordan huset har fungert, er intervjuer med folk som har gått på skolen i Grenda. Rolf Lervik, John Melkild, Ola Viseth og

Audhild Solberg har bidratt til å gi liv til et tomt hus. Tusen takk!

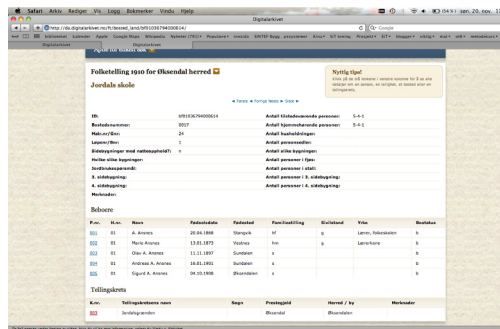
BØKER OG LITTERATUR

For å kunne sette bygget i en større sammenheng, har litteraturstudier også vært en viktig del av denne oppgaven. Historien om hvordan skolevesenet startet her i landet er utslagsgivende for at dette bygget ble til. Dessuten har det vært veldig interessant å lese artiklene til Leidulf Mydland fra NIKU, som er den eneste som har skrevet spesielt om ettroms skolehus og bevaringen(eller ikke) av disse.

I tillegg har boken "Gamle trehus" av Drange, Aanesen og Brønne(2011) vært til stor hjelp for å forstå detaljer og sammenføyninger i et gammelt hus. Og for å studere typologi og eldre bebyggelse i Møre og Romsdal, har Ole Lind Schistad sin "Arkitektonisk kartlegging av den eldre bebyggelse i Møre og Romsdal" (1975) vært opplysende lesning.

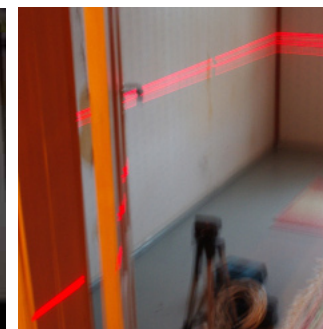
Veggtykkelse målt med tømmermåler og tommestokk

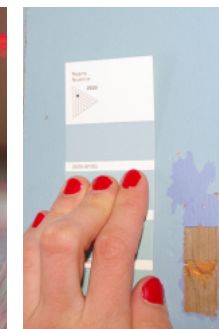
Nettsøk: her folketellingen fra 1910

Litteraturens mange hemmeligheter

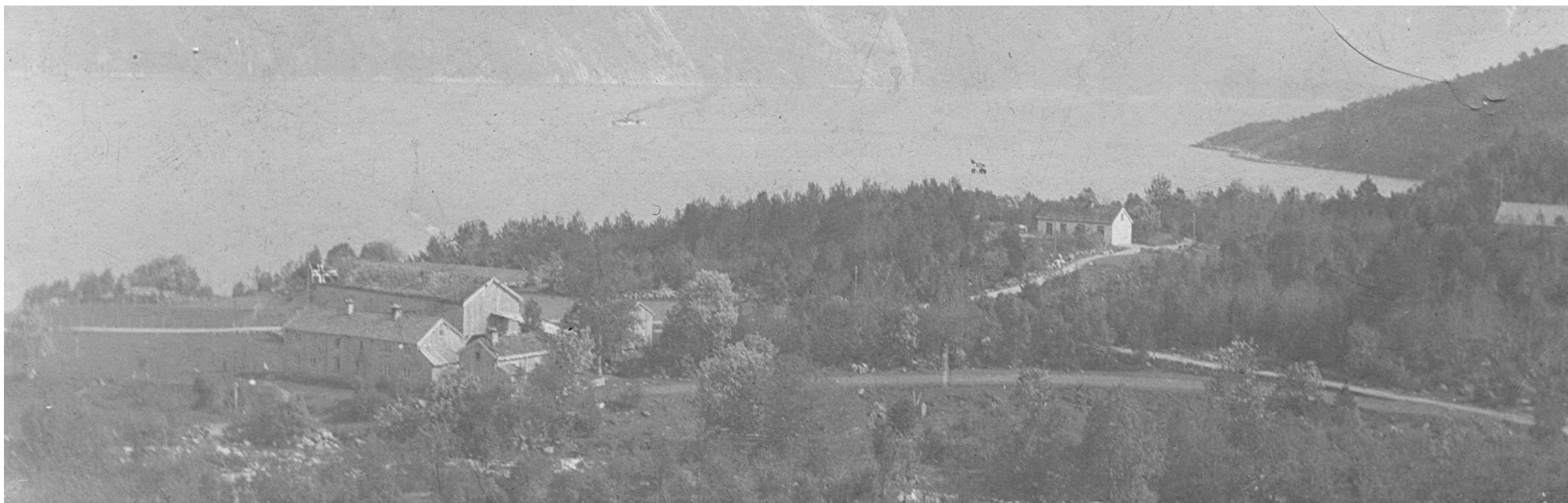
Nivellering, ikke alltid like stødig

Ulike typer maling

Historien om huset

I dette kapitlet vil jeg presentere de historiske funnene jeg har gjort i forbindelse med dokumentasjonen av huset. Ved å forstå historiske sammenhenger er det lettere å forstå hvorfor ting har blitt slik de ble, og det kan gi oss en pekepinn om hvordan vi kan forme framtida. Jeg vil først sette byggingen av skolehuset i et nasjonalt perspektiv, hvordan denne typen hus oppstod. Den norske skolens utvikling har jo ført til at huset ble bygd, men også at det ble overflødig. Deretter vil jeg gå litt mer inn på hvordan dette spesifikke huset fikk sin start i 1880-åra. Jeg vil også si litt om husets oppbygging, og hvordan det føyer seg inn i *typen* skolehus. Jeg vil presentere historier fra de som har gått på skolen, og også si litt om hva skolen har betydd for bygda. Til sist vil jeg presentere reguleringsplanen, som er det dokumentet som forteller hva skolen offisielt betyr for bygda og for Sunndal kommune.

Nergrenda ca 1915? Åfaret til venstre, skolen til høyre. Taket på det nybygde ungdomshuset helt uti høyre kant (bygd i 1913). Dampen uti fjorden.

Grendeskoler; skolen som nasjonsbygger

BEGYNNELSEN: 1739- 1827

Den Kongelige "Forordning om Skolerne paa Landet i Norge, Og hvad Klokkere og Skoleholderne derfor maa nyte", ble sendt ut i 1739, av den pietistiske kongen Kristian 6. og var starten på skolen i Norge. Dette kom i stand for at ungdommen skulle kunne sin barnetro til konfirmasjonen, som var innført tre år tidligere. Alle barn mellom 7 og 10-12 år skulle lære å lese og bli undervist i kristelig "børnelærdom" (Hals og Innvik 1989: s7-8).

Før dette var det kun den lille gruppen av "kondisjonerte" (prester, fut, sorenskriver, proprietær og andre velstående og mektige storfolk) som hadde noen slags håp om å få utdanning i lese- og skrivekunst (Hals og Innvik 1989: s6). Ellers foregikk undervisning av kristendomskunnskap (salmevers, bibelhistorie og katekismetekster) via klokker og prest i kirka. Endel storbønder kunne også ta seg råd til å hyre inn teologistudenter eller andre skriftlærde til å undervise sine barn. Slik var det på 15-1600-tallet ei lita gruppe folk som kunne stave seg gjennom en tekst, og greie å kløre ned navnet sitt (ibid).

Etter at det i 1732 kom krav om at ingen som ikke kunne lese i Guds bok skulle slippe til Guds bord, ble det for første gang sett behov for at et skolevesen burde innføres. De aller fleste på bygdene var analfabeter i 1730-åra (ibid). Den Kongelige forordning av 1739 skulle bøte på dette.

Slik var den første skolen i Norge en klart religiøs skole, der kristendom og lesing var de to ufravikelige fagene, og lesingen først og fremst ment for at menigmann skulle lære seg å lese i Guds ord (Telhaug og Mediås 2003: s39-42). Likevel inneholdt forordningen av 1739 også et tillegg om at barna skulle kunne læres opp i lesing, skriving og rekning, som en del av en allmennferdigheter som var nyttige for alle (ibid).

I 1741 kom krav om at prestene skulle holde møte med de fremste bøndene i området for å få istand skoleordning i hvert prestegjeld. På Nordmøre skjedde dette på Tingvoll i 1744 (Hals og Innvik 1989: s10). Her ble det vedtatt en omgående skolemester innenfor ulike distrikt i prestegjeldet. Finansieringa skulle komme av skatting til skolekassa, i tillegg til bidrag fra prest, kirkeeiere, menighetskassa, kollekt, konfirmasjonsavgift og ymse bøter (Hals og Innvik 1989: s11). Dette monnet ikke mye, og de omreisende lærerne hadde trange kår og ofte lav status, i tillegg til at undervisninga tok ungene bort fra nødvendige arbeidsoppgaver i sjølvbergingsdrifta av gardene.

"Noko lett oppgåve var det ikkje for ein omgangsskulelærer med mangelfulle kunnskapar å komma til gards for å undervise ein flokk ungar i ulike aldersgrupper samtidig i storstua, medan gardsfolket skromla med husstell og anna arbeid i samme rommet og den allmenne uviljen mot bokleg bortheft hang over lærarkroken." (Hals og Innvik 1989: s13).

Tretten år etter unionen med Sverige, kom den første norske skoleloven. Her ble det fortsatt sverget til omgangsskole, men klokkerne i hvert gjeld fikk krav på å opprette faste skoler på klokkergårdene (Hals og Innvik 1989: s18). Det kom også igang flere offentlige seminar for utdanning av lærere, og dette førte til en oppsving i kvaliteten på undervisninga rundtomkring (Hals og Innvik 1989: s25).

Men fram til 1860 var fremdeles omgangsskole det vanligste. Det var med unntak av en fastskole på Sunndalsøra, kun bykommunen Kristiansund, og herredskommunene Kvernes og Tingvoll som hadde faste skoler på Nordmøre (Hals og Innvik 1989: s19).

FASTSKOLELOVEN AV 1860

18. mai 1860 ble “Lov om Almueskolevæsenet paa Landet” vedtatt (Mydland 2006: s1). Loven stilte krav til styrking av fagkretsen, økt skoletid, samt bedre lærerutdanning som styrket autoriteten og økte lønna til lærerne (ibid). Dessuten ble det bestemt at alle kretser med mer enn 30 barn skulle ha et fast skolehus, og derfor kalles loven ofte fastskoleloven (Hals og Innvik 1989: s29).

Alfred Oftedal Telhaug og Odd Asbjørn Mediås går så langt som å kalle hendelsen med fastskoleloven i 1860, for “utdanningshistoriens 1814” (2003: s 55). Dette fordi det representerte et veiskille i den norske utdanningen, og det skulle bli starten på det opplyste Norge, med tankegrunnlag i opplysningsfilosofien, der troen på framskritt og reformer baserer seg på vitenskap og opplysning (Telhaug og Mediås 2003: s56). Dette skiller seg klart fra tiden under eneveldet og den pietistiske tanken, der elevene ble sett på som kongens undersåtter, og lydige tjenere i Guds rike. Nå skulle de utdannes til framtidige medlemmer av det nasjonale samfunnet. Fremdeles skulle skolen tjene guds rikes komme på jorden, men nå skulle den også i like stor grad forberede ungene på det verdslige livet i samfunnet (Telhaug og Mediås 2003: s 62).

Denne framveksten av nasjonsbygging og bedret utdanning sammenfalt med framgang også ellers i samfunnet. Bondesamfunnet var ikke i like stor grad preget

av selvberging, det var fremgang i jordbruket, i skogbruk, i handel og samferdsel, samtidig som det var en gryende industrialisering (Hals og Innvik 1989: s28). Dette medførte at samfunnet generelt, og bøndene individuelt fikk bedre råd, det gikk over i pengehushold. Slik ble det også lettere å skatte av overskudd til skolekassene, og samtidig så en behovet for å faktisk lære seg å lese, skrive og rekne: opplysning ble mer nødvendig og ettertrakta (Hals og Innvik 1989: s29).

I tillegg kom P. A. Jensens “Læsebog for folkeskolen og Folkehjemmet” i 1863, og denne erstattet Pontoppidas katekismeforklaring og andre lesebøker, som den eneste autoriserte lesebok for allmueskolen på landet. Fremdeles ble kristendommen som grunnlag for det norske samfunnet lagt til grunn, men i tillegg var en god del andre bredt faglige tekster. I 30 år ble den stående som en sentral, holdningsskapende kraft (Telhaug og Mediås 2003: s 66).

Mellom 1860 og 1920 ble det bygd ca 4600 skolehus i norske bygder og grender (Mydland 2006: s1). Disse skulle bidra til å endre de sosiale forholdene rundt omkring i Norge. I de fleste bygder var dette det første fellesskapshus, det første forsamlingshus de hadde, og skolene ble naturlige møtesteder, med juletreffester og 17. mai-feiring. Ett av disse husene ble bygd i Jordalsgrenda på Nordmøre.

UTVIKLINGEN VED JORDAL SKULE

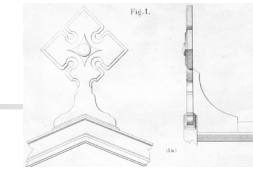
Gjennom de neste åtti årene skulle Jordal Skule spille en viktig rolle i livet til alle som vokste opp i Jordal og Melkild skolekrets. De to kretsene var i omgangsskolens tid separate, men de ble slått sammen for å oppnå kravet om minst 30 barn i hver krets. I tillegg kom barn fra Flå og Almskår til Jordal Skule. Flå og Almskåret ligger på andre siden av fjorden, og var da veiløse gardar. De var avhengig av båtskyss, og ofte måtte barna ha innkvartering i Jordalsgrenda på grunn av den lange skoleveien.

Det var ikke bare barna som var involvert i skolen, det var det lokale skolestyret som hadde ansvar for driften av skolen, tilsatte lærere og førte regnskap. Å sitte i skolestyret gikk på omgang i bygda, noe en kan se av underskriftene i skolestyreprotokollene, der det hvert år er nye folk (skolestyreprotokoll for Øksendal, 1921-1946). Her det også referater fra møter utpå trettitallet, da økende henvendelser fra departementene forteller om de mange krav som stadig ble satt i nye læreplaner. Fra 1940 blir det færre møter i skolestyret, og de få som er referert fra handler mest om mangel på penger, bøker og annet utstyr.

NEDLEGGELSE OG SENTRALISERING

Skoleåret 1958/59 var det siste året Jordal Skule var i drift. Flere ganger hadde det vært oppe i skolestyret om driften av de tre skolene Skrondal, Husby og Jordal skulle slås sammen og flyttes til Husby i Øksendalen. Det var først i 1959 at det endelig gikk gjennom, og det var utbedrede transportmuligheter som gjorde utslaget. Nå var veiene såpass gode at det var realistisk å etablere fast skoleskyss. Det som i sin tid var utslagsgivende for plassering av skolene; at barna skulle kunne gå til skolen, var nå et utdatert premiss, og en ny tid med økende sentralisering skulle komme.

Typetegninger til skolehus av T. L Binneballe (1863)

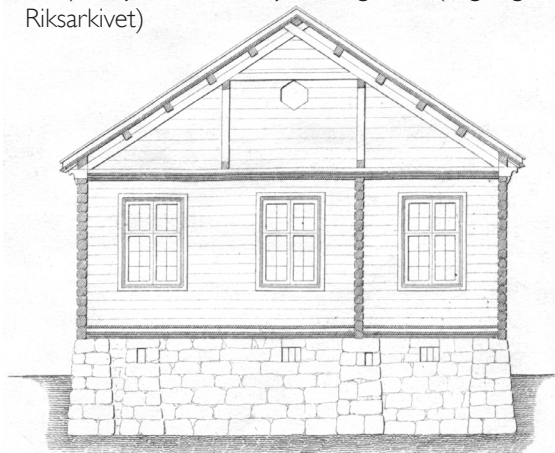
Da den nye loven om fastskoler trådte i kraft i 1861, ble det klart at man trengte nærmere bestemmelser for hvordan skolehusene burde utformes. A.M Feragen skrev en artikkel i tidsskriftet "Den norske folkeskole", om krav til lys, luft og romslighet, for å ta hensyn til elevenes og lærernes helse. Departementene ønsket en mer detaljert beskrivelse av skolehusene, og satte arkitekt Thøger Leonard Binneballe på saken. Han utformet 32 blad med ulike forslag til skolehus, og 8 av disse ble utgitt (Mydland 2006: s4). I tillegg kom det i 1863 ut et lite hefte med detaljerte beskrivelser av utforming, oppbygging og materialbruk: "Almindelige Bemærkninger til Veiledning ved opførelsen af Allmueskolebygninger i landdistriktene".

Det lille heftet og de åtte tegningsbladene var svært detaljerte. Alt fra luftkanaler under husene, til utforming av kateter og pulter, samt det utskårne firkløveren som var tenkt å pryde gavlen. Alle disse skolene hadde ett klasseværelse, og noen hadde i tillegg bolig til læreren, eller overnattingsplass for barna. Skolene ble tegnet for fra 24 til opptil 50 barn.

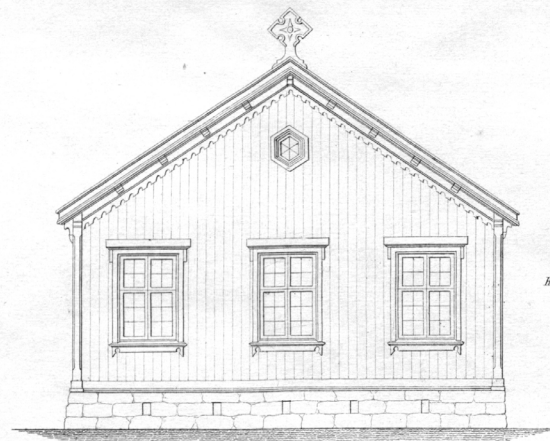
Utformingen av husene er svært preget av den da moderne sveitserstilen, og dette var noe man i de fleste bygder ikke hadde sett så mye til. Og så godt som ingen skolehus ble utformet etter disse forseggjorte tegningene. Det ble nok for fremmed for de som skulle bygge og bruke skolene.

Et utvalg av Binneballes tegninger. Planer, snitt og fasader til et skolehus for 24-30 barn, helt til høyre ser vi utforming av pulter og en ytterdør. Øverst i høyre hjørne er detaljen fra gavlen. (Tegninger fra Riksarkivet)

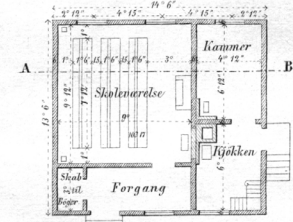
Skolehus for 24 og 30 Børn med et Kammer og Kjøkken.

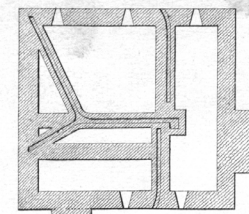
Profil efter A B

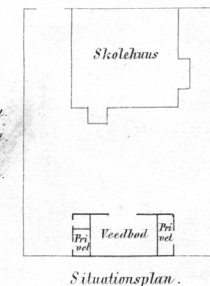
(1/60 St.) 10 Alen

For 24 Børn med Lærer 17 1/2 Fod Gulvareal og 126 Fod Luft.
Bænkepladsen 22 1/2 Tom.
For 30 Børn med Lærer 11 Fod Gulvareal og 100 Fod Luft.
Bænkepladsen 18 Tom.
Skoleværelset 34 1/2 Fod Gulvareal og 34 1/2 Fod Luft.
Beh. Bygningens Grundareal 125 Fod. hever af Bygningens Bølg 22 1/2 Fod.

Plan af Graanstensmuren.
(2/60 St.) 10 Alen

Situationsplan.

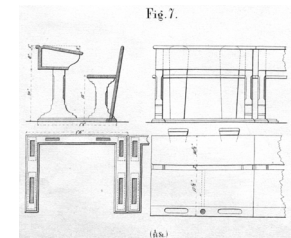

Fig. 7.

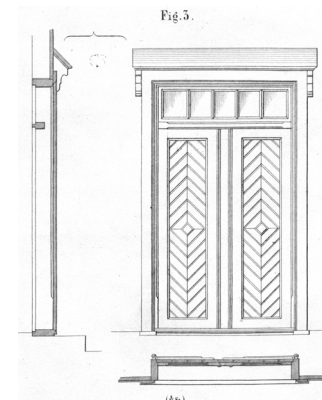
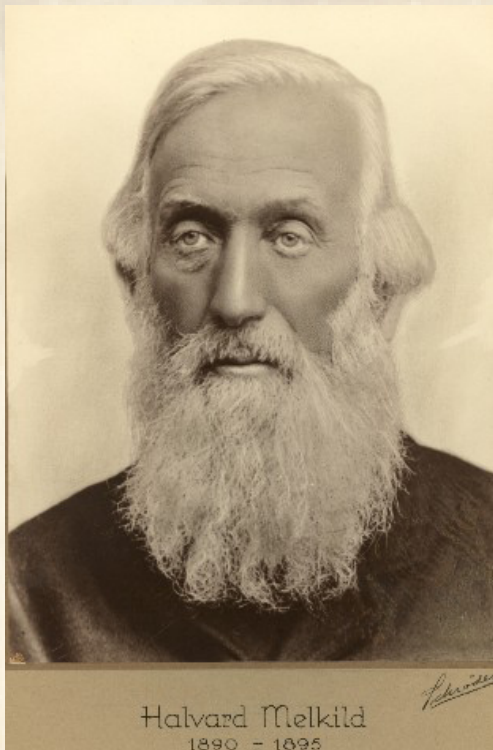

Fig. 5.

Utdrag fra H. O. Melkild sine dagbøger (1879-1884)

10. Januar 1879

Skolekredsmøde her hjemme hos (mig. Skattefædrene i Jordals og Melkilds Kredse var tilkaldt. Herunder, indbefattet Husmænd, Inderster (?), Klærmænd m.m. Spørgsmaalet om Udligningsmaaden til Skolehusets Oppførelse, sættes under Diskussion. En stormende Debat udspant sig, og blev Sagen tilsidst optaget til Votering, hvorunder, 13 Stemte for at Udgifterne skulde udlignes efter Matricelskylden og 15 for en Dito paa Formue og Indtegt. Holdt paa med mødet ligetil Mørkningen. Meget uroligt.

13. Februar 1880

Kredsskolemøde hos Bersven Aafar forat tage Bestemmelse om hvor Skolehusets Tomt skal være, da vi Brugerne fra Melkild vil have den der, hvor Directøren har paasagt det, medens Jorddåhlsgrændingerne vil have den ligeovenfor Sivert Pladsens Huse. Man kom imidlertid til ingen Enighed. Bare Spetakel og stormende Scener.

11. Januar 1881

Idag påbegyndtes Skoleholdet for Jorddåhls Kreds dette Aar. Det nye Skolehus, so nu er istand, blev idag, saaledes taget i Brug til stor Herlighed for Jorddåhlsgrændingene men til ubodelig Forargelse og Men for os fra Melkild.

13. april 1884

Kl. omtrent 3 idagmorges vækkedes jeg af et meget sorgeligt og opsigtrækkende Raab, idet jeg ved fremsendt Expresse varstedes om, at Skolebygningen paa Aafar holder paa at opbrænde. Diablikkelig sprang jeg op og tog afsted. Kom til Brandstedet omtrent kl. 4. Bygningen var allerede da næsten nedbrændt. Alden opdagedes af Skolelærer Ole Jorddåhls Kone omtrent ved Midnat, idet en lysning vistes gennem Loftet og ved Gnistregn. Hun vækkede strax sin Mand, der sprang og tok to Bøtter Vand og gik op Trappen til Loftet, hvor Alden var udbrudt bagenfor Skorstenspiiben; men da der var langt efter Vand og Folk ikke i tilstrækkelig Mengde i en Fart kom frem, saa blev Bygningen totalt nedbrændt, kun Døren og endel Vinduer reddedes.

Halvard O. Melkild var lærer i Jordalsgrenda 1855 - 1871, og også ei tid i Skrondal krets. I Sunndalsboka (bd. 5 s. 33) er han omtalt som "en ivrig venstremann, meget religiøs, men visstnok fysisk og psykisk noe svak". Han satt i flere skulestyre, og var i tillegg flere ganger valgt som overformynder, herredskasserer, valgmann til stortingsvalget m.m. Han førte dagbok fra 1856 til åtte dagar før han døde i 1895.

(fylkesfoto.no, 23.02.12)

Strid, bygging, brann og gjenoppbygging

Det er ikke bare i dag det er strid om plassering og økonomi vedrørende nye skoler. De visste å skape rabalder på 1800-tallet også, for etter å ha bestemt seg for å bygge fastskole, ser det ikke ut som de ble enige om så mye mer. Hallvard O. Melkild (se s.16) var på denne tiden medlem i skolestyret i Melkild og Jordal krets. Dette var mens det var omgangsskole, og han stilte også husa på garden sin til disposisjon for dette. Han skrev dagbok fra 1865 til 1895, og der kan vi blant annet lese om hvordan grendene var splitta i synet på "det bedrøvelige og meget omstridte Skolehus":

I 1. januar 1881 ble skolehuset i Jordalsgrenda tatt i bruk. Men det var ikke alle skolepliktige barn som møtte. På Mjølkill holdt de fremdeles barna hjemme i omgangsskole, da de ikke hadde interesse av å sende dem til Jordalsgenda og den nybygde skolen. Om dette bunnet i avstand, eller generell motstand mot fastskolen (Mydland skriver om dette, at konservative bønder ofte ikke ville sende ungene sine bort fra hjemmets trygge undervisning der foreldrene kunne ha oversikt) vites ikke, men etter pålegg fra skolekommisjonen ble de to kretsene omsider slått sammen, og i januar 1884 begynte også barna fra Mjølkill på Jordal Skule.

Etter alt styret med å få opp skolehuset, nitidige utrekninger og langdryge regnskapsmøter, timer på skogen etter tømmer og en stormende debatt om plassering, fikk Mjølkillungene gå på skolen i drøye tre måneder før den brant til grunnen. Det var nok et sørgelig skue som møtte de tilstrømmende redningsmenn, da dårlig tilgang på vann gjorde at huset raskt var overtent.

Heldigvis var både bygning og inventar forsikret i 1881 (H. O. Melkilds dagbøker), og med forsikringspengene fikk skolestyret ganske raskt igang en gjenoppbygging, og det nye huset stod ferdig i løpet av 1885 (branntakst s73).

I begge omganger var det lokale tømmermenn som ble hyret inn til å bygge skolehuset, og det ble kledd med bord utvendig, og det ble malt innvendig, utvendig og på loftet. I retaksering etter brannen står det at det nedbrente huset og det nye var "med samme bestemmelser" (branntakst s73), plassert på samme grunnmur og med den samme kjelleren som ble gravd ut i juni 1883 (H. O. Melkilds dagbøker). Det står at "Døren" ble reddet i brannen, og jeg antar at det da menes hovedinngangsdøren, og det er nærliggende å anta at det er den samme døren som står der i dag.

Kontrakt 1880

Samtlige Brugere af Melkils- og Jordals Skolekreds ere idag bleved enige om, efter Samraad og uforbeholdent Samtykke med vedkommende medunderskreven Grundeier Bersvend Olsen Aafar, at antage som endelig Tomt for det opførende Skolehus, samt fornøden foreliggende Legeplads for Børnene et Sted kaldt Aspagerhaugen.

Desuden forpligter vi Brugere af Hordåhls Kreds os i Fællesskab at frembringe til den før omhandlede Tomt det Quantum Tommer, som er fremkjørt til den før paatenkte Tomten ved Aafarplads - uden mindste Uldgift for Brugere af Melkils Kreds.

Aafar den 3de Marts 1880

Bersven O. Aafar	Halvor J. Melkild	Lars J. Lien	Ole Olsen Lien
Johannes J. Volden	Eiel L. Lien	Anders Jr. Lien	Lars J. Jordal
Anders O. Overjordahl	Jøsten S. Jordahl	Peder. Hellend (??)	
H. O. Melkild.	Lars J. Melkild	Lars J. Borseth	
Anders K. Graven	Anders L. Melkild	Daniel J. Melkild	

Brev fra Ingebrigt Melkild til Ole Melkild 1903

Kommen fram til Skolehuset hvor festen holdtes, traf jeg den ærede festkomité i største bestyrelse «Ligeoverfor» veiret, der var af grimme sort. Inde i gang, stue og kjøkken var en hel mængde folk stuede sammen: kvinder og børn, mænd og oldinge om hverandre og til at puffe og støde hver sin gang alle sammen eftersom det faldt sig. Da veiret bedagede seg, saa meget at man kunde komme ud, Skulle toget gaa. Gravanoes (Lars 28 år) stillede seg opp ved enden av Karl Johan* under det trefarvede flag og skreg ut: «Oppstilling til tog». Og før jeg riktig vidste ordet av det, bar det iveri oppover Karl Johan huller til bulter uden sang og uden nogenstags orden. Her blev programmet ikke fulgt, for der stod det utrykkelig at det skulle være «to og to ibreid». I lighed med en færeflokk traskede vi nu alt opp på Ekren og nedigjen til Sjøen og tilbake til Skolehuset. Kommen hertil igjen holdt M. Vidvin tale for dagen hvori han fremhevede H. N. Hauge som den mand der gav stødet på en indirekte maade ved at forkynde Gudsordet gav stødet til Norges frelse i 1814.

Efter endt tale, bevertning og derefter sakkeløb for småguttene, der foregik til mængdens store moro. Og så var det kappsprang for mænd og kvinder. Her utmerkede Gravanoes seg ikke så meget ved sin hurtighed som ved sine øvrige bevegelse under løbet. For at slå ihjel tiden blev de almindelige friluftstege benyttet, og Skjønt jeg bestandig deltog talte jeg hverken med Kristine eller Anna hele dagen, så meget at jeg hadde anledning til at overbringe din hilsen.

Skolens rolle i bygda

Et lite, tomt hus midt i grenda. Det er stille og kaldt, de tynne gardinene forteller om en sommer som er langt unna. Snøen legger seg tykt på trappa, ingen måker den vekk lenger. Det er ikke mye som minner om det liv og røre som har utspilt seg i skolestua i tidligere tider. Kanskje ligger huset under det myke teppet sitt og drømmer om sin storhetstid, da huset var samlingsstedet i bygda. Det var her 17. mai- feiringene ble holdt, og juletefestene med. Læreren var en naturlig autoritet i bygda, og det var selvsagt at han skulle heise flagg og holde tale, såvel som undervise bygdas unger i religion, rekning og skriving.

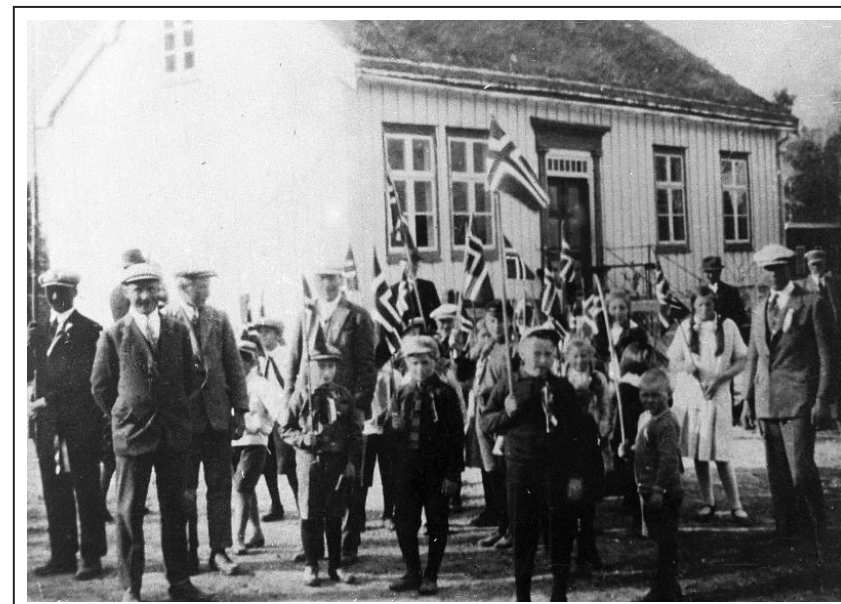
“På spørsmål om korleis juletefestene var, fortel Ragnhild vidare:

- Læreren i grenda stod for den, ja han hadde hjelp av andre og. Skulestua var pynta, og vi gjekk rundt juleteet, song og leika akkurat som i dag. Vi fekk mat, og før vi gjekk heim, fekk vi ei korg med godter av læreren. Den korga sette vi alle stor pris på, og hadde ho lenge. Men julenissen såg vi aldri, verken på juletefesta eller heime.”

(Intervju med Ragnhild Åfar, av O.S. Viseth i Aura Avis, 1985)

Skolen var barnas første møte med den store verden, med kart, bokstaver og nye kunnskaper. Det kunne være den eneste veien ut fra ei framtid som gardkjerring, for dem der utferdstrangen begynte å gro.

I Ingebrigt Melkilds brev fra 1903 (til venstre), fortelles det om hvordan 17. mai-feiringa foregikk i skolen. Det var trangt om plassen, men dette var den naturlige møteplassen. Det var her folk samles, for taler og tradisjonelle leiker på plassen, og for å utveksle et ord eller to med de søtteste jentene.

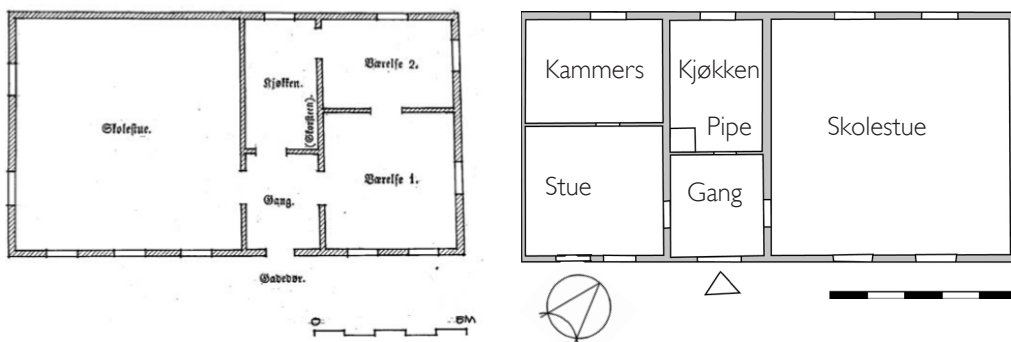

17. mai-feiring rundt 1930 (sffarkiv.no)

Om husets oppbygging

Planmessig er huset ganske tradisjonelt oppbygd. Eldre hus i dette området har som regel den samme inndelingen, med inngang på midten, med trapp, og kjøkken med pipe rett fram. Til høyre og venstre inngang til to "stuer". I dette tilfellet er stuen til venstre delt inn i en stue og et kammer. Værveggen (som blir til venstre på skissen under) er holdt fri for vinduer på grunn av tidvis kraftig slagregn.

I branntakseringene fra 1881 (Branntakstprotokoll s. 64), beskrives bygningen slik: "beliggende i en ubebygget Afstand af over 75 Alen fra nærmeste Hus med Ildsted er opført af Tømmer uden Bordkledning i en Etage paa Sylmur og forsynet av Tag med Næver og Torv, - er 20 Alen lang, 10 Alen bred og 5 1/4 Alen høi fra Sylmuren til Raften. Denne Bygning, som har 9 fag Vinduer foruden et lang agtigt saadant over Indgangsdøren samt 6 enkelte og 1 dobbelt Dør, er indredet i (...) Rum, Skolestue, Lærerværelse, Kammer, Kjøkken og Fordør, fra hvilken sidste fører Trapp til Kvisten, hvorpaa er indredet et lidet Værelse. Fra Kjøkkenet er opført en Graastensskorsten, hvori er indredet Bagerovn."

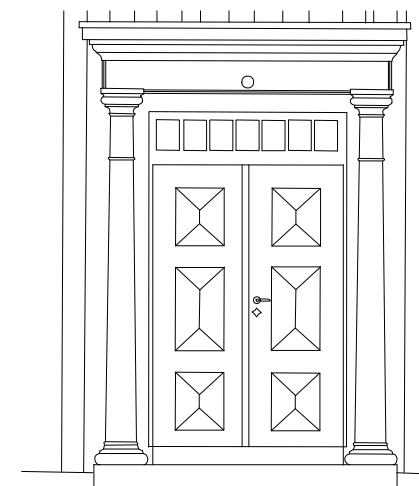

Illustrasjonen til venstre viser Feragens skisse til skolehus, tegning ved Ola Storsletten, NIKU, basert på Feragens illustrasjon i Den Norske Folkeskole 1861. (Mydland 2006, s 4). Til høyre en skisse av planen av det opprinnelige skolehuset i Jordalsgrenda fra 1881 og 1885.

De typetegningene Binneballe sendte land og strand rundt (omtalt på s.15), er for detaljerte og "utspåkede" for dette huset, og det er tydelig at disse ikke har hatt særlig stor innvirkning på utformingen. Derimot er det store likhetstrekk ved den enkle skissen som A.M. Feragen utga i "Den norske folkeskole" i 1861 (Mydland 2006: s4) og planen av huset slik det etter undersøkelser må ha vært.

Det Mydland i artikkelen "Skolehuset som kulturminne" (2011, s.9) imidlertid sier, er at de fleste skolehus aldri fikk noen særlig utsmykning. Dette stemmer ikke for Jordal skule. Vinduene her er helt enkle, men rundt inngangene er det to fantastiske portaler. Dette kan vi så vidt se fra blant annet Husby Skole også (bilder fra fylkesfoto.no), at de samme portalene er her. Det finnes også en del bolighus (nordmørslåner) i området som har slike flotte dørromramminger, og de likner på flere "nordmørsportaler" som er avbildet i boken "Arkitektonisk kartlegging av den eldre bebyggelse i Møre og Romsdal" av Ole Lind Schistad (1975).

Begge portalene rundt dørene er helt like, selv om den ene ble bygd i 1885, og den andre i 1933. Det er i alle fall tydelig at de ikke anså det som noen diskusjon at nye ting skulle se annerledes ut da. Det bevarer også helheten i fasaden på en veldig fin måte.

Portalen om hoveddøra i M 1:50.

Ombygging 1933

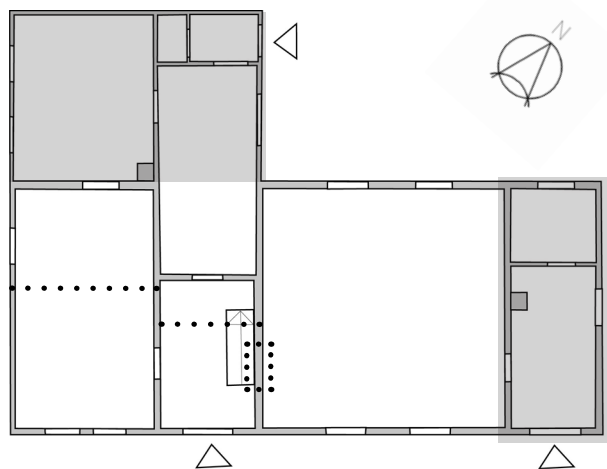

Sommeren 1933 ble skolehuset i Jordalsgrenda bygd om. Nye tider krevde nye boligstandarder, og den gamle boligdelen hadde blitt for liten. Dessuten ble det lite privatliv for lærerfamiliene, i og med at det var en felles inngang for både boligdelen og skoledelen.

Dermed ble det bygd en ekstra inngang lengst mot skoleplassen, for tilgang til undervisningsdelen. John Melkild minnes forvirringen da de kom tilbake etter ombygginga og øst/vest på kartene i hjørnet ikke lenger korresponderte med virkelighetens øst/vest. Skolerommet fikk nå tavle på sørvestveggen, og inngang i nordøst. Ved den nye inngangen var det en egen ovn for skolerommet, med pipe i gangen. Tidligere må ovnen ha vært plassert mot kjøkkenet, med rør inn til felles pipe. Dessuten fikk skolen nå tilgang til et eget lagerrom tilknyttet gangen.

I boligen var det de største omveltningene ble gjort; det ble det bygd på en ekstra fløy i sørvestre hjørne. Både kjøkkenet, stua og sovearealene på loftet ble dermed større. Det ble også skiftet vinduer i hele denne delen.

For å få bedre plass på loftet, ble himlingen i denne delen senket med om lag 30cm. Dette kan det sees spor etter i kottene på loftet, der veggene er bare. Der ses nemlig øverste kant av malingen som har vært på veggene i stue og kammer tidligere, samt at hull i laftet viser der gulvbjelkene tidligere gikk (boligdelen hadde i utgangspunktet himling ca 30 cm lavere enn i skolerommet).

Planen etter ombygging. Grå felter for nye påbygg, stiplet linje for fjernede vegger og dører (sammenliknet med plan s.20).

DE VIKTIGSTE ENDRINGENE:

Ny fløy mot nordvest med ekstra stue, utvidet kjøkken og egen kjøkkeninngang; bygd i 3" planklaft

Egen inngang til skoledelen; bygd i uisolert bindingsverk

Større loftsplass pga ny fløy, og senket himling

Separering av skoledelen og boligdelen; gjennomgangen ble stengt

Under ombygginga i 1933. Til venstre Nils Lien, som senere bodde i huset, og også bygde seg hus på nabotomta.

Interiør fra Løykja Skule, Grøa i Sunndal, 1919. Gir et inntrykk av hvordan Jordal Skule også kan ha vært (sffarkiv.no).

Ålvundfjord Skule i 1941. Slik kan det ha sett ut i klasserommet i Jordal Skule også. (sffarkiv.no)

Hopprenn i Nestubakken, Øvre Jordal. Hoppbakken ble også brukt på skoleveien ca 1935-1945 (sffarkiv.no)

Hverdagen på Jordal Skule

Jordalsgrenda fikk skole i 1881, og drifta holdt fram til skoleåret 1959/60. Selv om dette er et tidsløp på over 70 år, så hadde nok hverdagen en del fellestrekk for alle. For de fleste barna var det kort skolevei, det var forholdsvis små klasser, og en lærer stod for all undervisninga. Det var heller aldri lagt inn toalett i bygget, så alle måtte trekke ut i det glisne utedoet, inndelt i tre; for gutter, jenter og lærer. Selv om skolen ligger veldig nærme en sterkt trafikkert vei i dag, har ikke alltid lokaliseringen bydd på problemer. Selv de som gikk på skolen de siste åra forteller om ballspill etter veien, og at biltrafikken aldri var noe problem.

Jeg har ikke klart å finne nedtegninger over hvordan det var å gå på Jordal skule den aller første tida, men det første jeg vet om, er fra et intervju med min oldemor Ragnhild Åfar, født 1894. Hun forteller om en ganske annen hverdag enn det vi er vant til i dag:

“- Eg byrja på skulen i 1901 og gjekk annakvar dag i sju år. Skulen i Jordalsgrenda var todelt, og det var mellom 12 og 17 i kvar klasse. Det var mange skuleborn i grenda den tida. Skulevegen for oss i Lia var smal og bratt, og ofte ikkje brøytt om vinteren. Spesielt lang var han ikkje, og det gjekk fort når det var godt kjelkeføre. Vi hadde ein interessant skuleveg, og ein gong såg vi faktisk ferske bjørnespor på vegen til skulen. Men vegen var slett ikkje farleg. Den er farlegare no, med biltrafikken.

På spørsmål om å samanlikne skulen før og no, svarar ho at frikvartera var lengre da. Skuletida var frå 9 til 4, med ein heil time fri midt på dagen. Fagleg er det vel størst forandring i religionsfaget, det var fleire religionstimar før, og bøkene var nok ikkje så interessante heller.

- Elles vil eg nemne at skulestova var kald om vinteren, som alle hus på den tida. Vi måtte bere vatn i ei bøtte frå ein bekk. I den bøtta var ei øster, og den drakk vi av alle saman. Vi hadde fleire lærarar, og dei var alle dyktige og gode.”

John Melkild begynte på skolen i 1931, og forteller at det var stas å komme tilbake til nyombygd skole i 1933. Malingslukta som slo mot dem da de kom tilbake har brent seg fast i minnet som noe eksklusivt- det var ikke ofte de lukta fersk maling den gangen. Dessuten fortalte han at da de kom tilbake var verden snudd på hodet. Ved at inngangen var flytta fra sørenden av klasserommet til nordenden, ble også tavle og kartoppheng flytta. Dette var vanskelig å venne seg til, “... for nå ble England mot øst, der det før hadde vært mot vest og stemt med virkeligheten!” Han forteller også om faren ved å gå på utedoen i vinterhalvåret. Da var de om å gjort å unngå å bli truffet av snøballene som skarpskytterne sendte inn gjennom gluggen over døra. Ellers beskriver han skolen som det første møtet med den store verden. Det var kart og bøker, og kunnskap som de ellers ikke hadde hørt mye om.

Rolf Lervik startet solen i 1936, ett år for tidlig, pga en storesøster som startet da. Han forteller om gjemsel rundt ungdomshuset i frikvarterene, og om hvordan alle i bygda ble gode i matematikk, da dette var hovedfaget til lærer Ellevset. Også på tredvetallet var klassene delt inn i småskole og storskole. De gikk annenhver dag, småskulen tirsdag, torsdag og lørdag kl 0900 til 14.00, mens storskulen gikk mandag, onsdag fredag kl 0900-15.00. Han kan ikke huske at de var fler enn tolv i storskulen.

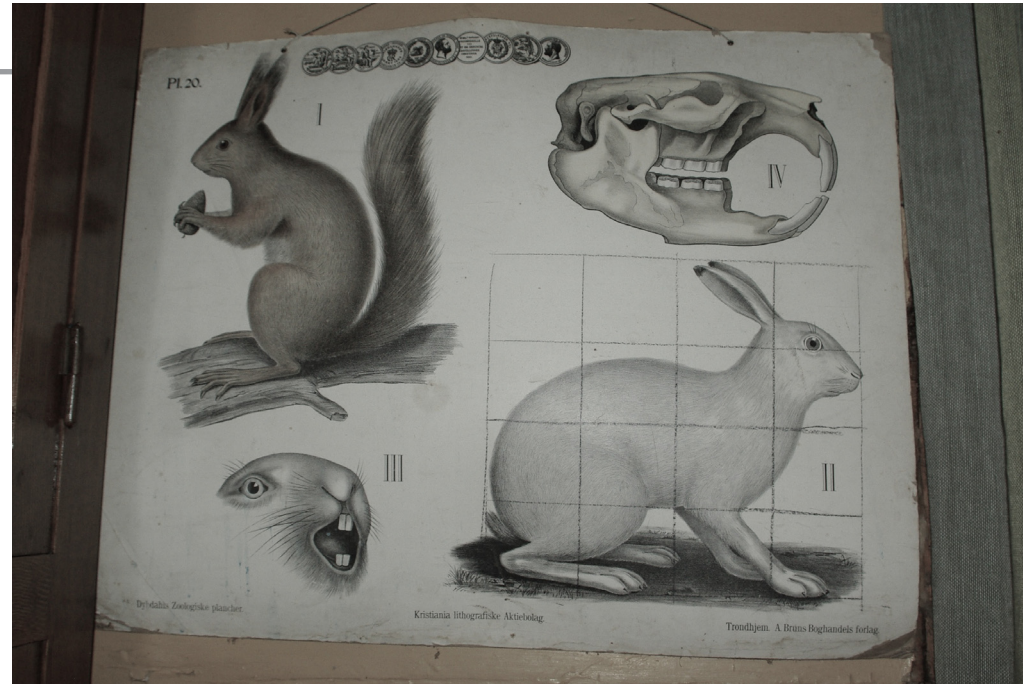
Om interiøret kan han fortelle at det er omtrent det samme som i dag. Riktignok er ikke klasserommet fylt med pulter lengre, men tavla og skoleskapet står der nå som da, og det er bevart en pult og en benk. Da hang disse sammen, men i seinere tid ble de skilt fra hverandre. Trøorgelet og kateteret er borte, det samme er den store ovnen, der en ny er satt inn i 1945. Ellers hadde de ikke så mange bøker, men de de hadde tok de meget godt vare på. Pultene hadde firkantige hull til å sette blekkhus i, og de fikk så og så mange pennespisser, blyanter og viskelær per år. Han kan også fortelle at læreren var en naturlig autoritet i bygda

Skolemateriell

En del skolemateriell som fremdeles finnes i huset, gir også et inntrykk av hvordan det har vært der. Gamle kart og plansjer forteller om undervisning i geografi og naturfag, mens det fremdeles innholdsrike skoleskapet fra 1885 forteller om kjemi og anatomi. Her finnes flasker med ymse kjemikalier i sterke farger, et strømproduserende apparat, samt modeller av både hjerne og ører. De store flaskene merket "Skoleblekk", samt små pennesplitter i esker viser at undervisningen også handlet om å lære seg å skrive skjønnskrift, og at redskapene var av en litt annen sort enn dagens datamaskiner. En plakatt fra 1932 omhandler renhold i skolen. Det er blant annet ikke lov med spyting, ei heller med tørrfeieing. Og drikking av vann fra bøtte med felles øse skulle det bli slutt på. Dette henger nok sammen med den utbredte tuberkolosen på den tiden.

En pult og en benk står også igjen, men de er sagt fra hverandre. Kateteret er borte, og vises bare som spor i malingen i golvet, og orgelet er ødelagt. Ellers står det igjen en sløydepult, og tavla henger fremdeles igjen på veggen. Denne er dekorert med et landskapsbilde tegnet med kritt til et dobbeltbryllup i Myrsetfamilien 15.10.1960.

Lærere og andre beboere

Opp gjennom tida har det vært mange ulike lærere i Jordal skule, og alle har de hatt større eller mindre familie. I begynnelsen bestod lærerboligen av stue, kjøkken, kammers og loft, men i 1933 ble det bygd på en fløy, og boligdelen fikk da egen inngang, samt ei ekstra stue og to ekstra soverom på loftet. Jeg kan se for meg at det var en lettelse for lærerkona å slippe strømmen av unger gjennom gangen hele dagene, og for familien å få en mer privat del.

Den første beretningen fra hendelser i lærerboligen, er fra H. O. Melkild sine dagbøker, angående brannen i 12-13 april 1884:

“Ilden opdagedes af Skolelærer Ole Jordahls Kone omtrent ved Midnat, idet en lysning vistes gennem Loftet og ved Gnistregn. Hun vækkede strax sin Mand, der sprang og tok to Bøtter Vand og gik op Trappen til Loftet, hvor Ilden var udbrudt bagenfor Skorstenspiben...”

I folketellingen fra 1910, kan vi se at lærer A. Ansnes, med kone Marie og tre barn er registrert som beboere i Skolehuset.

Audhild Myrset, nå Solberg, bodde i skolehuset fra ca 1947, da hun kom flyttende med sin lærerfar og familie 10 år gammel. Hun forteller om fredelige skoletimer i den gamle skolen, der faren tråkket på orgelet, og skoledagen ofte ble avsluttet med “Fager kveldsol smiler”. De hadde høns bortenfor uthuset, og små gule nøster klektes i sommerferien på skoleplassen. Hun forteller også om kattunger som måtte mates med tåteflaske i friminuttene; da er det praktisk å bo så nærme skolen!

Trygve Myrset var den siste læreren som bodde og praktiserte i Jordal Skole. Da skolen ble lagt ned etter skoleåret 1958/1959, fortsatte familien å bo der, og Myrset jobbet en tid ved nye Husby skole, helt fram til 1970. Etter dette flyttet søstrene Sigrid og Gudrun Lien inn i skolehuset, og de siste 30 åra har det vært brukt som fritidsbolig for Melkildslektninger bosatt på Østlandet.

Lærere i Jordal Skule:

1881-1884	Ole Chr. Jordahl med kone (fra Jordalsgrenda)
1885-1886	Nils P. Hals (Fra Straumsnes)
1888	Tore O. Opdøl (fra Ålvundeid)
1885-1891	Johannes Rise (fra Ulstein)
1895-1899	Bård Austigard (fra Eikesdalen) (alle disse for Jordal og Skrondal krets)
1903++	M. Øidvin
190?-1906	Bertil Kongshaug
1906-1915	Anders O. Ansnes med kone og tre unger
1915-1917	Johan Eidem
1917-1919	Martinus H. Røkkum
1919-1921	Marri O. Jordal
1921-1923	Ole Roaldset (Gardbruker) og Vorpenes; begge konstituerte (vanskelig å få ny)
1923-1928	Bernhard Bergsli
1928-1946	Arne Ellevset med etterhvert fru og to barn
1946 (h)	John Melkild
1947-1960	Trygve Myrset med kone og barn (fortsatte som lærer ved Husby fram til '70)
1948?	Knut Fostervoll?

Andre beboere:

1933-1939	Nils og Borghild Lien, lærer Ellevset bodde på loftet med felles kost
1971-1983	Sigrid og Gudrun Lien, to gamle frøkner
ca 1985-2011	Fritidshus for Ivar og Bjørg Melkild med barn og barnebarn

Noen bilder fra livet i skolen. Øverst til venstre: Nils Lien, Lars Melkild og lærer Arne Ellevset, ca 1935. Midten øverst: Sigrid Lien på trappa, ca 1935. Øverst til høyre: Ola Lien på besøk med hest og kjerre hos Borghild og Ola Lien. Til venstre: Skoleklasse ca 1938, med lærer Knut Fostervoll og sønnen Kristian. Til høyre: Bryllupskaffen i dobbelbryllupet til Audhild og Harald Myrset, i skolestua 10. nov. 1960. Nederst til venstre: familien Myrset i "bestestua" ca 1960. Nederst i midten: to glade søskenbarn i badebaljen sommeren 1962. Nederst til høyre: Trygve Myrsets 60-årsdag 1.8.1963, i ytterste stua.

Klassebilder

1936

ca 1935

1939

1938

1941

1938

1939

1937

Noen klassebilder fra 30- og 40-tallet. Bildet nederst til venstre et 17.-maibilde fra 1935. På side 29 er et uvanlig klassebilde fra ca 1942, der nesten hele skolen vises i bakgrunnen. Bildet er tatt midt på veien.

1942 (sffarkiv.no)

Reguleringsplan og bestemmelser

Som vi ser av reguleringsplanen til høyre, ligger skolen i et boligområde (gult), og det er dette formålet den er regulert til. Ellers er bygda preget av landbruksareale (lys grønt). Innenfor de lysegrønne områdene er det ikke ønskelig med spredt utbygging ("Kommuneplan for Sunndal 2007-2015" s.21). Det hvite området er et nylig regulert boligfelt.

Fra "Forslag til reguleringsplan for Jordalsgrenda", 2003:

"Den gamle skolestua med anlegg har historisk og kulturell verdi. Anlegget er et fint og intakt eksempel på den gamle grendeskolen. Bygningene og uteområdet er godt bevart uten nyere inngrep. Skolebygningen har høy bygningsmessig kvalitet og er i SEFRAK-registeret registrert som høg verneverdi både i egenverdi og som en del av et miljø. I tillegg til skolestua er det også et uthus og en særegen utedo (for lærar, dråkong og gutonga) på området. Til sammen danner dette et helhetlig og godt bevart anlegg med historisk og kulturell verdi. Området og bygningene foreslås regulert til bevaring. Dette innebærer en sikring av bygningenes eksteriør og særskilte krav til nye tiltak innenfor nærområdet til anlegget."

I tillegg nevnes det i den vedtatte planbeskrivelsen fra Sunndal kommune at blant annet Jordalsgrenda har attraktive områder ved sjøen. (s.19). Det finnes flere slike, men Sunndalsfjellene stuper ofte bratt ned i fjorden, og mange steder på ørene er det utbygd industri. Så Jordalsgrenda reknes som et mulig utfartssted for å få tilgang til strandsone.

I kapitlet om kulturminner finner vi at angående "nyere tids kulturminner/ kulturlandskap" nevnes også Jordalsgrenda (s. 11). Det heter at "Jordalsgrenda (gammel kulturmark på Jordalsvøttu og Jordalsøra) er prioritert som nasjonalt viktig".

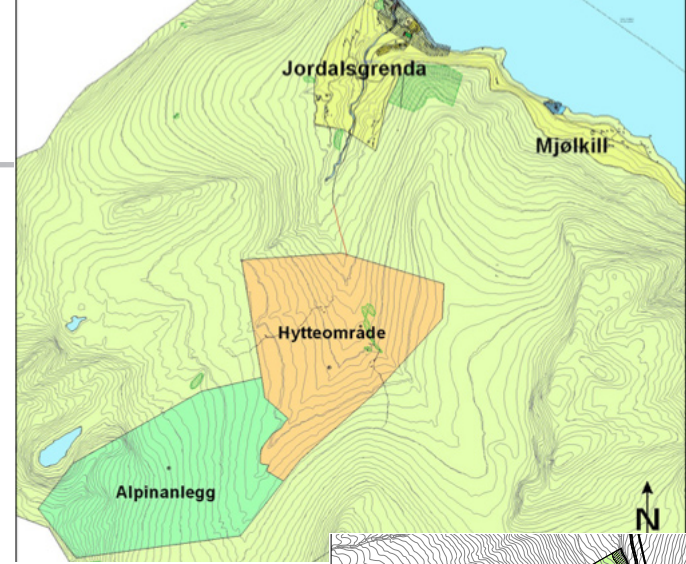
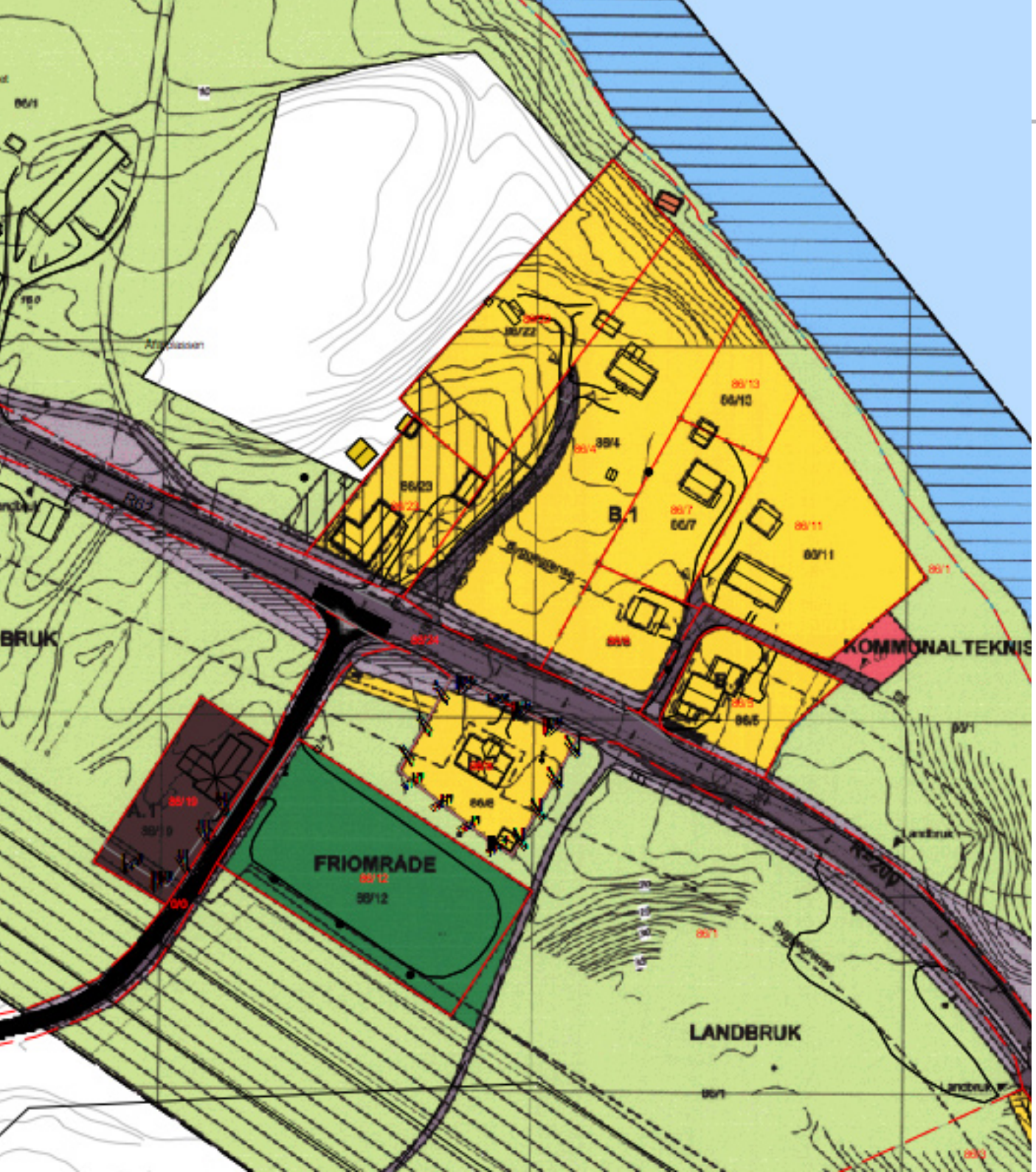
Utenfor byggeområdene og 100-meters beltet langs sjø er arealene ved Jordalsgrenda og Mjølkill avsatt som landbruks-, natur og friluftsområder hvor det kan tillates spredt utbygging av bolig-, fritids, og ervervsbebyggelse dersom dette ikke er i konflikt med sektorinteressene.

Ellers står det spesifikt i kapitlet om Jordalsgrenda (s.37-39), om videre boligutbygging at det er 11 ledige tomter i Åfarhjellen boligfelt (se fig nederst til høyre side 31). I tillegg nevnes det at det :

"...foreslås nytt byggeområde B.6 mellom riksvegen og sjøen på Åfaret. Området er ikke i konflikt med svært viktige jord- eller skogbruksareal. Boligområdet bør avgrenses fra gardstunet på Åfaret slik at jordbruksarealet rundt gardstunet beholdes. Det stilles krav om bebyggelsesplan. Nærmere avsetting av buffer mot jordbruksareal og gardstun vurderes i bebyggelsesplanen. Innenfor eksisterende regulerte boligområde ligger det også et gammelt verneverdig skolebygg som er regulert til bevaring. Dette bevaringsområde må det tas særskilt hensyn til ved utvidelse av boligområdet. Område B.6 tillates for boliger/hytter."

I forslaget til reguleringsplan (2003) står det også om det planlagte hyttefeltet "Trolltind", med tilknyttet alpinanlegg (se til høyre s.31) at "... en utbygging i dette området vurdert til ikke å være i konflikt med overordnede verneinteresser. Hytteområde og alpinanlegg foreslås lagt inn i planen. Det er tatt høyde for en helhetlig plan med muligheter for framtidig utviding av hytteområdet på tilgrensende eiendomsteiger mot nord. Det stilles krav om reguleringsplan."

Per 1. juli 2011 var det interessenter til 7 tomter, og skrevet kontrakt på to. Anleggsstart blir når det er solgt ti tomter (<http://www.trolltindhyttefelt.no/index.php/nyhetsadministrasjon/16-anleggstart-i-host>).

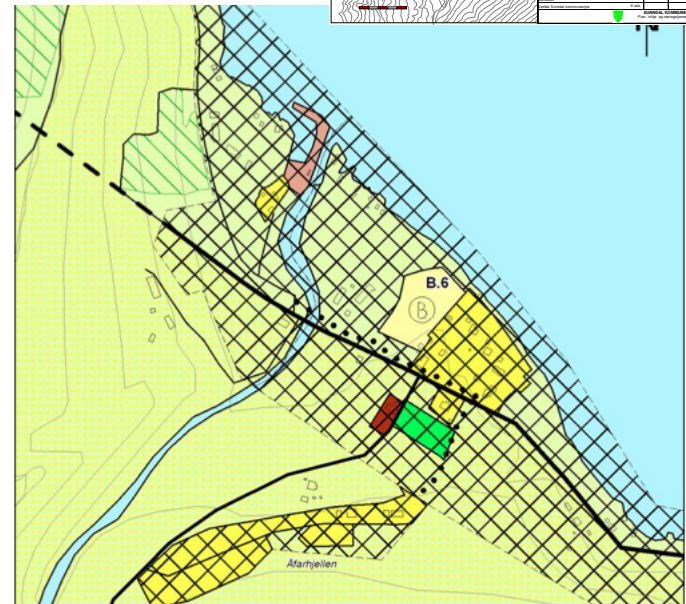
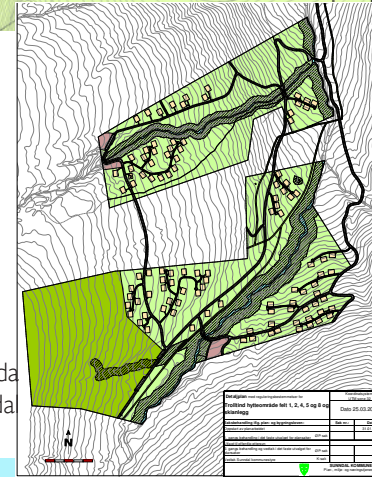

Reguleringsplan til høyre.

Over: hytteområde, fra "Kommuneplan for Sunndal 2007-2015".

Til venstre: foreslått reguleringsplan, fra trolltindhyttefelt.no

Under: Kart over Jordalsgrenda fra "Kommuneplan for Sunndal 2007-2015".

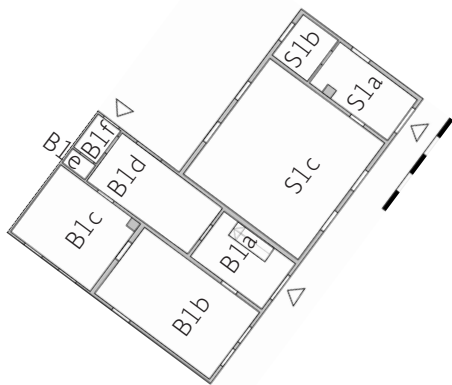

Oppmåling, registrering og tilstand

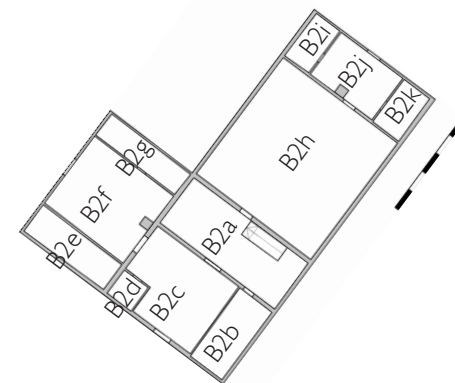
Denne delen er en oppsummering og et sammendrag av det jeg har funnet i gjennomgangen av huset. Dette er de viktigste momentene ved huset, slik jeg ser det. For nærmere detaljer og romvis gjennomgang av vegger, tak, gulv, dører, vinduer, mm, se vedlegg, s III. Der er tabeller for hvert rom i hele huset fylt ut. For en oversikt over forskjellig listverk og andre detaljer, se vedlegg s.XLVII.

Kapitlet innledes med tegninger gjort etter oppmålinger på tomta. Planer, snitt og fasader er presentert i M 1:100. I tillegg er noen detaljer presentert i M 1:10 og M 1:20. Deretter vil jeg komme med en oversikt over hva slags typer konstruksjoner det er snakk om i de ulike delene av huset, da de delene som ble bygd på i 1933 er bygd på ulike måter. En gjennomgang av de viktigste materialene og overflatene i huset hører også med, i tillegg til en presentasjon av farger. De ulike rommene har, og har hatt, helt ulike paletter. Til slutt i denne delen vil jeg gå gjennom de viktigste momentene ved tilstanden til bygget, det jeg ser på som de mest pressende rehabiliteringsaspekter ved huset. I korte trekk dreier det seg om vinduer, dører og piper som har en tilknyttet lekkasje og/eller er fuktskadd i større og mindre grad. Jeg vil også si litt kort om hva som bør gjøres, og i hvor stor grad det er nødvendig å gjøre inngrep.

For å enkelt kunne referere til rommene, har de i tillegg til å hete "kjøkken" og "finstue" fått nummer. Romene er nummerert etter om de tilhører boligdelen eller skoledelen (hhv B og S), i første eller andre etasje (hhv 1 og 2). Deretter fra inngang og med klokka, så godt det lar seg gjøre/ er hensiktsmessig.

Første etasje med rominndeling og romnummer.

Andre etasje med rominndeling og romnummer.

Tegninger

Mye av arbeidet med denne oppgaven har vært å måle opp skolestua, og dens omgivelser. Det finnes ingen tegninger av huset som jeg har funnet, og det har være en stor jobb å få tatt så mange mål at det gikk an å lage planer, snitt og fasader.

Det har vært en avveining hvilken skala jeg skulle presentere i dette heftet. Valget falt på målestokk 1:100, da dette kan vise ganske detaljerte tegninger, med en tynn strek. Alt er tegnet opp digitalt, og noen detaljer har jeg tatt ut i større målestokk, for å vise konstruksjon og oppbygging.

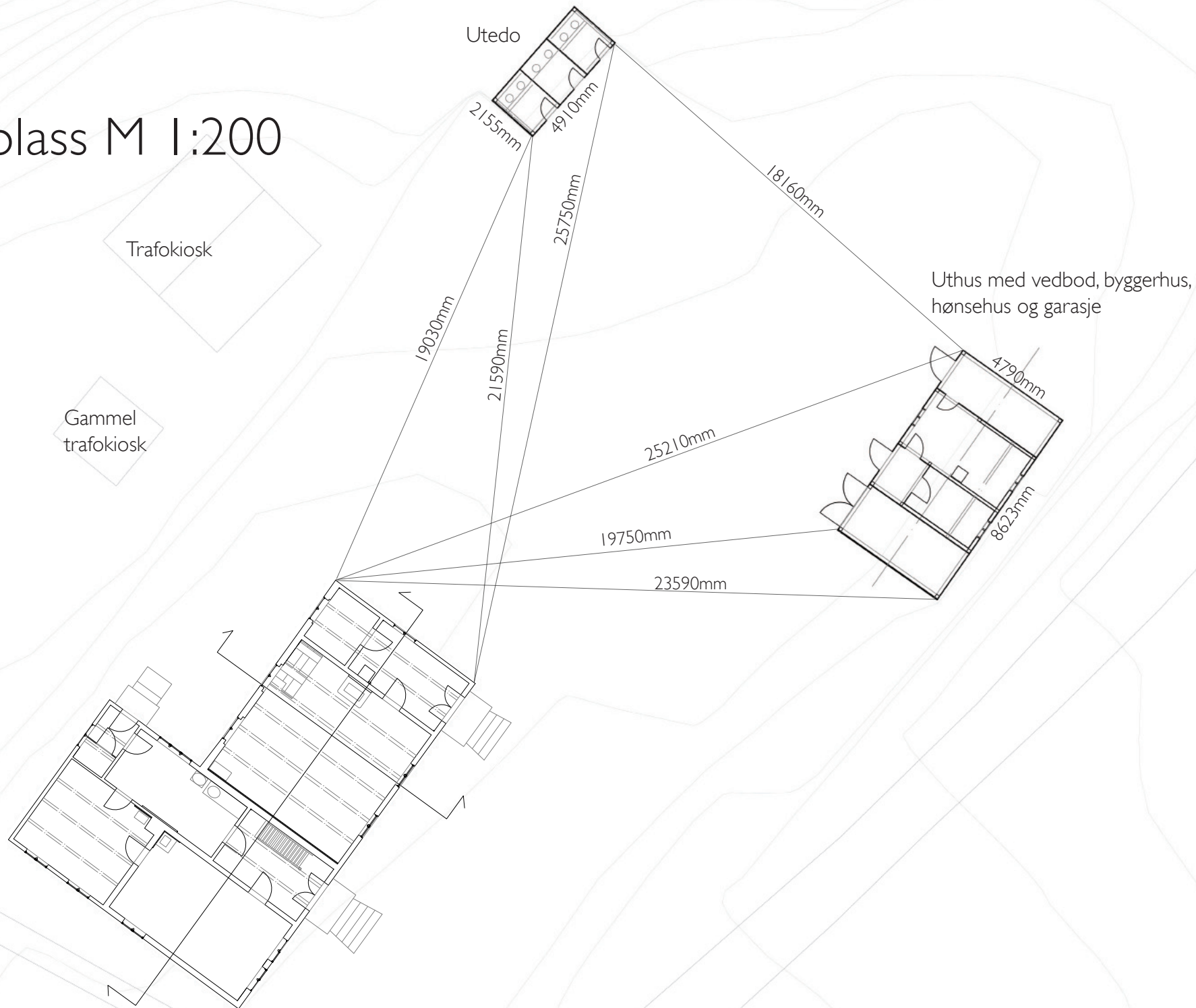
Det meste av konstruksjoner og detaljer er målt opp mer eller mindre nøye, men det er steder jeg ikke har kommet til, og har dermed antatt konstruksjon, for eksempel

der himlingen har vært kledd med plater. Likevel er det ofte slik at en ser deler av konstruksjonen i andre rom, og kan anta ut fra dette hvordan sammenhengene er. I kjelleren har det vært vanskelig å komme til, men to steder er det tilgang til å kikke under gulvet. Her går det stort sett an å se hvor mange bjelker som ligger der, og hvordan de er plassert. Men i midten, lengst fra de to kikkhullene er det umulig å si med hundre prosents sikkerhet hvordan konstruksjonen ser ut.

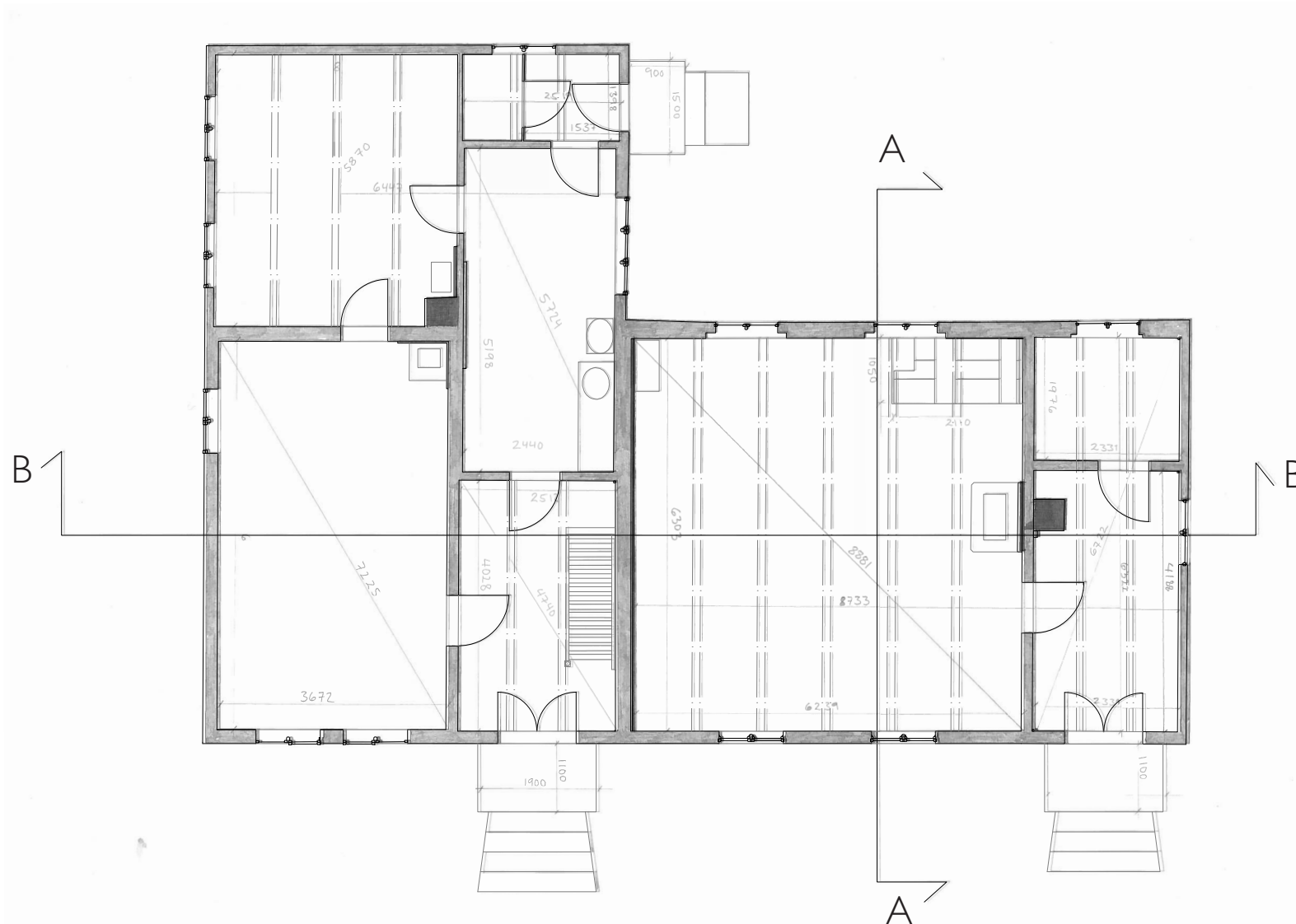
Jeg har også brukt detaljer fra Løve Stokkes bok "Hus og husbygging i Romsdalen" (1997) for å forstå hvordan ulike detaljer henger sammen, i tillegg til andre bøker med relevante detaljer.

Alt i alt har det blitt tegninger som er så detaljerte og presise som forutsetningene kunne tilsi.

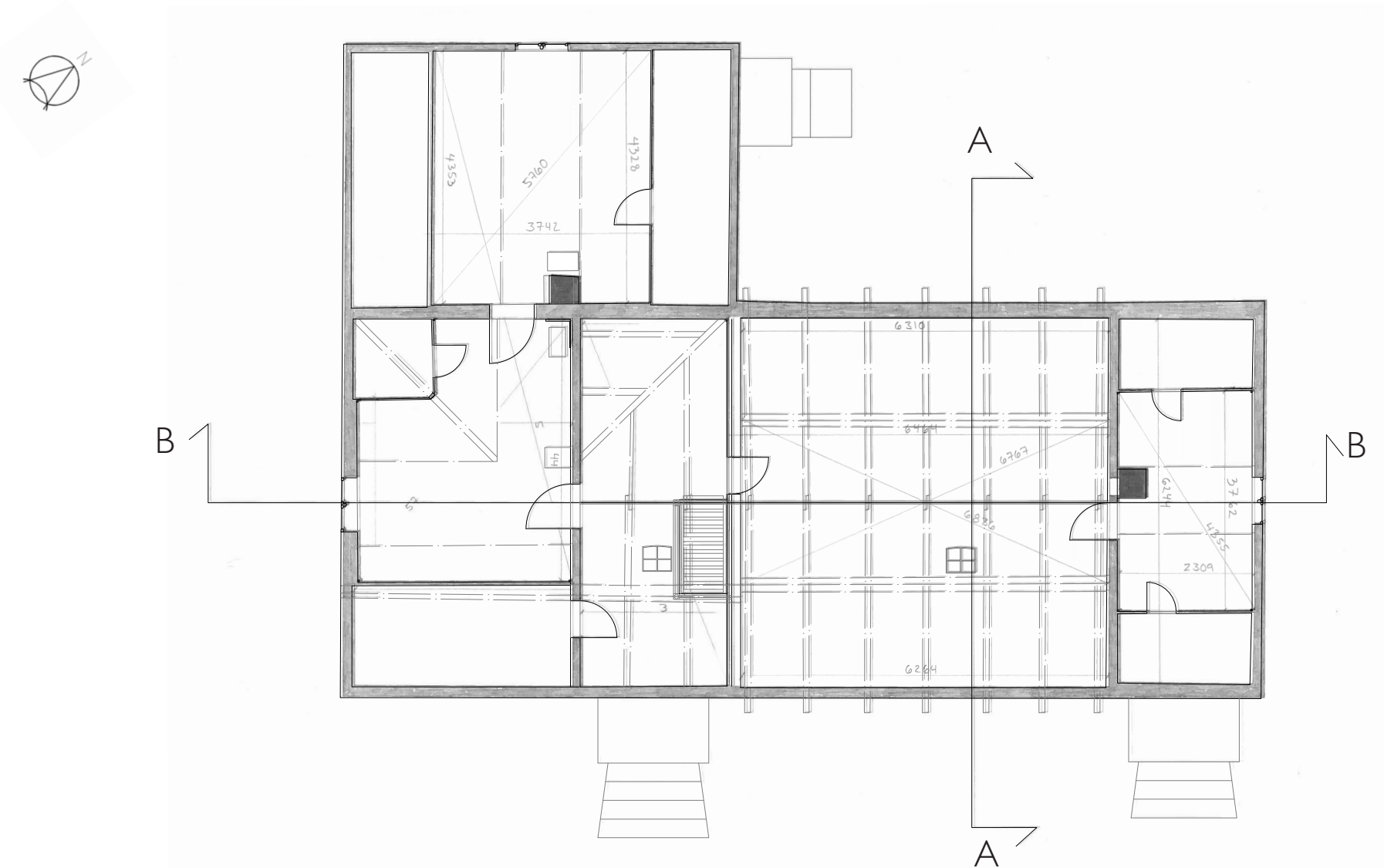
Skoleplass M 1:200

Plan første etasje M 1:100

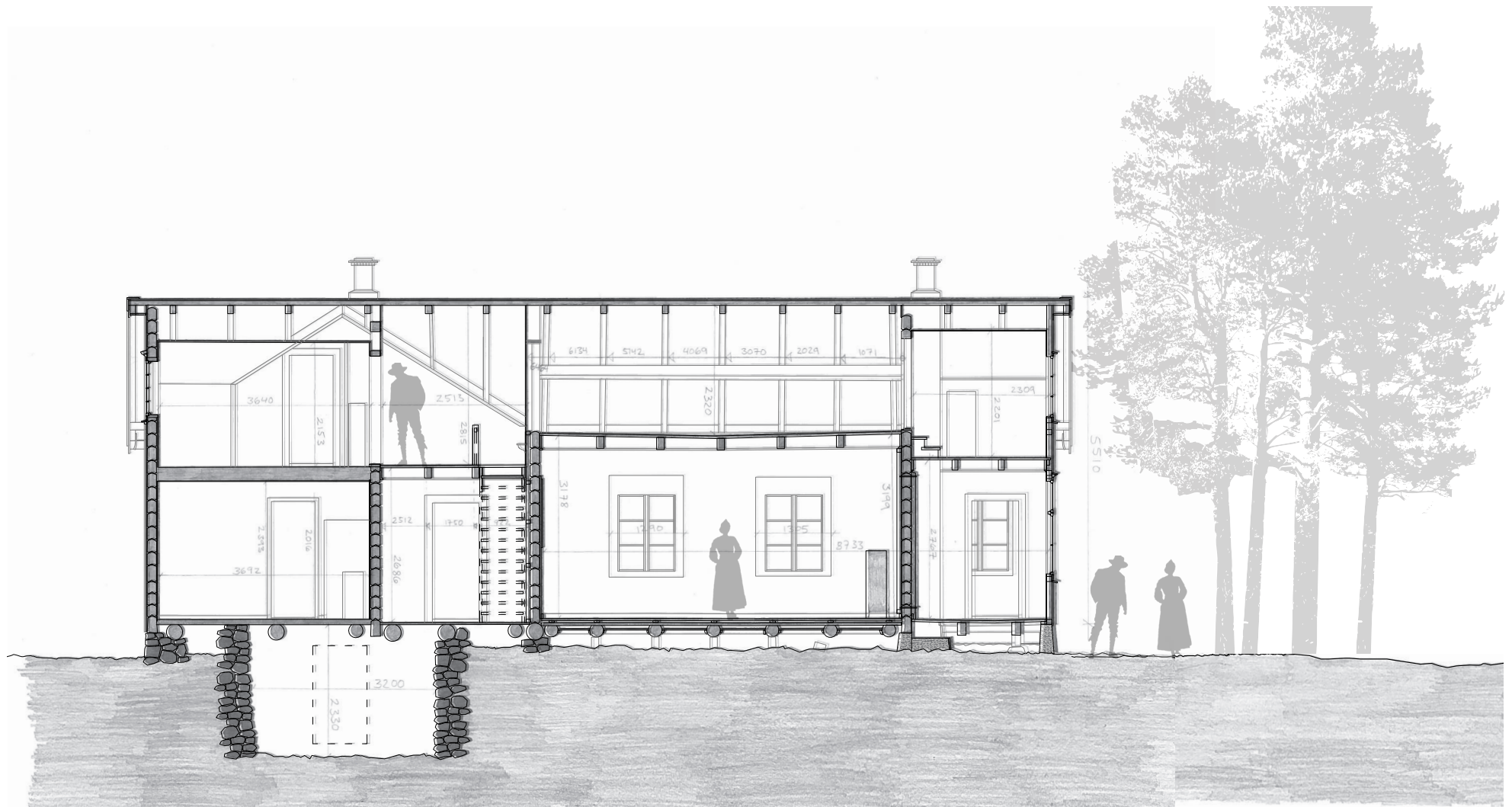
Plan andre etasje M 1:100

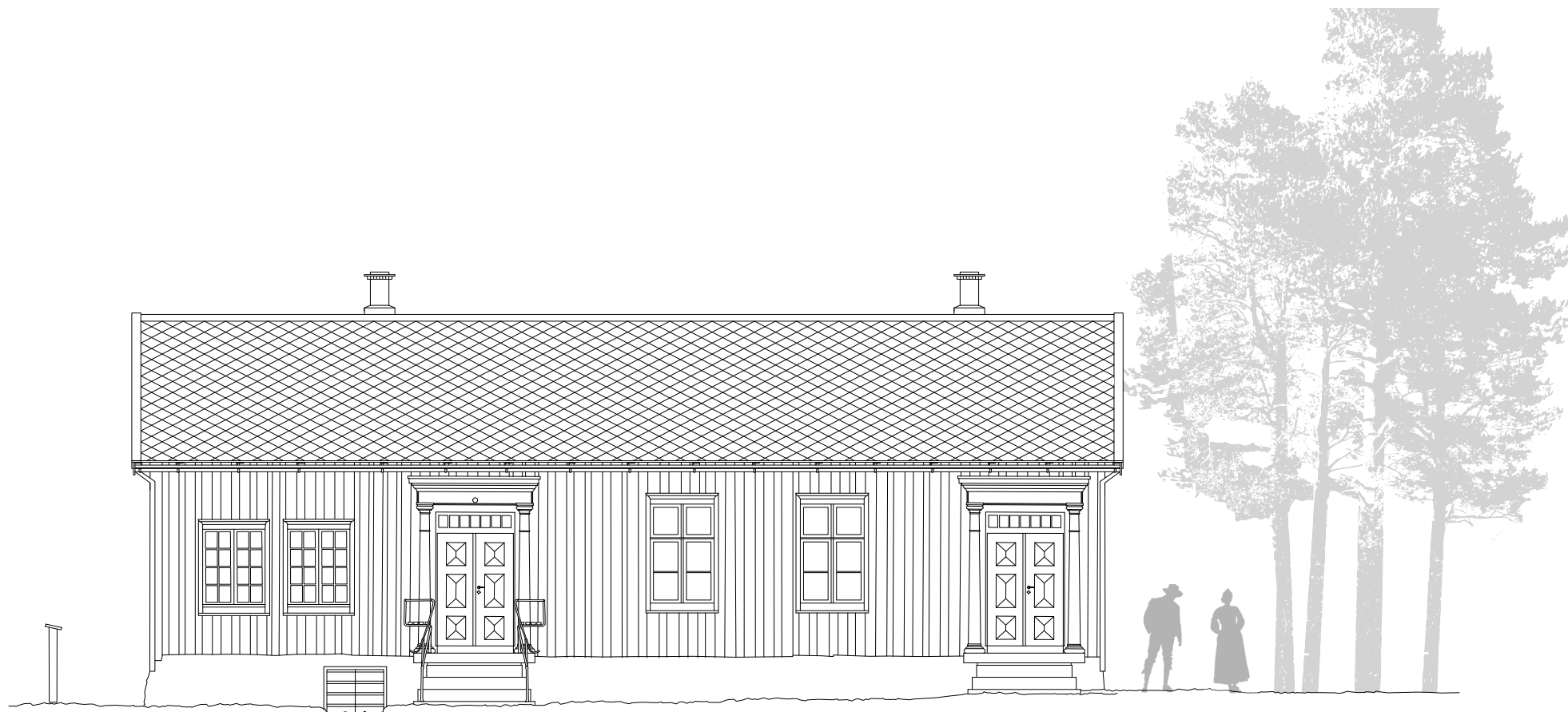
Snitt A-A M 1:100

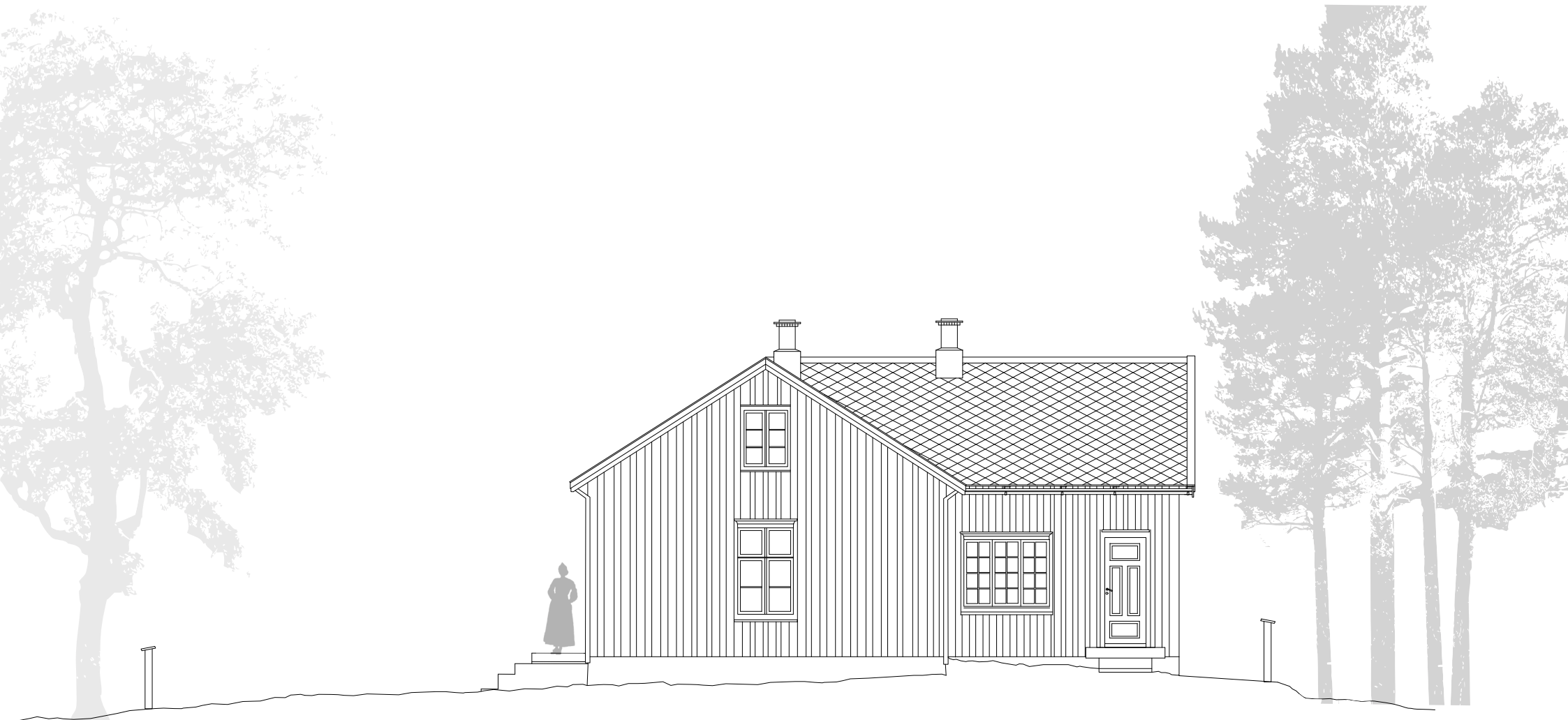
Snitt B-B M 1:100

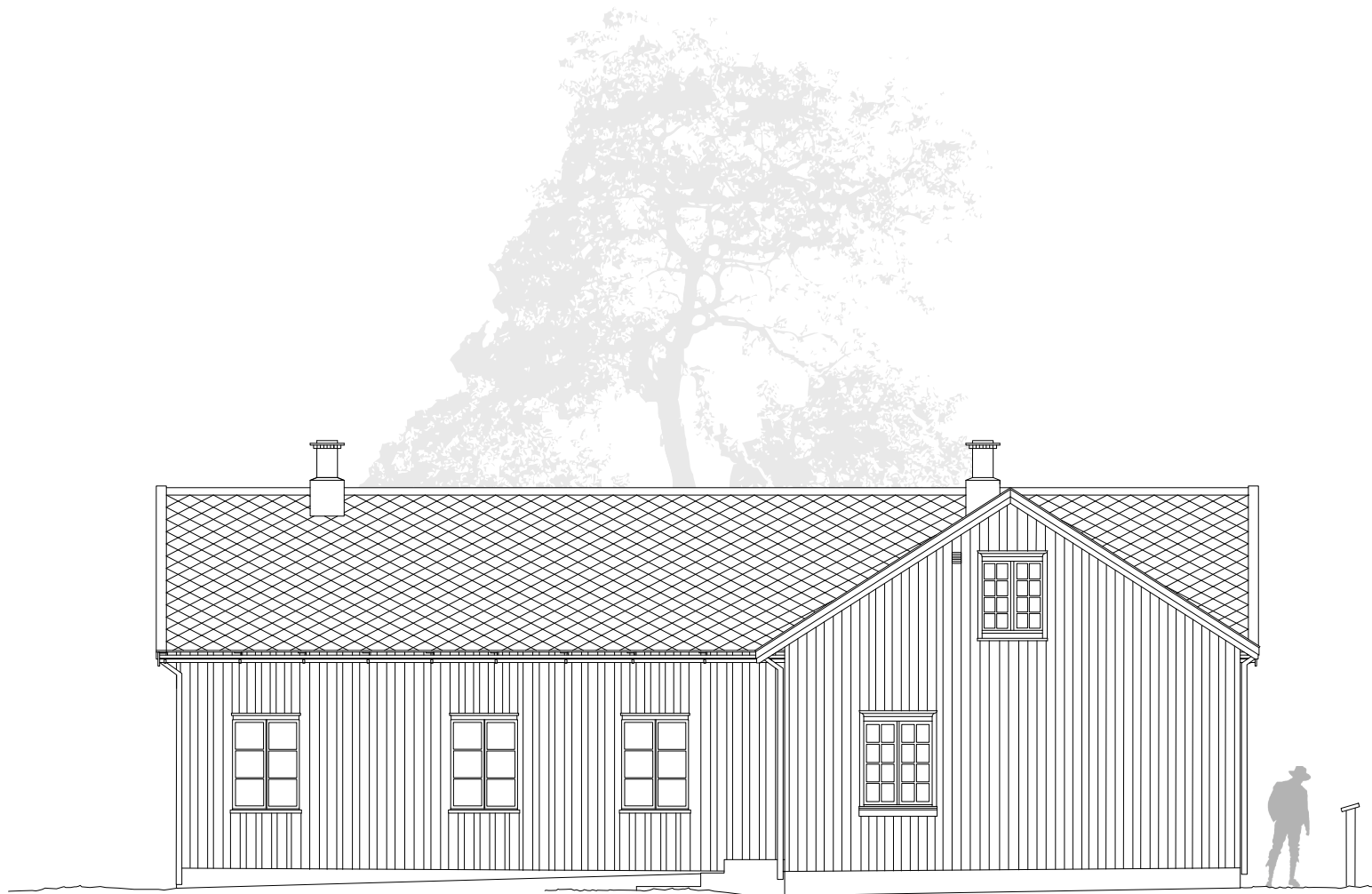
Fasade sørøst M 1:100

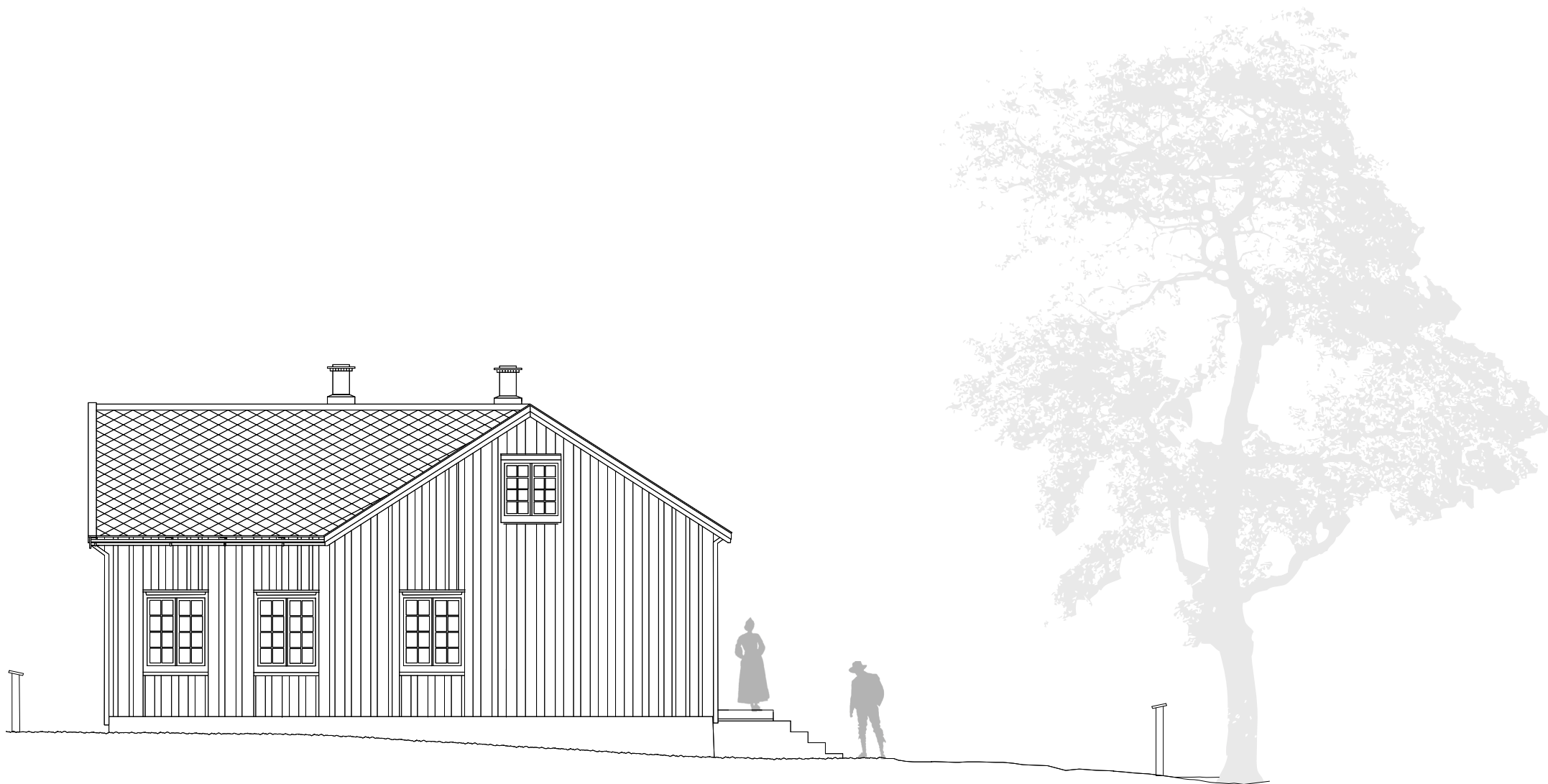
Fasade nordøst M 1:100

Fasade nordvest M 1:100

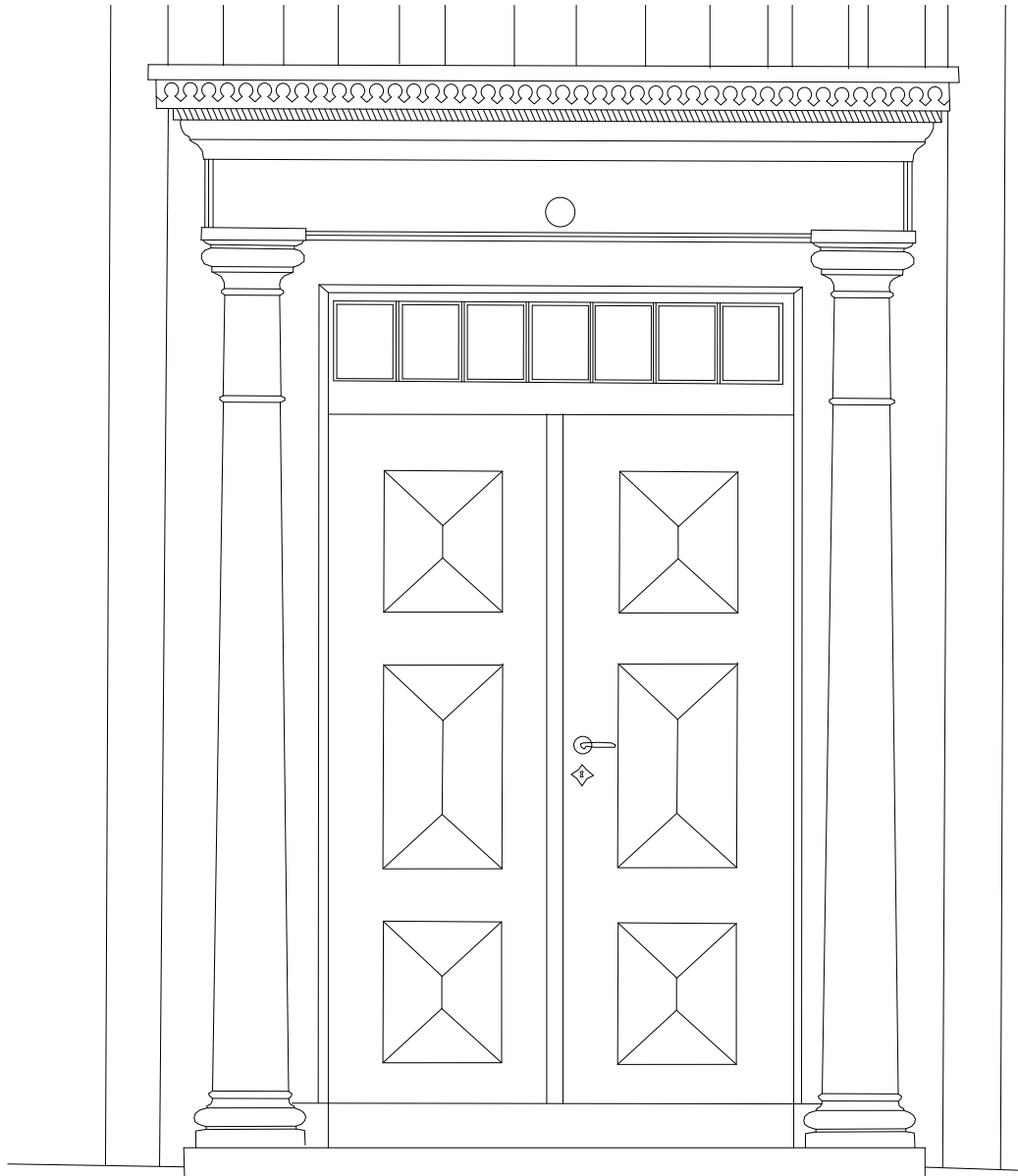

Fasade sørvest M 1:100

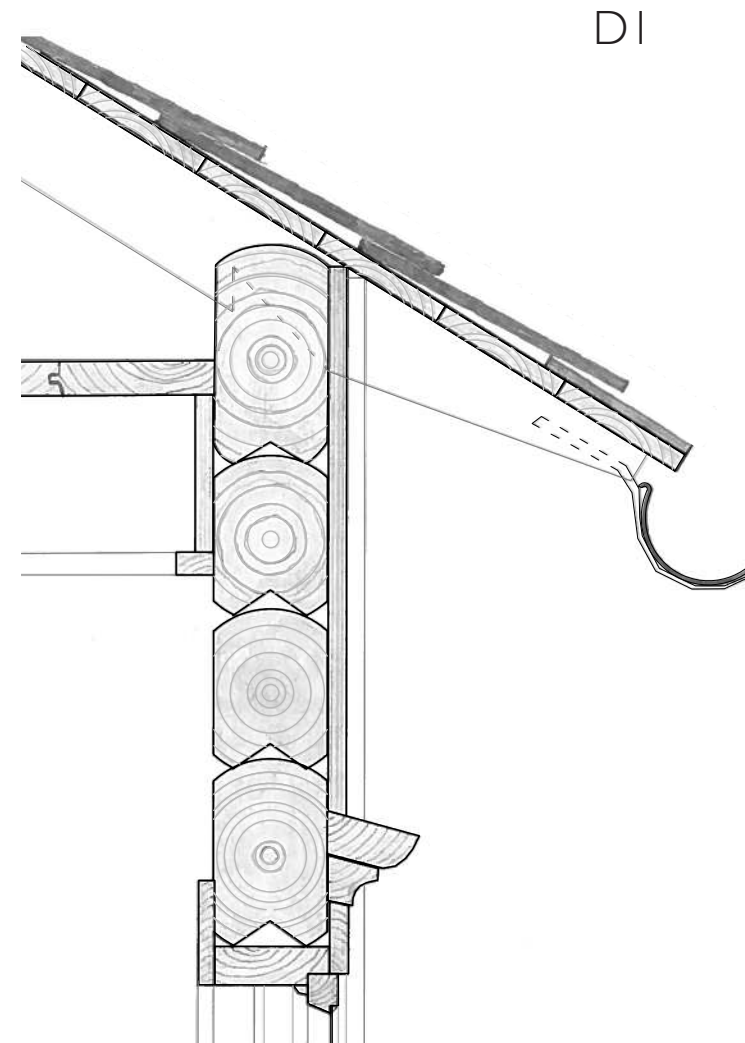

Detaljer

Portal M 1:20

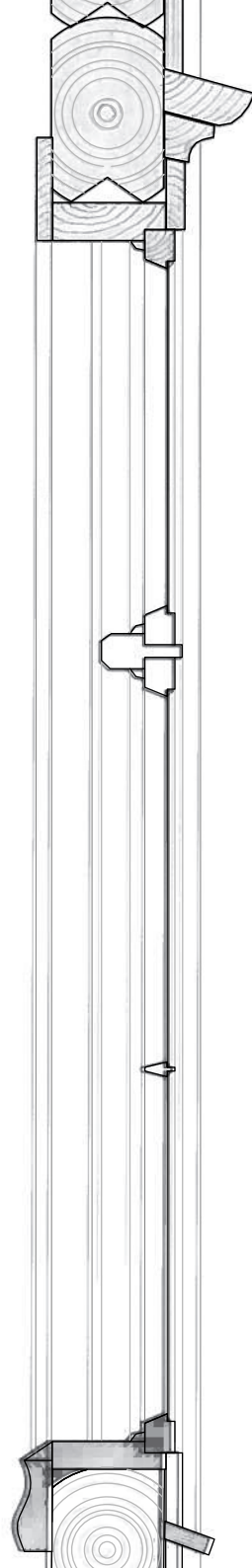
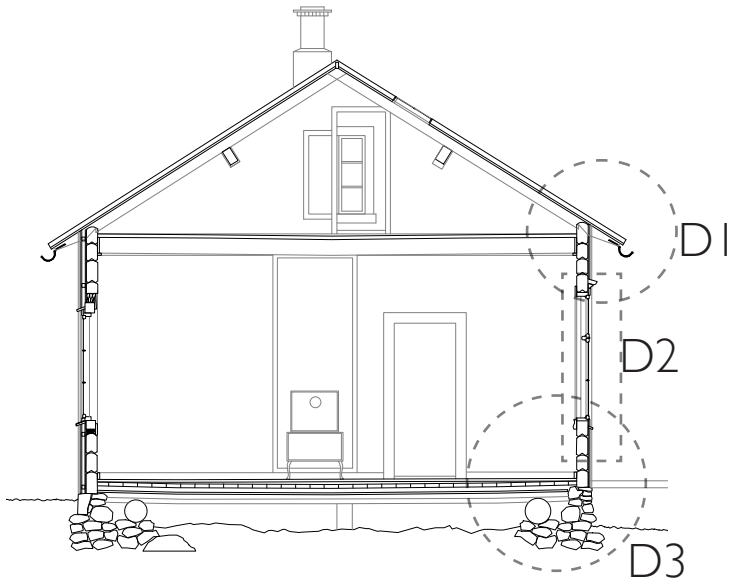

Veggsnitt M 1:10

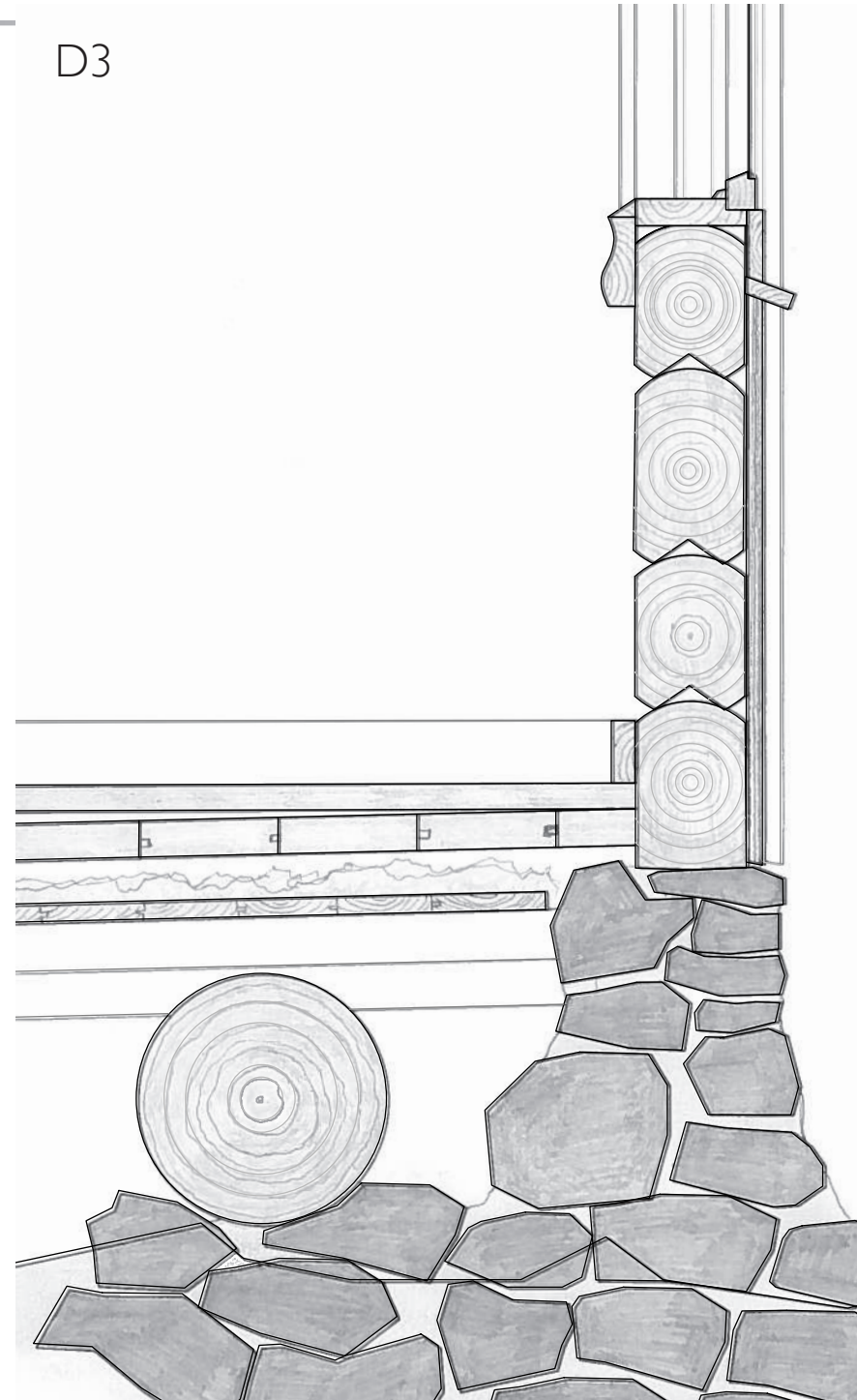

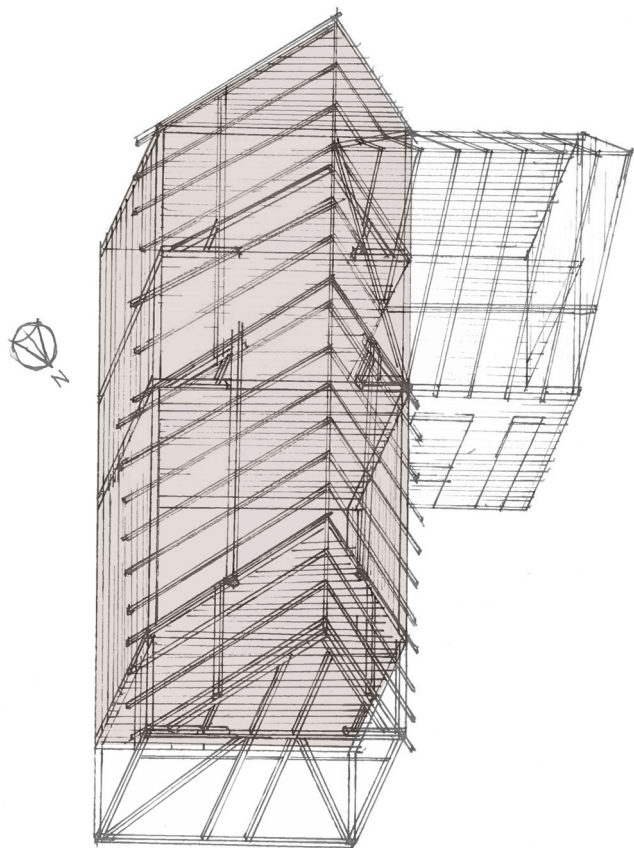
Veggsnitt M 1:10

D2

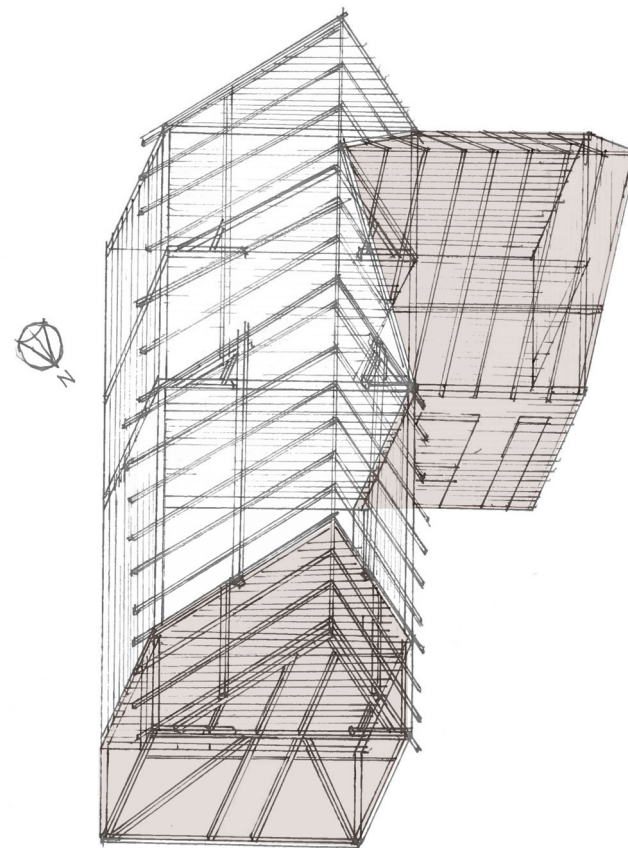

D3

Den opprinnelige tømmerkassen fra 1885 i 6" tømmer

Påbygg fra 1933, i 3" planklaft(øverst) og bindingsverk(nederst)

Konstruksjon

Huset som ble bygget i 1885 var laftet av 6" tilskåret og håndhøvla tømmer. Det meste av disse originale veggene er fremdeles der, men der det er kommet nytt kjøkken, er nesten tre meter av den originale ytterveggen borte. Her er nå både himling og vegger platekledd så man ikke kan se konstruksjonen, men de to-tre øverste laftestokkene over kjøkkenet binder huset sammen. Dessuten er restene av denne veggen ikke lenger bærende for taket, da kilsperra er båret av hjørnet i skolestua og tømmerveggen mellom loftsgang (B2a) og soverom I (B2c).

Takkonstruksjonen er et slags kombinert åstak og sperretak, med sperrebind (c/c ca 1m), og en sideås på hver side. Det er ikke mønsås, bare en tynn mønekam.

Den gamle takkonstruksjonen (tekkingen har vært skiftet i alle fall en gang) var antakelig ganske lik. I gavlene gikk tømmerkassen helt opp og fylte ut røstet, men der indre laftevegger kom opp, var det bare støtter for sideåsene og åpne sperrebukker. Dette åpnet for tilgang til de ulike delene av loftet.

En sperrebukk er intakt, i overgangen fra loftsgangen (B2a) til skolestueloftet (B2h). Deler av en sperrebukk ses i kott I (B2b), men resten av den er antakelig kledd inn i veggen mellom loftsgangen (B2a) og soverom I (B2c). Den er antakelig vis ikke fjerna, selv om takkonstruksjonen ble endra til vinkelform i 1933.

Det nye taket er bygd på samme måte som det gamle, både over de gamle delene, og i de nye. Her er sperrebind som hviler på tømmerkasse og sideåser.

Den delen som ble bygd innerst mot skoleplassen, er konstruert på en helt annen måte. Her har man tydeligvis brukt det man har hatt for hånden (1933 var jo ikke akkurat noe velstandsår), og det er uisolert reisverk av opptil 4"4". De nye raftstokkene øverst er tykkere, og er haket sammen med den gamle tømmerkassen. Dette gjør at veggen er tykkere enn hovedkonstruksjonens 4"4" skulle tilsi.

Utvidelsen av kjøkken og stuer mot sørvest er bygd i 3" pløyd planklaft, 1930-tallets moderne måte å lafte hus på. Disse veggene er uisolerte, og svært tynne etter dagens standarder. Det er nok ganske kaldt i stue to (B1c) om vinteren.

Grunnmuren under hoveddelen av huset, er den opprinnelige gråsteinsmuren fra 1881, fra det første huset som brant i 1884. Kjelleren ble gravd ut i 1883, og overlevde også brannen. Under de nye delene er grunnmur støpt i betong inntil den gamle muren. Gulvet ligger på bjelker i husets tverretning, som igjen er fritt opplagt på egne, tykke rundstokker i husets lengderetning. I skolestuedelen er gulvet isolert med ca 5cm tykt stubbloft.

Materialer og overflater

Huset er bygd i 1885, og er stort sett ført opp i tre. Den opprinnelige pipa og bakerovnen i gråstein, ble revet i ombyggingen i 1933, og pipene er i dag oppført i murstein. Ellers ser en også den opprinnelige grunnmuren i gråstein, samt kjelleren med metertykke murer, også i naturstein. De delene som ble bygd på i 1933 har grunnmur i betong.

De aller fleste overflater inne i huset er også i tre, enten bar laftevegg, eller panelt med som oftest enkelt faspanel. Det er fire rom som skiller seg ut, og tre av disse er kledd med porøse trefiberplater og tapetsert. Dette gjelder i finstua nede (rom B1b), samt de to soverommene over boligfløyen (rom B2c og B2f). På loftet kan vi i kottdører og bak beskyttelsesblikk bak ovn se at det også her var panelt med faspanel før det ble platekledd. Det siste rommet som har plater på vegger og i tak er kjøkkenet. Her er det ikke tapetsert, men malte, harde huntonitplater.

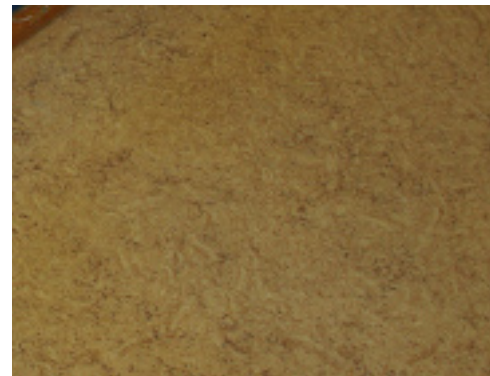
Huset ble bygd i en tid da det var mindre tilgang på forskjellige materialer enn det

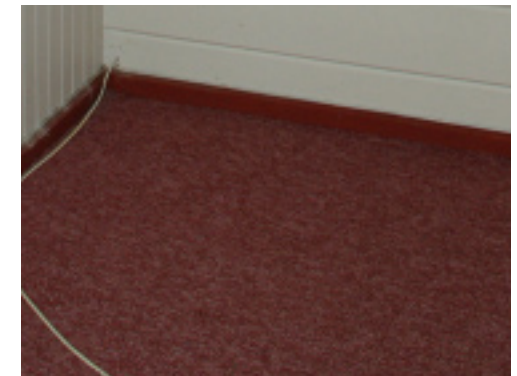
Slitte gulvbord av ujevn tykkelse, loftsgang(B2a)

Smale, lakkerte gulvbord i finstue(B1b)

Linoleum i korkfarge, kjøkken(B1d)

Teppegulv i stue 2(B1c)

vi har i dag. De fleste materialene er naturlige og var å få tak i ganske lokalt. Dette er noe som også blir mer og mer etterspurt i dag, da en del syntetiske/ kjemisk produserte materialer kan framkalle allergier og astma. For innemiljøets del er det gunstigst å holde seg til naturlige materialer som puster.

De fleste overflatene i huset er malt. Til og med et av de tapetserte rommene er malt, med mindre hell. Men flere steder, spesielt på dørene, finner vi at det er skikkelig forseggjort, og flere dører og noe listverk har vært kunstferdig ådret (dog er det senere malt over).

Blomstermønstret tapet, soverom 1 (B2c)

Glatte, harde huntonitplater malt lys beige, med blåmalte lister, kjøkken (B1d)

Original tømmervegg malt lyseblå i gang (B1a)

Øksa sideås i loftsgang (B2a)

Sjøgrønn tapet med tråttekstur i finstue (B1b)

Knallrødt faspanel i skolegang (S1a)

Værslitt hoveddør, malt i gult og rødt (B1a)

Fargeundersøkelser

De aller fleste overflater i skolen er behandlet på noe vis, de fleste er malt, og noen er tapetsert. Det er heller ikke noen dus palett i huset samla sett, her er sjøgrønn, lys blå, knallgul og tomatrød. Jeg tok med meg skalpell og malingsløsemiddel for å finne ut hvilke farger det hadde vært opprinnelig i huset. Noen steder gikk det an å se hva som var under, der malingen var flasket av, men undersøkelsene bød også på overraskelser. Ikke alle rommene og overflatene egnert seg til å skrape fram underliggende fargelag, og det ble først og fremst selve skolerommet og den opprinnelige inngangen jeg konsentrerte meg om. Dels fordi dette er av de eldste delene, men også fordi det her var originale overflater som var malt flere ganger opp gjennom tiden.

Skolegangen (S1a) og lageret ved siden av (S1b) har bare ett lag henholdsvis maling og beis, så her var videre undersøkelser ikke spesielt interessant. Platekledningen på kjøkkenet har heller ikke vært malt annet enn i den hvitbeige fargen som er der nå. Tapetet i finstua gjemte heller ingen skjulte skatter under seg, men hva som finnes under platene er uvisst.

På loftet finnes de eneste ubehandlede rommene i huset. Både loftsgangen (B2a) og tørkeloftet over skolestua (B2h) er i mørknet tre. På loftsgangen er det bare slitt maling på gulvet.

De to soverommene B2c og B2f har begge tapetserte plater på veggene. I B2f er tapeten malt knallgul. Opprinnelig har begge rommene hatt enkelt faspanel. Dette kan sees noen steder helt nede ved gulvet, og i veggene der det er skåret dører inn til kottene. Forsøk på å fjerne maling på tapeten i B2f ga ingen bra resultater. Det siste soverommet, B2j, over skolestueinngangen har også bare den hvite fargen det har hatt siden det først ble malt.

SKOLESTUA (S1c)

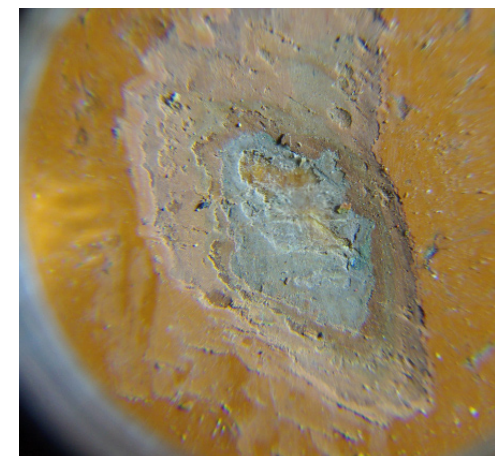
Her er fargen i dag en ganske mørk gul, med listverk i burgunder. Gulvet er malt brunorange og vindusgerikter er hvite. Veggene i dette rommet har heller ikke vært malt mange ganger, men gulvet har fått mange strøk maling, i ulike farger.

Opprinnelig var veggene her inne malt lyseblå. Det er også merker etter en mørkegrønn, malt brystning, men denne har lyseblå maling under. Listverket har ikke hatt andre farger, men dette kan være fra da rommet ble malt gult.

Døren mellom skolegangen og skolerommet er av den eldste typen i huset, og har samme typer speil som de to dørene fra den opprinnelige gangen og inn til kjøkken og stue. Både listverk og selve døren har forseggjort ådring under den grå, mørkebrune og mørkerøde malinga.

Lyseblå vegg og mørkegrønn brystning

De mange lagene i gulvmalingen

GANG (B1a)

I det som opprinnelig var husets eneste gang, er fargen i dag lys blå. Listverket og meglere i trappa er malt lakserosa, og dørene er hvite. Gulvet er malt lysegrått.

Her også fant jeg ådring under hvitmalingen på døra, samt på listverket rundt dørene. Veggene har ikke vært malt mange ganger her heller, og opprinnelig har de vært beiset. På deler av veggene der det ikke er tømmer, fant jeg samme farge som på noen bord som er brukt til vegg i kott 6 (B2K). Den samme blåfargen finnes også på det tykke staffpanelet som er brukt til å sette opp skillevegg for å lage spiskammerset (B1e). Det er nærliggende å tro at dette for eksempel kan være gjenbrukt materiale fra den gamle veggen til kjøkkenet.

Gjenbrukt kjøkkenvegg?

Ådring under hvitmaling på dør

Det skjulte seg en fest av farger under hvite plater på dørene i kjøkkenet og finstue

Tilstand

Da jeg først begynte på denne oppgaven visste jeg veldig lite om hvilken stand huset var i. Det jeg visste var at den ene leietakeren som gjorde en del forefallende vedlikehold på huset døde i 2000, og siden da er veldig lite gjort. Jeg visste om den store vannlekkasjen fra takvinduet, og at jeg de få gangene har vært på loftet der har vært livredd for å falle gjennom. Jeg visste også at en del vinduer var i dårlig stand.

Så etter å ha gått gjennom huset rom for rom, og stukket pillet på og stukket kniven i mangt og mye, er konklusjonen at huset er i bedre stand enn en skulle trodd. Den ene store skaden er takbjelken over skolestua som er råtnet pga vannlekkasjen fra takvinduet. Ellers må det skiftes noen bord her og der, og noen vinduskarmer og kanskje noen vindusrammer og dører trenger en liten puss. I tillegg har det lekket ned de ubrukte pipene, så her må det nok gjøres noen reparasjoner i muren og i tilstøtende gulv.

Her kommer en kort gjennomgang av de vanligste og største skadene i huset.

Det vises at en vannlekkasje har fått fritt spillerom i mange år på loftsgulvet

Fuktskader ved inngangsdører

Ingen av de tre innadslående ytterdørene i huset har vanneser. Dette har gjort at det har trengt inn vann ved samtlige dører og tersklene og det nederste ramtreet er litt fuktskadet på alle. Den døren som er i best stand, er dobbeldøren inn til skolegangen. Her er det nok likevel på sin plass å sjekke nærmere hvordan det står til under terskelen, for en gruppe skogmaur har slått seg til under den, og kryr rasende fram når den tråkkes på.

Kjøkkeninngangsdøren er den som kanskje er dårligst, da det omtrent aldri er sol på den nordøstvendte veggen, og et ødelagt taknedløp har stått og øst vann inn på veggen. Her er gulvet innenfor delvis råttent også, selv om det har vært forsøkt reparert. Reparasjonen har muligens gjort vondt verre.

Hovedinngangsdøren er den eldste, og er naturlig nok ganske værslitt. Litt fuktig og råteskadet nederst, men ikke mye. Terskelen har tidligere vært så nedslitt at den har blitt bygd på, spørsmålet er hvordan det ser ut under den nye. Det drypper nemlig ganske mye fra taket ned på trappa, og det spruter godt innpå terskelen. Den står nok vasstrukken mestedelen av året.

Vasstrukken terskel ved hovedinngangsdør

En koloni av skogmaur kom brått til syne

Fuktskader ved piper

Det er to piper i huset, begge ble satt opp under ombyggingen i 1933. Den ene hører til ovnen i skolestua, og pipa står i gangen utenfor. Den andre står i den vestre stua (B1c), og er også tilknyttet ovnen i finstua (B1b) og kjøkkenet (B1d). Begge pipene er uten pipehatt, og det regner og snør rett ned. Hadde det vært fyrt i ovnen regelmessig, hadde nok dette tørket ut. Siden huset har vært lite brukt i nesten tre tiår, er det nå fuktskader og oppsprekninger i muren nederst i begge pipene. I tillegg er det fuktighet i gulvet rundt begge pipene.

I andre etasje kan man også se fuktskader rundt pipene, men mest rundt pipa i boligdelen. Her er ovnsrøret falt av, og når det regner og snør kommer det vann inn. Veggene er delvis misfarget av lekkasjer, men det er gammelt og tørt nå.

Spesielt ved nederste del av pipa i veststua er gulvet ikke helt godt, spesielt i det ene hjørnet der ovnene ikke står, er det hull i gulvet helt innerst, og likens er listverket i dette hjørnet dårlig. Teppegulvet bør fjernes, og kan ha bidratt til at fukten har blitt liggende å godgjøre seg, og det lukter muggent. Det er dessuten vanskelig å se hvordan det egentlig står til under der uten å få fjernet teppegulvet.

Fuktskader ved pipe i stue 2, B1c

Fuktskader i pipe og gulv i skolegang S1a

Fuktskader ved vinduskarmer

De fleste vinduene i huset er i overraskende god stand. Det henger sammen med at de er gamle, og lagd av tettvekst materiale. I noen kan en se at årringene er så tette at de nesten ikke kan skilles fra hverandre.

Karmene står det verre til med. Noen er ganske fuktskadet, og må skiftes, som vinduene i skolestuegang(S1a), spiskammers(B1e) og sørvestre vindu i den vestlige stua.

De vinduene det står verst til med er i andre etasje. De to soveromsvinduene (i B2c og B2f) er helt råtne, og deler av karmen faller av. Her må det sjekkes nøyere hvordan det står til inni veggen, under karmen også.

Råteskader i vinduskarmen i soverom 1, B2c

Hull i gulv skolestue

I skolestua (S1c) er det i det nordre hjørnet sagt ut et hull i gulvbordene på ca 1x2m. Her ser man ned på bjelkene og rundstokkene som gulvet er lagt på, og ned i krypkjelleren der det ligger mye høvelspon. De øverste delene av rundstokkene er også sagt bort, og erstattet med nye fjøler. I dette hjørnet har det tidligere vært en vask på veggen- en kan se sporene etter den i malingen. Antakeligvis har lekkasjer og fuktighet fra denne ført til skader i trevirket, og behov for reparasjon er grunnen til at gulvet og deler av bjelkene er fjernet. Hullet ble sagt på åttitallet, men ble aldri tettet igjen.

I lagerrommet ved skolestueinngangen (S1b), mangler gulvet helt. Her er det nok ikke snakk om utbedring av lekkasjer, men en forberedelse på å lage bad og sette inn toalett der (det står et løst toalett inne i skolestua). Arbeidet ble nok satt igang samtidig med reparasjonene i skolestua, for hullet her inne ligger på andre siden av veggen i forhold til lageret. Det har nok også en sammenheng med at det gikk rør til vasken i skolestua, og at kloakken fra det eventuelle toalettet i lagerrommet måtte trekkes gjennom krypkjelleren under skolestua.

Gulv tatt opp i skolestue

Gulv tatt opp i lagerrom ved skolestue

Lekkasje ved takvindu

Den største skaden i huset er skjedd på grunn av lekkasje ved det ene takvinduet på skolestueloftet (B2h). Biter av troet inntil vinduet er så råtnet bort at man ser undersiden av skiferen på taket og videre ut. Opprinnelig har det vært tjærepapp som tekking under skiferen, men den er antakeligvis gått i oppløsning pga oppvarming fra sola som har stekt på taket. Vannet fra lekkasjen har vært forsøkt samlet opp i baljer, men disse har ikke vært nok, og kan ha gjort ting verre. De har nemlig stått rett på gulvet, og vann som har rent over kanten har blitt stående under baljene.

Deler av gulvbordene er råtnet til en graut. Dette er der det har vært yteved. Kjerneveden midt i det ellers råtnet partiet er steinhard. Likens har deler av bjelken i taket på skolerommet store råteskader, og må skiftes. En kniv med blad på ca 6cm gikk helt nedi. Gulvet i selve skolestua er tykt, det er et gammelt skeivt under, og et oppretta og nyere over. Rett under lekkasjen er det tilsynelatende i god stand, og hardt og solid. Likevel er det mulig det er skader under. Dessuten har vannet rent bort til ovnen, og det er der det har dannet seg dam som har stått i lengre tid. Hvordan gulvet er her vet jeg ikke, det meste skjuler seg under blikkplaten under ovnen. Dette må sjekkes nærmere, men jeg antar det ikke er i helt god stand.

Råteskadet trevirke i loftsgulv

Dam på gulvet i skolestua(S1c), intet godt tegn

Tre generasjoner rosa baljer har ikke løst noe

Fuktskader og soppvekst i troet rundt vindu

Deler av taktroet er helt råtna bort, og det er delvis sikt rett ut

(I tillegg bør det nevnes at de to skolestuevinduene mot nordvest ikke er originale. De var skiftet samtidig med utskifting av det utvendige panelet på nordvestveggen rundt 1985. Utskiftingen er ikke gjort ferdig, så det er synlig konstruksjon og ikke særlig fint, men det er ikke en skade.)

Vurdering og analyse

Jeg har i denne oppgaven lært å kjenne et veldig fint, lite hus. De karakteristiske nordmørsporalene som rammer inn dørene forteller at det er et viktig og spesielt hus. Da det ble bygd i 1885 ble det lagt ned et grundig arbeide, og huset er beint, godt fundamentert, og med solid konstruksjon. Det er lagt på veldig tørr grusgrunn, så i krypkjellerne ser høvelspona som ligger der ut som den er lagd forrige uke. I dette sluttkapitlet vil jeg oppsummere hovedmomentene ved huset, hva som er verd å ta vare på, og hva som bør utbedres. Jeg vil også si noe om infrastrukturen, og hva den har å si for husets videre bruk, samt se litt på hva huset kan brukes til.

Potensiale og utfordringer

Huset ligger bare noen få meter fra riksveg 62, som er sterkt trafikkert. Her kjører også ganske mange vognvog forbi nattetid, ofte med alt for stor fart (selv om fartsgrensen er 60km/t). Dette skaper støy og støv, som kan være en utfordring når man for eksempel skal overnatte i huset. Spesielt de to største soverommene er mest plaget med dette.

Samtidig kan denne nærheten til riksveien være en fordel hvis man skal drive næringsvirksomhet i bygget, da det er lett å eksponere seg for folk som kjører forbi og for eksempel kunne tenke seg å stoppe for en kopp kaffe og bakels. Så i turismeøyemed er det en gunstig plassering av huset. I tillegg planlegges et nytt hyttefelt lenger oppi dalen, og området er et populært sted for toppturer. Veien opp til fjellet ligger direkte ved Skulen, og aktiviteten kan kanskje knyttes opp til dette tilbudet.

Det er i dag ingen egnet parkeringsplass tilknyttet bygget, det er skoleplassen som har blitt brukt til dette. Om huset skal brukes av folk som kommer med bil må det finnes en bedre løsning enn å parkere på den fineste delen av tomta. Ved ungdomshuset ovenfor riksveien ligger en stor grusplass som gjerne brukes som parkeringsplass ved arrangementer i ungdomshuset, og en kan tenke seg at dette kan være et egnet sted for parkering. Men det er ikke optimalt, da en må krysse riksveien. Eventuelt kan det kanskje legges til rette for parkering øverst på nabotomt, Plassen. Da må det selvfølgelig forhandles med eieren om kjøp og plassering, samt endret avkjørsel.

Det er et relativt lite hus, og det har ikke bad, eller innlagt toalett. Det er likevel lagt oppkoblinger til det kommunale kloaknettet. Dette ble lagt da nettet ble etablert, med tanke på å utstyre huset med toalett og bad. Så det knytter seg ikke større utfordringer til å legge inn ordentlig avløpssystem. Å legge til rette for et sanitæranlegg vil være en forutsetning for videre bruk av huset, nesten uansett hvilken bruk det vil bli.

Som sagt, er huset relativt lite. I boligdelen er det to ganger, to stuer, kjøkken og spiskammers, samt loftsgang, tørkeloft og tre soverom, hvorav det ene er gjennomgangsrom. Skoledelen har en gang, et lagerrom og skolerommet.

Skolerommet, der undervisningen foregikk, er nødvendigvis det mest karakteristiske i huset. Det har store vinduer mot sørøst og mot nordvest, og gjennomlyset gjør at det virker større enn sine ca 6x6m. I tillegg er takhøyden på rett over tre meter, så det oppleves som en riktig sal. Her er også de ukledde tømmerveggene fra 1885 fremdeles synlige, og i bevaringsøyemed er det dette rommet som har høyest verdi.

De to stuenes er veldig forskjellige. Finstua, eller bestestua har tre vinduer på to vegger, mot sørøst og mot sørvest. Dette gjør at det alltid er lyst her, og det er et lyst og fint rom. Aberet er at alle vinduene er vendt mot veien, så det er en del trafikkstøy. Dette kan bedres ved å reparere de ødelagte koblavinduene, slik at det ikke bare er ett lag glass som skjermer fra støyen. Den emaljerte koks/vedovnen

fra femtitallet ruver staselig i et hjørne, med motiver av landliv og fiske. Veggene er platet og tapetsert, og det er også platet over speilene i dørene, og himlingen er nedforet. Det er tydelig at det er dette rommet det har vært gjort mest stas på, og det har vært mest modernisert og pussa opp.

Den andre stua er mindre, og pipa er plassert her. Her er en mer tilforlatelig ovn, klassikeren Jøtul nr. 602, i grønnemaljert variant. De to vinduene i dette rommet vender mot sørvest, og mot veien, så trafikken støyer også her, selv om du kanskje ikke ser den annet enn i kjappe glimt. Her er veggene upanelt planklaft, de er bare malt lyse. Det er bare tretoms vegger her, så det er nok relativt kaldt om vinteren. Det er tydelig at dette er stuen til hverdags. Dessuten har den direkte tilgang til kjøkkenet.

Kjøkkenet er i bunn og grunn en lang gang. Det er ganske smalt, og med gjennomgangssonen på langs, virker det enda trangere. Dessuten er det mørkt, selv om det har det største vinduet på huset. Det hjelper lite når det vender not nordøst, inni vinkelen på huset. Det lille som kunne vært av morgensol skjermes av skolefløyen, og kveldssola tar Høgla i vest.

Ved kjøkkeninngangen ligger et søtt lite spiskammers. Skilleveggen her er satt opp av gamle panelbord, og det er delt inn midt på midtposten i vinduet, slik at det kommer lys inn både i gangen og i spiskammerset.

Soverommene er heller ikke ideelt plassert når det gjelder logistikk. Det ene er veldig lite, og du må gå krokboyd over tørkeloftet for å komme dit (tørkeloftet er ikke et forskriftsmessig rom). Det vender dog mot nordøst, mot skoleplassen, og er det mest skjermede rommet i huset, lengst bort fra veien. De to andre vender mot veien, og det minste av disse er i tillegg gjennomgangsrom til det største soverommet. Disse kan egne seg som et foreldresoverom innerst, og et barnesoverom ytterst. Vinduene er ganske små, og karmene er råtne, fordi det også er her været står på som verst.

Etter å ha stått lite brukt og lite vedlikeholdt i lengre tid er det klart det er en del skader. Det meste kommer fra fuktinntrenging ved vinduer, piper og dører. Den verste skaden er skjedd ved at undertekkingen under skiferen ikke har vært god nok. Her har vann kommet inn på loftsgolvet i mange år, spesielt under snøsmelting, og loftsgolv og en takbjelke i skolestua er sterkt fuktskada. Disse skadene må utbedres så fort som mulig hvis huset skal fortsette å leve.

Verdi og ny bruk

I løpet av de siste åra har mange ettroms skolehus land og strand rundt bukket under for tidens tann og dårlig eller fraværende vedlikehold. Dette kunne også blitt tilfellet her. Likevel har det nok kommet til å vare i noen år til, med stadig økende dårlig samvittighet. For det er jo synd om det forsvinner, som den tidligere eleven Rolf Lervik sa. Det er for mange fremdeles det stedet der de for første gang møtte den store verden.

For den oppvoksende generasjon handler det mest om glimt inn i en svunnen tid, slik alle historiske bygninger gjør. Men det gjør det ekstra spesielt at mormor, bestefar, oldemor og oldefar gikk på denne skolen. Og det er en historie som i mange år har ligget gjemt og glemt midt i bygda. Det har en enorm lokal verdi, i form av et tradisjonelt sosialt møtested, både historisk og potensielt fremtidig. Det ligger jo midt i blinken for å trekke folk til uformelt kaffeslabberas eller mer formelle ting som konfirmasjon eller bryllup. Her er det samtidig viktig å ikke ta nuven av ungdomshuset som ligger rett ved, men det er ikke alle arrangementer der det er ønskelig med et såpass stort hus som ungdomshuset er.

I tillegg er det en håndverksmessig historisk verdi i huset. Her er spor etter sirkelsag og rammesag, det er håndhøvla bord og øksa stokker, presist lafta tømmer og ad hoc stavline fra de harde tredveåra. Og det er nesten ikke gjort noe med det siden 1933, annet enn plater, tapet og maling.

Den nasjonale verdien av de ettroms skolehusene er undervurdert etter min mening. For meg er det uforståelig at ingen slike bygg er verna av kulturminneloven, men er avhengig av lokal regulering. Hva må det ikke ha betydd for nasjonsbygginga på slutten av 1800-tallet, og for det samfunnet vi har i dag, at alle barn skulle få et minstekrav av utdanning, få innsikt i den store verden utenfor de små grendene, og kanskje begynne en drøm om å bidra til noe større. Likevel er det jo i det lokale miljøet at den virkelige verdien ligger, og det handler kanskje mest om utviklinga av den enkelte grend, og om hvordan sentrale styresmakter på små bygder å bygge sine skoler.

De fleste bevarte skolehus er i dag gjort om til museer der moderne skoleklasser kan komme å oppleve hvor "primitivt" tidligere generasjoners barn hadde det (Mydland 2010). På Nordmøre kan jeg i alle fall nevne skolestua på Tingvoll Museum, samt gamle Bådalen skole i Averøy som to slike eksempler. De er stort sett låste, og åpnes kun ved spesielle arrangementer eller henvendelser.

For at et hus, og for at historien skal leve videre er det viktig å ta vare på ting som viser hvordan det var. Men det er også viktig å bruke disse aktivt. Om historien er en del av din hverdag er det lettere å føle tilhørighet til et sted. Verdien av å kunne bruke det samme huset som generasjoner før deg har brukt er umulig å sette pris på.

Jeg tror det beste for huset er om det kunne favne inn grenda igjen, slik det en gang gjorde. Om det igjen kunne bli et viktig og naturlig samlingssted for unge og gamle og de imellom. Kanskje kan huset fortsette å være med på å spre kunnskap, slik det var bygd for å gjøre. Selv om grunnskolen har vokst ut av de små skolehusene, kan kanskje andre undervisningsformer gro inn i dem.

Jeg er sikker på at alle som har vært med på historien til dette huset så langt, vil ønske det alt vel inn i framtida. Det har vært en ære å bli kjent med deg Jordal Skule!

Referanser

Skriftlige kilder:

Drange, T. m.fl. (2011): Gamle trehus: historikk, reparasjon, vedlikehold (3. utg). Oslo: Gyldendal undervisning

Hals, O. og Innvik, P.E. (1989): Skolestell i Sunndal gjennom 250 år, Sunndal Kommune.

“Kommuneplan for Sunndal 2007-2015“ lastet ned fra: <http://www.sunndal.kommune.no/artikkel.aspx?Midl=716&Ald=1072>

Melkild, H. O: dagbøker fra 1879-1884 (upublisert). Kopi lånt av John Melkild.

Mydland, L. (2006): Fastscoleloven 1860 og byggingen av skolehus. Tilsendt av forfatteren.

Mydland, L. (2010): Skoleformidlig til stryk. *Museumsnytt* nr 2/2010. s. 23-25.

Mydland, L. (2011): Skolehuset som kulturminne: Lokale verdier og nasjonal kulturminneforvaltning, *Tidsskrift for kulturforskning*. Volum 10, nr. 4 (s. 5–20)

Mydland, L. & Grahn, W. (2011): Identifying heritage values in Local communities, *International Journal of Heritage Studies*, DOI: 10.1080/13527258.2011.619554

Norges Brannkasse, brannprotokoll m. tekst. Møre og Romsdal, Sunndal. 2 31.01-27.03 1879-1952 Øksendal

Schistad, O. L. (1975) Arkitektonisk kartlegging av den eldre bebyggelse i Møre og Romsdal. Molde: Møre og Romsdal arkitektforening

Skoleprotokoll Øksendal 1921-1946. Lånt av John Melkild.

Stokke, L. (1997): Hus og husbygging i Romsdalen: ord og uttrykk, byggeskikk og handverkstradisjon. Skrift, nr 1. Molde : Romsdalsmuseet (Opprinnelig utgitt som hovedoppgave i norsk fra Universitetet i Oslo 1937)

Telhaug, A.O og Mediås, O.A (2003): Grunnskolen som nasjonsbygger. Fra statspietisme til nyliberalisme. Abstrakt forlag AS.

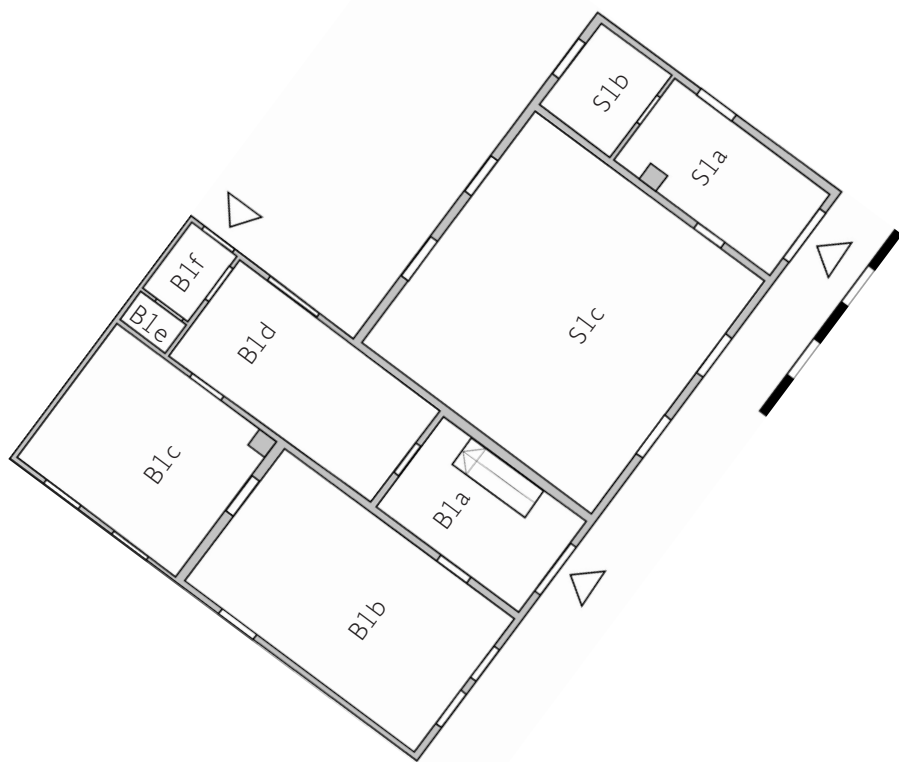
Viseth, O. S (1985): “Ragnhild blir 91 til våren”, artikkel i *Aura Avis*, 12. januar 1985.

Bilder:

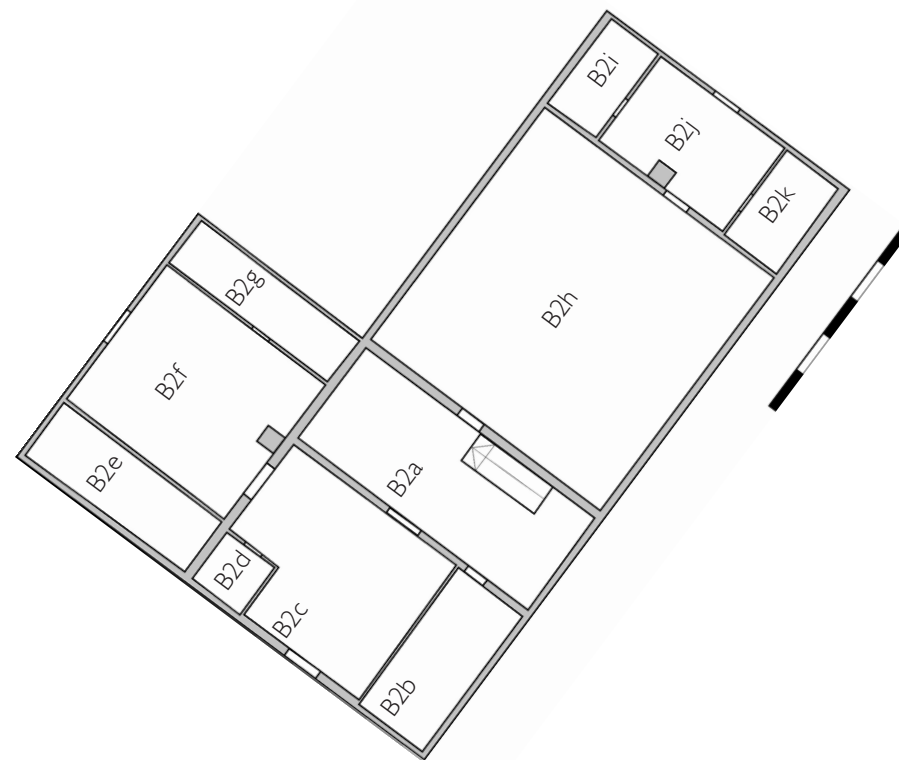
- s.6: <http://kart.finn.no/>
- s.7: <http://kart.finn.no/>
- s.8: nr 5 fra høyre: fra Departementets typetegninger av skolehus, L.T. Binneballe (1863), Riksarkivet
- s.9: nr 3 fra høyre: http://digitalarkivet.arkivverket.no/ft/bosted_land/bf01036794000614/
- s.14: fra Departementets typetegninger av skolehus, L.T. Binneballe (1863), Riksarkivet
- s.16: [http://www.sffarkiv.no/webdb/fileStream.aspx?fileName=dbfoto %5CFAKf-100339%5Ckvalitet2%5CFAKf-100339.189227](http://www.sffarkiv.no/webdb/fileStream.aspx?fileName=dbfoto%5CFAKf-100339%5Ckvalitet2%5CFAKf-100339.189227)
- s.19: FAKf-100152.133430 fra sffarkiv.no
- s.20: til venstre: tegning ved Ola Storsletten, NIKU, basert på Feragens illustrasjon i Den Norske Folkeskole 1861. (Mydland 2006, s 4)
- s.22: fra øverst til høyre: [http://www.sffarkiv.no/webdb/fileStream.aspx?fileName=dbfoto %5CFAKf-100152%5Ckvalitet3%5CFAKf-100152.134762.jpg](http://www.sffarkiv.no/webdb/fileStream.aspx?fileName=dbfoto%5CFAKf-100152%5Ckvalitet3%5CFAKf-100152.134762.jpg)
<http://www.sffarkiv.no/webdb/fileStream.aspx?fileName=dbfoto%5CFAKf-100152%5Ckvalitet3%5CFAKf-100152.133234.jpg>
<http://www.sffarkiv.no/webdb/fileStream.aspx?fileName=dbfoto%5CFAKf-100152%5Ckvalitet3%5CFAKf-100152.133503.jpg>
- s.27: øverst i høyre hjørne: FAKf-100152.133489 fra sffarkiv.no
til venstre i midten: [http://www.sffarkiv.no/webdb/fileStream.aspx?fileName=dbfoto %5CFAKf-100152%5Ckvalitet3%5CFAKf-100152.133474](http://www.sffarkiv.no/webdb/fileStream.aspx?fileName=dbfoto%5CFAKf-100152%5Ckvalitet3%5CFAKf-100152.133474)
til høyre i midten, og de tre nederste: lånt fra Audhild Solberg
- s.28: bilder fått fra John Melkild.
- s.29: FAKf-100152.133428, fra sffarkiv.no
- s.31: reguleringsplan til venstre fra [http://kart4.nois.no/orkide/Content/Main.asp? layout=orkide&time=1336346343&vwr=asv](http://kart4.nois.no/orkide/Content/Main.asp?layout=orkide&time=1336346343&vwr=asv)
kart øverst og nederst fra: "Kommuneplan for Sunndal 2007-2015".
kart i midten til høyre fra: http://www.trolltindhyttefelt.no/images/plankart_hyttefelt_revidert_25_03_2011.pdf

Vedlegg

Første etasje med rominndeling og romnummer.

Andre etasje med rominndeling og romnummer.

Dokumentasjonsmatriser

I denne delen vil jeg gå gjennom hvert rom i huset, første etasje først, så andre etasje. Her beskrives materialer, konstruksjon, overflater og tilstand, for ulike bygningsdeler, i hovedsak delt inn i gulv, vegger, tak, vindu og dører. Andre ting som er spesielt å merke for rommet er også tatt med, som ovner eller spor etter endring. Denne "katalogen" over husets bestanddeler er en sentral del av arbeidet med dette huset, og hensikten er å kartlegge ulike elementer, og lettere kunne sammenlikne dem. For eksempel vil en kunne finne at så og så mange av husets dører er i en utforming, og tre er i en annen, eldre utforming. Og kun to av vinduene er originale, og i original plassering.

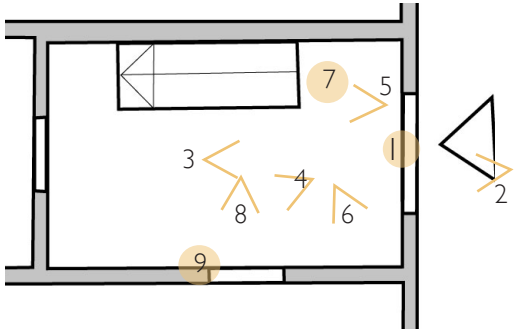
Romene er nummerert etter om de tilhører boligdelen eller skoledelen (hhv B og S), i første eller andre etasje (hhv 1 og 2). Deretter fra inngang og med klokka, så godt det lar seg gjøre/ er hensiktsmessig.

Skjemaene over hvert rom er å finne på venstre side, med tilhørende bilder og detaljer på venstre side.

Rom B1a- Gang ved hovedinngangsdør

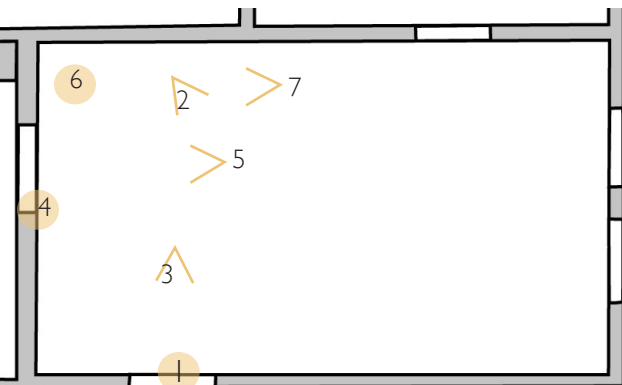
B1a- inngang	Gulv	Vegger	Tak	Vinduer	Dører	Dører	Annet
Materiale/ beskrivelse	Tregulv, 115 mm brede bord. Enkle lister med fas, 68mm høye, 20mm ned til not og fjær.	Original tømmervegg, ukledt mot stue(B1 b) og yttervegg, 11 stokker høy. Deler av denne er erstattet med plater, vet ikke hva som er bak. Mot skolestue(S1 b) og kjøkken(B1 d) er det 73mm stående faspanel. I hjørner: 28x28mm hulkillister.	Tre; to bjelker og tre rom. Bjelkene 130x182mm og 185x115mm. Bord av ulik bredde og tykkelse. Undersiden av gulvbord på loft. Profilert list under stussbrett (samme som i skolestue).	Vindusfelt over dør; med 7 ruter a 159x205 mm. Gammelt glass med ujevnheter: Lysåpning h273xb1259 mm (målt innvendig).	Ytterdør i tre. Tofløyret, med tre speil i hvert dørblad, det midterste noe større. Lysåpning h1894 xb1259 mm. Håndtak og skåter i messing. Listverk i tre, med fas mot åpning, staff på utside, 137 mm bredde. Ute: forseggjort omramming (nordmørsportal)	To innerdører mot kjøkken og mot stue, begge i tre, med tre speil, der det i midten er mye større. Listverk i tre, med fas på begge kanter; 137mm bredde. Mot kjøkken: b811xh2015, mot stue: b812xh2026. Begge har høye terskler. Håndtak i metall og bakelitt.	TRAPP: Forholdsvis bratt tretrapp til loft. Bredder 792 (netto 685mm). 14 trinn: inn 220mm, opp 183mm. Vange 48x250mm. Megler 99x99mm, 690mm høy. Rekkverk 640 høyt, med 8 balustere, og formet håndløper.
Konstruksjon	Tykke gulvbord orientert i husets lengde, nv-sø, lagt direkte på rundstokker orientert nø-sv (ser underside av samme bord i kjeller)	Tømmervegger mot ute og stue, antatt kledd tømmervegg mot skolestue. Reisverk i lettvegg mot kjøkken.	Bord ligger på to bjelker, samt tømmervegger.	Enkle, tynne sprosser; ingen åpningsmulighet. Henger tydelig sammen med dør pga listverket.	Trenagler. Dørblader i tre, karm, terskel og listverk også i tre. To forskjellige typer hengsler i metall. Henger sammen med vindusfeltet over.	Trenagler. Dørblad, karm, terskel og listverk i tre. De to dørene har forskjellig type hengsler; en med løkkuppel og en med kule.	I heltre, med innstemte trinn.
Overflater	Høvlet og malt lys grått, lister i samme farge	Tømmer (fint høvlet), panel og plater malt lys blå. Burgunder list mot stussbrett.	Tydelig håndhøvlet tre malt hvitt. Hvite stussbrett, burgunder list mellom stussbrett og vegg.	Hvitmalte tresprosser	Håndhøvlet massivt tre malt i veldig lys grå på innsiden. Listverk malt lys lakserosa. Utside: ramtre i rødt, pyramideformede speil i gult. Portal i rødt, gult og hvitt.	Mot gang: håndhøvlet og malt veldig lys grå. Mot kjøkken og stue: platekledd og malt veldig lys grå (gulnet hvitt?). Listverk malt lys lakserosa.	Håndløper og megler malt lys lakserosa, balustere og selve trappen i veldig lys grå.
Tilstand	Tilstanden er god, kun et nytt lag maling trengs, da den er ganske slitt på midten.	I god stand, trenger kanskje litt maling.	I god stand. En liten fuktskade under takvindu på loftet har tørket ut og gjort lite skade.	I god stand. Bør sikkert males.	Terskel reparert etter fuktskade. Ellers i ganske god stand; noe fuktskader nederst, samt er værslitt på utsiden. Bør males.	Dørene er i veldig god stand. Kan trenge et strøk maling.	Trappen er i veldig god stand. Litt slitt i ytterkant trinn, men trenger nok kun et strøk maling.
Annet	Ingen tegn til stubbloft, bør kanskje isoleres.	Hva skjer bak platene mot stue?	Himling senket under ombygging i 1933.		Er sannsynligvis fra 1881, før brannen.	Vurdere å fjerne platene?	

Rom B1b- Finstue i søndre hjørne

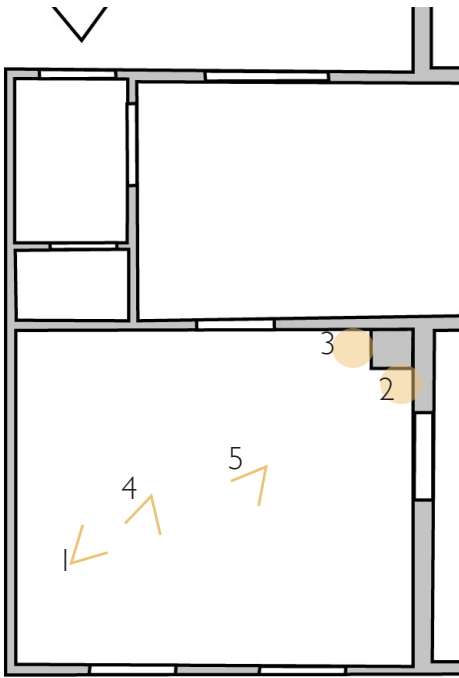
B1b- finstue	Gulv	Vegger	Tak	Vinduer	Dører	Annet
Materiale/ beskrivelse	Gulvbord i tre, 62mm brede. Listverk 67mm, avrundet.	Tømmervegger i alle fire vegger; platekledd og tapetsert.	Himling nedforet med plater. Smale avfasede lister ca 20x30 mm i tre.	Tre tofags vinduer i rommet, b1035xh1246mm, 8 glassfelt i hvert fag. Listverk 67mm, avrundet på begge kanter.	To innerdører i tre, en mot gang og en mot stue2. Mot gang: med tre speil, der det i midten er mye større. Mot stue2: fire speil, med de to i midten smale vertikale, speil med profiler. Håndtak i metall og bakelitt.	OVN: Stor koks/vedovn i nordre hjørne. Av merke BRANN, 300x360mm i grunnflate, h1350mm Tre luker.
Konstruksjon	Not og fjør, ligger i retning nø-sv, og ligger oppå originalt gulv, som igjen ligger på rundstokker i husets bredde, retning nø-sv.	Bærende laftevegger antas å være originale fra 1885.	Antatt bjelkelag med ca 1000mm, i husets bredde nø-sv, samme som i gang(gulvbord i etasjen over ligger i samme retning som i gang).	Enkelt glass, midthengslet der det er hengsler. Trenagler: Er satt på varevindu på utsiden, noen steder falt av. Enkle, tynne sprosser; og midtpost med staff på hver side.	Trenagler: Dørblad, karm, terskel og listverk i tre i begge dører. De to dørene har forskjellig type hengsler; en med løkkuppel(mot gang) og en med kule.	I støpejern, ser ganske tung og massiv ut. Har blikkplate under; samt festet på de to veggene i hjørnet.
Overflater	Furu med endel kvist, og gulnet lakk. Listverk malt hvitt.	Sjøgrønn tapet, med tekstiltekstur/ vertikale "tråder".	Himlingsplater og lister malt i tilnærmet hvitt.	Hvit malt tre, både i karmen; rammer; sprosser og gerikter.	Begge dørene er platekledd og malt veldig lys grå.	Svartemaljert. Med fine dekorerte felter i front og på sider. Blikk og listverk rundt dette malt hvitt.
Tilstand	Fint og fast gulv.	Løstnet noen steder; solbleket og støvete.	Taket er i god stand.	Vinduene og karmene er i god stand. De varevinduene som er falt ned er ødelagte og må erstattes.	Dørene er i veldig god stand. Kan ha godt av et strøk maling.	Ovnen ser ut til å være som ny. Litt misfarging av blikk noen steder pga varme.
Annet				Kun ett fag er tilrettelagt for åpning; nordre del av søndre vindu på vegg mot sørøst.		Burde nok være noe mer enn bare blikk bak ovnen.

Rom B1c- Stue nummer to i vestre hjørne

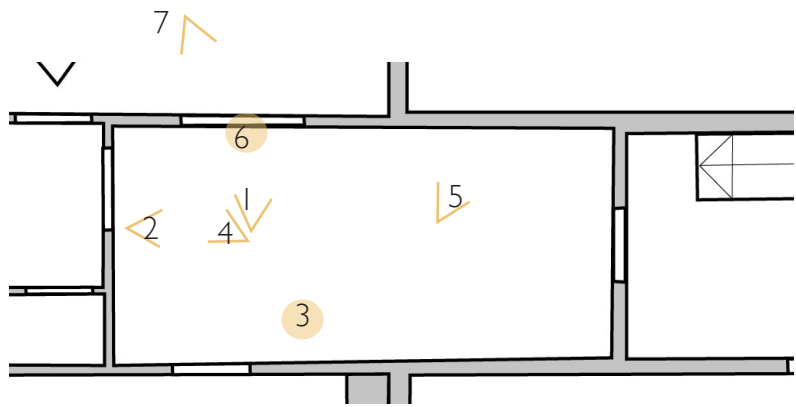
B1c- stue 2	Gulv	Vegger	Tak	Vinduer	Dører	Annet	Annet
Materiale/ beskrivelse	Tregulv med plater og teppegulv. Enkle lister med fas, 68mm høye (gjenbruk etter ombygging?).	Vegger i tre. Yttervegger samt vegg mot kjøkken(B1d) i ukledt plankelaft, 294mm høye i 12,5 runder. 70mm faspanel på vegg mot finstue (B1b).	Tak i tre; 3 bjelker og fire rom. Himling er underside av loftsgulvbord. Bjelker 180x102mm, cc ca 1000mm. Listverk under stussbrett er hulkillist 28x28mm.	To vinduer i yttervegg mot sørvest. Begge av samme type som i finstue (B1b), to fag med åtte ruter og midtpost. Profilert listverk over og på siden, enkle bord under.	To dører i tre, en mot kjøkken(B1d), og en mot finstue(B1b). Begge b760x h2015mm, fire speil, hvor de to i midten er smale vertikale. Profiler i speil. Håndtak i metall og bakelitt. Profilhøvlet listverk.	PIPE: I østre hjørne. Murstein med puss. 493x453mm i grunnflate.	OVN: Jøtul 602, nv for pipe. 485x320mm. Blikkfelt på vegg bak ovn. Går helt opp til stussbrett, med enkle lister rundt.
Konstruksjon	Trolig som i resten av huset, med gulvbord lagt på rundstokker som går i husets bredde (synlige gulvbord ved kjøkkeninngang indikerer samme retning som resten av huset). Plater av huntonit lagt oppå (opp-ned..) trolig for isolasjon.	Yttervegger samt vegg mot kjøkken(B1d) i laftet tretoms plank, mot finstue(B1b) antas gammel laftet yttervegg under kledninga.	Bjelkelag hviler på lafteveggene, og bordene oppå disse.	Tynne tresprosser i trerammer og karm; treplugg. Varevindu festet på utsida av rammene. Ingen mulighet for åpning.	Trenagler. Dørblad, karm, terskel og listverk i tre i begge dører. Like hengsler, med kjegle og kule i endene.	Oppmurt i murstein, med mørtel.	Støpejern. Blikk festet med lekter og listverk.
Overflater	Burgunderspettete teppegolv, listverk malt burgunder.	Maskinhøvlet og malt beige, både lafteplanker og panel.	Himling, bjelker og stussbrett malt hvitt. Hulkillist i burgunder.	Tre, malt hvitt. Sprosser og rammer hvitmalte også på utsida, gulmalte vannbrett samt på panel på sidene.	Dører og listverk malt beige, samme farge som vegger.	Hvitmalt/pusset.	Grønnglasert. Blikk malt beige som vegger; burgundermalte lister.
Tilstand	Teppegolvet er slitt og lukter litt merkelig. Fuktskadet ved pipe.	Veggene ser ut til å være i veldig god stand.	Taket ser ut til å være i svært god stand, også rundt pipe.	SV vindu råteskadet i SV karm og ramme. Åpningsfag igjentrytna.	Dørene er i god stand.	Har fuktskader nederst, bør sjekkes nærmere.	Noe rust på ovn, men ellers i god stand. Blikk ser ut til å være i god stand.
Annet	Ingen tilgang under gulv, kan være stubbloft, men usikkert.	En stikkontakt har hatt overledning eller noe, og laget svarte sot/ svimerker nede på den ene veggen.					Bytte blikk med noe som beskytter treverket bedre?

Rom B1d- Kjøkken

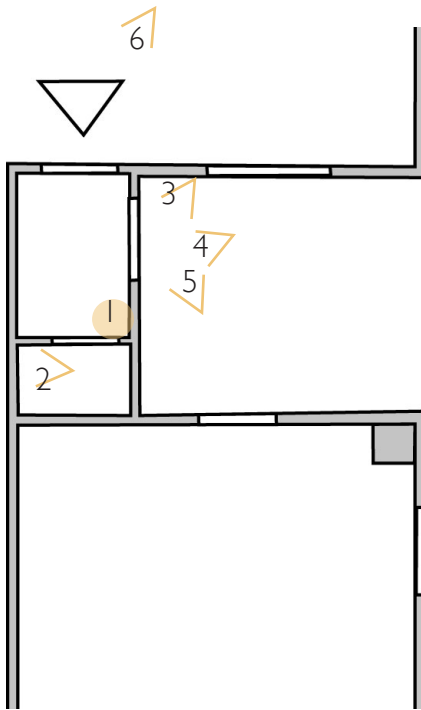
B1d-kjøkken	Gulv	Vegger	Tak	Vinduer	Dører	Annet	Annet
Materiale/ beskrivelse	Belegg på gulv. Avrundede gulvlister 67mm, med smal avrundet klemlist utenpå 10x15mm.	Plateklede vegger.	Plater i tak også. Smale enkle taklister 20x27mm.	Ett trefags vindu mot nordøst b1559xh792mm. To "midtposter", åtte felt i hvert fag. Avrundede lister 80mm.	Tre dører, en mot inngang m. tre speil, de mot stue2 og kjøkkeninngang av typen m 4 profilerte speil, to smale vertikale i midten.	KJØKKENBENK: Hjemmelaget plassbygd kjøkkenbenk med vask. H840mm, grunnflate 573x1762mm.	KOKSKOMFYR: Ukjent dimensjon. En stor stekeovnsluke, til høyre tre små luker for steking (øverst), brensel og askeuttak (nederst). "G" 1534.
Konstruksjon	Trolig samme som i resten av huset, med tykke bord direkte på rundstokker i husets bredde (nv-sø).	Antatt gammelt tømmer i vegg mot skolestue(S1c) i øst. Lettvegg antatt av stendere i vegg mot gang (B1a), og i vegg mot kjøkkeninngang og spiskammers (B1f og e). 3" planklaft i vegg mot stue2 (B1c).	Antatt bjelkelag i tak som i resten av bygg, på grunnlag av at det er bjelker i tak i kjøkkeninngang og spiskammers (B1f og e). Plater ligger i husets lengderetning (nø-sv).	Tynne tresprosser i ramme, trenagler. Kun midterste felt er åpnbart, hasper på høyre side. Varevindu skrudd fast på utsida.	Trenagler. Dørblad, karm, terskel og listverk i tre i begge dører. Like hengsler, med kjegle og kule i endene.	Trefinerplater? med metalltopp. Tre skapdører, to med vask over, en med skuffe over. En skuffeseksjon med fire skuffer og skjærefjøl.	Støpejern. Fire føtter og tung massiv topp med uttagbare ringer og ventil.
Overflater	"Korkmelert" linoleumsbelegg, blåmalte lister med smal lakkert trelist ytterst.	Platene er malt i en lys skittengul farge, mulig gulnet hvit. I sprutsoner over kjøkkenbenk, vask og komfyr er det limt opp plasttapet formet som fliser med blomster.	Malt i samme lyse skittengule farge som veggene, samme med listverk.	Sprosser, rammer og karm malt hvitt, gerikter samme farge som vegg.	Alle tre dører er platekledd på kjøkkensiden, og malt i samme farge som vegger. Gerikter malt mørk blå.	Lakkert (litt gulna) tre, metalltopp. Hvitmalt plate på ytterside. Fot/kant under malt mørk blå som gulvlistene.	Emaljert i hvitt og blåspettet. Toppen ubehandlet jern. Svarte "lister" rundt åpninger.
Tilstand	Linoleumen er noe slitt, bør nok skiftes. Og sikkert lurt å sjekke tilstand til bord under.	Platene viser et langt liv, og har merker etter spiker, varmtvannstank etc. Bøt nok skiftes, også for å se hva som er bak.	Blører i maling langs plateskøyter. Bør skrapes og males, og kanskje helst byttes?	Vanskelig å se tilstand under varevindu, men disse er i alle fall i god stand. Karm og ramme råttent i h hjørne. Tørt nå. Umulig å åpne vindu pga for tette varevindu på utsida. Bør males.	Dørene ser ut til å være i god stand. Noen steder er platene litt buklet. Bør males om igjen, kanskje bytte/fjerne plater.	Benken ser ut til å være i god stand utenpå, men har gamle (nå tørka) fuktskader inni. Lukter rart. Kun kaldt vann i vasken.	Ser ut til å være i god stand, men har en sprekke i topplate. Må sjekkes nærmere.
Annet	Mulig stubbloft under, men veldig usikkert.						Har egen spesialbygd treplattung under.

Rom B1e og f, spiskammers og kjøkkeninngang

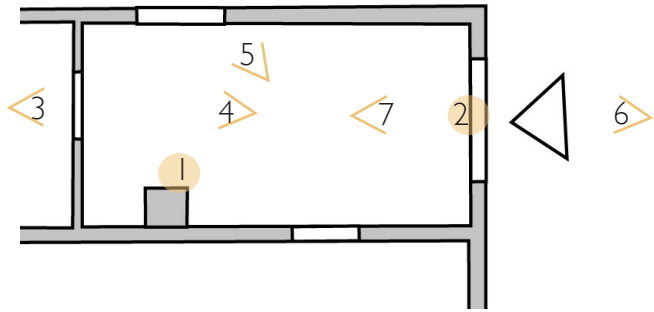
B1e og B1f- sp.k og gang	Gulv	Vegger	Tak	Vinduer	Dører
Materiale/ beskrivelse	Tregulv, bord i husets lengderetning (sv-nø), 115mm. Enkle smale lister med faskant, 20x30mm i B1f, 20x70mm i B1e	Yttervegger og vegg mellom sp.k og stue2 i ukledt plankelaft, 295mm høye i 13 runder. Mot kjøkken 70mm faspanel, mellom gang og sp.k vegg med stående staffpanel.	Tak i tre; 2 bjelker og 3 rom. Himling er underside av loftsgulvbord. Bjelker 180x101mm, cc ca 900mm. Listverk under stussbrett er hulkillist 28x28mm.	Ett tofags vindu, med skillevegg mellom sp.k og gang plassert midt på midtpost, slik at hvert rom har ett fag. Hvert fag med 8 ruter. Profilhøvlet listverk.	To innerdører og en ytterdør i tre, med fire profilerte speil, der de to i midten er smale vertikale. Håndtak i metall og bakelitt. Profilhøvlet listverk inne. Ytterdør og dør mot kjøkken b760x h2015, mot sp.k b742xh2050
Konstruksjon	Antatt som i resten av hus, med bord lagt på rundstokker i husets bredde.	Der veggene er i planklaft er dette konstruksjonen. Mot kjøkken antas lektevegg. Mellom sp.k og gang også tynn lektevegg.	Bjelkelag hviler på lafteveggene, og bordene oppå disse. (Ukjent hvor bjelkene slutter ute i kjøkken, og hva de hviler på der.)	Tynne tresprosser i trerammer og karmen; treplugg. Varevindu festet på utsida av rammene. Midthengslet, åpningsmulighet i sp.k.	Trenagler. Dørblad, karm, terskel og listverk i tre. Like hengsler; med kjegle og kule i endene på ytter og kjøkkendør; dråper på sp.k dør.
Overflater	Slitt, malt gulv i farge lys brun i B1f, lister i samme farge. Mørk grå maling i B1e, lister samme.	Alle vegger malt lys blå. Staffpanel håndhøvlet?	Himling, bjelker og stussbrett malt hvitt. Hulkillist i mørk blå i gang, Hvit hulkillist i spiskammers..	Tre, malt hvitt. Sprosser og rammer hvitmalte også på utsida, gulmalte vannbrett samt på panel på sidene. Gerikter malt hvite.	Blå og hvit "ådring" mot gang på alle tre dører. Sp.k-dør hvitmalt på innsida, ytterdør utsida; røde ramtre, gule speil. Gerikter inne malt med samme "ådring".
Tilstand	Slitt, trenger maling. Er også noe fuktskadet ved ytterdør. Der deler av gulvet er skiftet er det råttent igjen.	Trenger et nytt strøk maling, ellers i god stand.	Taket er i god stand. Kan trenge et strøk maling.	Værslitte rammer ute, bør sjekkes nærmere. Inne er vinduet fuktskadd nederst. Værre i åpningsdel (knivblad ned 10mm vs 4mm i virke). Karmen er råttent.	Dører i god stand, ytterdør fuktskadet nederst. Terskel i dårlig stand.
Annet		Staffpanel i skillevegg mulig gjenbrukt fra gammelt kjøkken, da de er ujevn bredde(105, 115, 195, 160, 180, 155, 175, 150mm).			

Rom S1a, skolestueinngang

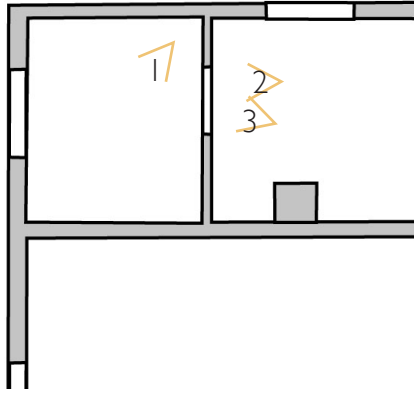
S1a-skoleinngang	Gulv	Vegger	Tak	Vinduer	Dører	Dører	Annet
Materiale/ beskrivelse	Tregulv, 115mm bredde. Enkel gulvlist med fas, 93mm høy.	Vegger med 70mm faspanel. Hulkillister i hjørnene.	Tak i tre; 2 bjelker og 3 rom. Himling er underside av loftsgulvbord. Bjelker 180x102mm, cc ca 800mm. Listverk under stussbrett er hulkillist 28x28mm.	Ett krysspostvindu med seks ruter. B1026xh1609. Brede gerikter, 137mm med faskant på sidene og oppe, under: flott bred list med stor karniss. (Vindusfelt over dør; med 7 ruter a 160 x210 mm. Lysåpning h270x b1770 mm i god stand.)	Ytterdør i tre. Tofløyet, med tre speil i hvert dørblad, det midterste noe større. Lysåpning h1974 xb1770 mm. Håndtak og "bolter" i messing. Listverk i profilert tre. Ute: forseggjort omramming (nordmørsportal)	To innerdører i tre. Mot skolestue: tre speil der det midterste er høyere, profilhøvlede lister. Mot lagerrom fire profilerte speil, der de to i midten er smale vertikale. Profilert listverk. Begge dører har samme messinghåndtak.	PIPE: 490x506 i grunnflate. Dør med "Kverner Øvnstøperi OSLO". Hulkillister 28x28mm mot himling. Faskant i puss opp til "stussbrett."
Konstruksjon	Tykke bord lagt på bjelker i husets bredde (nv-sø). Disse spenner fra yttermur til gammel telefonstolpe under lettvegg. Støttet opp av kubber på midten.	Yttervegger i uisolert reisverk. Mot skolestue (S1c) original tømmervegg. Lettvegg i stenderverk mellom gang og lagerrom(S1b)	Bjelker spenner mellom bærende yttervegger av reisverk. Loftsgulvbord lagt rett på disse.	Tynne tresprosser i trerammer og karmen, jernbeslag. Midthengslet, kun venstre fag mulig å åpne. Smale profilerte anslagslister.	Trenagler. Dørblader i tre, karm, terskel og listverk også i tre. Hengsler med kjegle og kule i metall. Henger sammen med vindusfeltet over.	Trenagler. Dørblad, karm, terskel og listverk i tre. Dør mot lagerrom har hengsler med kjegle og kule, andre dør usikkert.	Pusset murstein. Forskalingsbord fremdeles på under golv.
Overflater	Slitt maling, i fargen brunorange.	Malt i knallrødt.	Himling, bjelker og stussbrett malt beige/ lys skittengul. Hulkillister under stussbrett malt mørk brun.	Sprosser, rammer og karm malt i hvitt/ lys beige? Gerikter malt gråbrun. Hasper og stormkrok i malt jern.	Håndhøvlet tre malt i grå på innsiden. Listverk mørkere grå. Utside: ramtre i rødt, pyramideformede speil i gult. Portal i rødt, gult og hvitt.	Skolestuedør håndhøvlet. Begge malt grå mot gang. Gerikter malt mørkere grå.	Malt knallrødt som vegg. Malt stripe der hulkillist under stussbrett skulle gått, og malt beige over. Hulkillist mot himling malt beige også.
Tilstand	Fuktskade ved ytterdør som må sjekkes nærmere. Også fukt rundt pipe.	Veggene ser ut til å være i god stand. Bør nok isoleres.	Taket ser ut til å være i god stand, også rundt pipe.	Selve vinduet antas i ganske god stand, men karm under åpningsfag er svært fuktskadet.	Dør i god stand, terskel noe fuktskadet? Har koloni med skogsmaur under.	Dørene er i god stand.	Fuktskader nederst, mye rust rundt jernluke. Må sjekkes nærmere.
Annet	Ikke stubbloft under.	Strekfisk mellom dør og pipe, der tømmerveggen har blitt kutta i.		Av den eldste typen vindu i huset, gjenbrukt fra før ombygging.			

Rom S1c, lagerrom ved skoleinngang

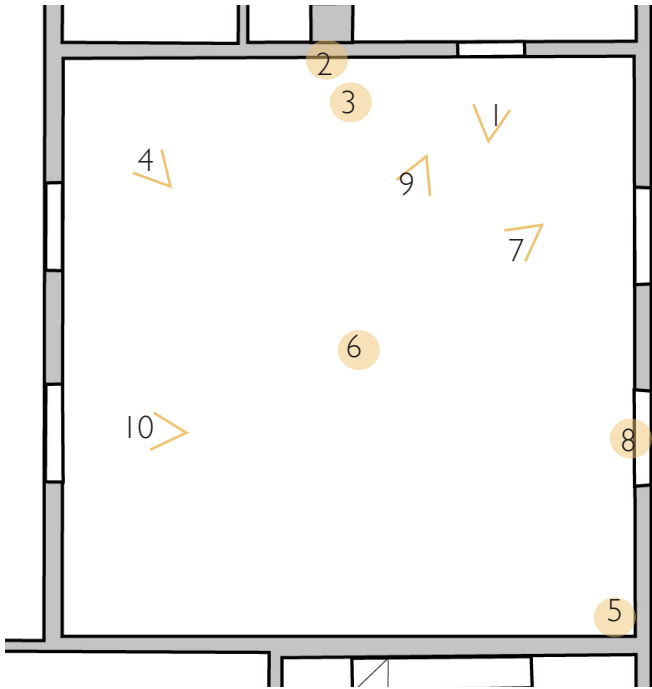
B1c- lagerrom	Gulv	Vegger	Tak	Vinduer	Dører
Materiale/ beskrivelse	Borte! Kun bjelker igjen, ellers er grunnen synlig.	Trepanel på veggene, 70mm faspanel. Hulkillister i hjørnene.	Tak i tre; 2 bjelker og 3 rom. Himling er underside av loftsgulvbord. Bjelker 180x102mm, cc ca 800mm. Listverk under stussbrett er hulkillist 28x28mm.	Ett tofags vindu med tre glassruter i hvert fag. Tydelig ikke ferdig etter nyinnsettelse. Lysåpning vindu: b995xh1325mm. Åpning tømmer b1151xh1733. Ingen gerikter.	Tredør med fire profilerte speil, der de to i midten er smale vertikale. Profilert listverk over og litt nedover sidene, resten sagt bort.
Konstruksjon	Smale bjelker som hviler på grunnmur og gammel telefonstolpe under lettvegg mot skoleinngang.	Mot skolestue tømmervegg. Yttervegger uisolert reisverksvegg.	Bjelker spenner mellom bærende yttervegger av reisverk. Loftsgulvbord lagt rett på disse.	Tynne tresprosser i trerammer og karmen, trepluggen. Ingen åpningsmulighet.	Trenagler. Dørblad, karm, terskel og listverk i tre, hengsler med kjele og kule.
Overflater	Grunnen preget av sand og stein, rusk og rask. Gamle vinduskarmbiter; streng etc.	Trehvitt lakkert, gulnet og klissete..	Himling, bjelker og stussbrett malt lys grønn. Hulkillister under stussbrett malt mørk grønn.	Lakkert eller malt beigebrunt.	Malt knall grønn, med grønt listverk.
Tilstand	Bjerkene må stabiliseres, da de nå er bare lagt løst. Ellers vanskelig å si. Tørt.	Veggene ser ut til å være i god stand, litt klissete så bør kanskje males. Uferdig åpning rundt vindu, der det er skifta.	Taket er i god stand.	Selve vinduet ser ut til å være i god stand. Må gjøres noe rundt, der det er åpent inn til veggen.	Døren er i god stand. Gerikter bør settes på igjen der de er tatt bort.

Rom S1c, skolestue

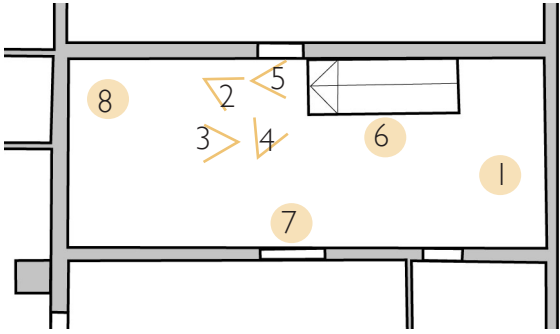
S1c-skolestue	Gulv	Vegger	Tak	Vinduer	Vinduer	Dører	Annet
Materiale/ beskrivelse	Nytt gulv rettet opp med tilfarere oppå gammelt gulv. Nytt: 35x125, not og fjør. Gamle bord: 50x190, pløyde med not eller fjør. Enkle gulvlister med fas, halvstaff, fas, 93mm høy.	Tre vegger i synlig laftetømmer; dim ca 150mm topp, 250mm bunn. 13 omfar. Vegg i sørvest tømmer øverst, dekt med 70mm faspanel opp til 2480mm, med bord og list på toppen.	5 bjelker; 6 rom. Bjelker a 130x208-126x204mm, cc ca 1000mm. Bord i ulik bredde og tykkelse, ca 40mm i snitt. Profilert stussbrettlist.	4 vinduer. To i nv vegg; tofags vindu m 3 ruter i hvert fag. Brh 820mm, lysåpning b995 xh1325mm. Åpning tømmer b1305xh1720 og b1290xh1765. Ingen gerikter.	1 sø vegg; krysspøstvindu med seks ruter; B1024xh1611. Brede gerikter; 137mm m faskant på sidene og oppe, under: flott bred list med stor karniss.	En dør; tre speil der det midterste er høyere, listverk i tre, med fas på begge kanter; 137mm bredde. Lysåpning: b815xh3192mm. Messinghåndtak.	OVN: Svart JØTUL 119 støpejernsovn merket PAX 1945. H1170mm, gr:flate 355x735mm. Murplate bak ovn opp til stussbrett, lister rundt 63mm m staff.
Konstruksjon	Rundstokker ø ca 300mm i skolestuas lengde, en på hver side. Høvlede stokker på tvers på disse (ø ca 34), støttet opp med kubber på midten. Bord oppå dette.	Laftvegger i laft. Sørvestre vegg mot boligdel i antatt laft, men panelt for å skjule gammel dør etter ombygging. Her er spikerslag antakeligvis festet på tømmer.	Bjelkene ligger i retning nv-sø, og spenner fra laftevegg til laftevegg. Tykke loftsgulvbord.	Tynne tresprosser i trerammer og karmen; jernbeslag. Sidehengslet, kun mulig å åpne høyre fag i nordre vindu.	Tynne tresprosser i trerammer og karmen; trepluggen. Midt-hengslet, m spor etter hasper. Ikke lenger åpnbar pga varevindu skrudd fast på innsida. Profilerte anslagslister.	Trenagler. Dørblad, karm, terskel og listverk i tre.	Ovn i støpjern. Plate bak i mur med puss.
Overflater	Gulv malt brunorange, samme som i gang. Merker etter kateter og podium under tavle der det er mer rødlig farge. Listverk i samme farge.	Alle vegger malt mørk gule.	Bord og bjelker tydelig håndhøvlet. Himling, bjelker og stussrett malt hvitt, profilert list under stussbrett malt burgunder.	Nordre vindu lakkert eller malt beigebrunt. Søndre hvitbeiset/ malt. Slitt. Ingen gerikter; for vindu er skiftet.	Sprosser, rammer og karm malt i hvitt. Gerikter også malt hvitt. Hasper og stormkrok i hvitmalt jern.	Håndhøvlet og malt; ramtrær i mørk brun, speil i grå. Fris i mørk rød. Lister i samme rødfarge.	Ovn er svart, ulakkert. Plate bak: mur malt grå, lister rundt malt mørk rød.
Tilstand	Golvet er muligens ganske dårlig. En lekkasje fra taket har ført til store fuktskader midt på. Må sjekkes under. Er i tillegg et utsagd hull (2110x1050mm) i n. hjørne der gmel fuktskade er prøvd utbedret, men ikke ferdig.	Veggene ser ut til å være i god stand.	I alle fall en av takbjelkene er pill råtten, knivblad på 6cm gikk lett ned. Gulvbord over likeså. Dette pga vannlekkasje fra takvindu.	Tilstand virker ok. Noe trutna treverk, mulig fuktskader i karmen. Må sjekkes.	Varevindu på innsida i god stand, noe slitt og trenger maling. Tror resten av vindu og karmen er i ok stand. Trenger maling.	Døren ser ut til å være i veldig god stand.	Ovn har noe rust, ser litt slitt ut, men trenger sikkert bare en overhaling. Murplate har vært reparert bak ovn, bør sjekkes nærmere.
Annet	Stubbloft(ca 50mm) mellom tversgående rundstokker.	Tavle på sørvestre vegg, 2692x1190mm.	Spor etter ovnsrør som har gått rett opp og gjennom gulvet.	Er ikke "ferdig" med skiftinga, vegg rundt uferdig.	Originale vinduer på originalt sted.	Merke i maling etter annet sett med dørhåndtak og skilt.	Rist/ ventil øverst på murplate.

Rom B2a, loftsgang

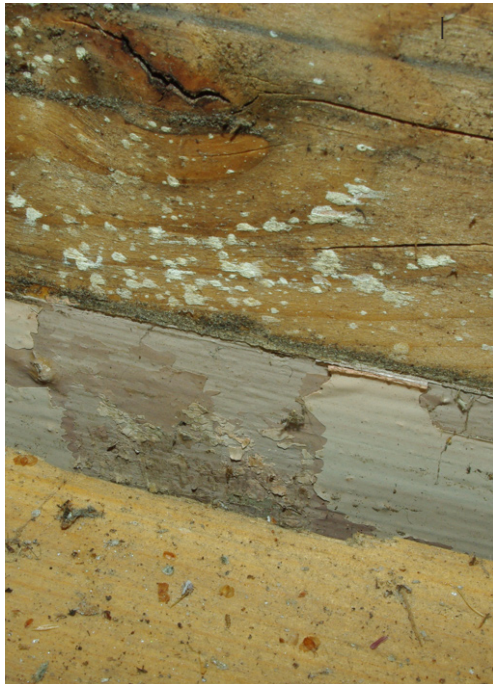
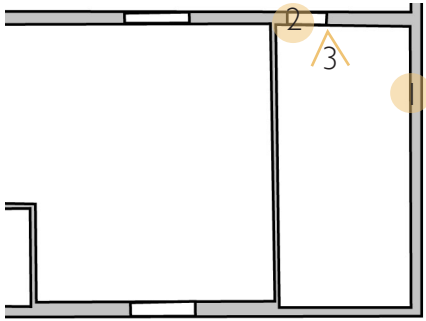
B2a-loftsgang	Gulv	Vegger	Tak	Vinduer	Dører	Dører	Annet
Materiale/ beskrivelse	Grove gulvbord i varierende tykkelse og bredde. Smale, enkle lister m fas, 15x35mm.	Tre vegger med faspanel. Mot soverom (B2c) 63mm synlig bredde, mot skoleloft (b2h) 77mm synlig bredde. Knevegg mot sørøst ukledd; ca 2 omfar tømmer, så underkant tro (h ca 725mm). Hulkillister 28x28mm i hjørner.	Skråtak mot sø: to sperrer a 100x130 mm, sideås ca 180x250. Horisontal tro over; 140 og 165mm. Kilsperre mot nv: 90x200mm, stikksperrer 95x170, 120x120, 54x110, 90x125mm, cc ca 870mm. Horisontal tro over: Hulkillist 28x28mm mot vegger.	Takvindu i jern, 500x500mm med buet overkant i tillegg. Fire ruter. Festehake for åpning.	Dør til soverom(B2c): Tredør med fire profilerte speil, der de to i midten er smale vertikale. Profilert listverk. Gammelt håndtak i messing og ibenholt.	Labankdører: -Dør til kott(B2b): liten, med skrå tilpasset tak øverst. b530, h 580 og 930mm. Ingen gerikter. Av faspanel. -Dør til skoleloft(B2h): brystningshøyde 580mm, ett hjelpetrinn spikret på vegg. Åpning b632xh1522mm, lister i 78mm, faskant innside, staff utside.	TRAPP: Forholdsvis bratt tretrapp til loft. Bredde 792 (netto 685mm). 14 trinn: inn 220mm, opp 183mm. Vange 48x250mm. Meglere 99x99mm, 690mm høy. Rekkverk 640 høyt, med 8 balustere, og formet håndløper. Rekkverk oppe samme, med 5 + 3 balustere.
Konstruksjon	Bord ligger på to bjelker, samt innspent ved tømmervegger.	Tømmer antas i alle vegger opp til kneveggshøyde, ca to omfar. I knevegger kommer sperrer og tro over dette. I nø og sv vegg, sperrebukk over dette. Kan være tømmer helt opp i sv vegg.	Kombinert sperretak og åstak. Kun kraftig sideås, ingen mønsås. I kilrenne ingen sideås. Spiker til takstein stikker gjennom.	Massiv støpjernskarm, med sprosser og ramme også i jern. Hengsler i topp. Satt direkte inn i hull i tak, uten karm i tre.	Trenagler. Dørblad, karm, terskel og listverk i tre, hengsler med kjegle og kule.	-Dør til kott(B2b): av 77mm faspanel (samme som vegg), med to spikerslag. Ingen karm. -Dør til skoleloft(B2h): av 77mm faspanel (samme som vegg), med to spikerslag. Karm av 2" 2.	I heltre, med innstemte trinn.
Overflater	Grovt tre med spor etter sirkelsag. Malt grått og slitt. Lister også i grått.	Ubehandlet tre.	Ubehandlet tre. Noen hulkillister er malt (beige, brunt)- gjenbruk? Test av maling i kilrenne?	Rustet jern.	Malt i lysebrunt/beige, gerikter i samme farge.	Ubehandlet tre.	Håndløper+ megler malt lys lakserosa, balustere og selve trappen i veldig lys grå i trapp. Oppe hvite balustere og brune meglere+håndløper.
Tilstand	Stortsett i god stand, men har en liten fuktskade etter lekkasje/ kondensdrypp fra vindu. Må sjekkes nærmere. Trenger et strøk maling.	Veggene ser ut til å være i veldig god stand.	Taket i grei stand, noe fuktskader under takvindu, men tror det er tørka ut. Samme med gammel fuktskade i kilrenne.	Noe rustent i overflate, og drypper litt fra en rute når det regner/smelter snø. Mulig bare kitt som skal til, ellers tett.	Døren er i god stand.	Begge de små dørene er i god stand. Kan kanskje trenge litt kraftigere hengsler inn mot skoleloft.	Trappen er i veldig god stand. Litt slitt i ytterkant trinn, men trenger nok kun et strøk maling.

Rom B2b, kott

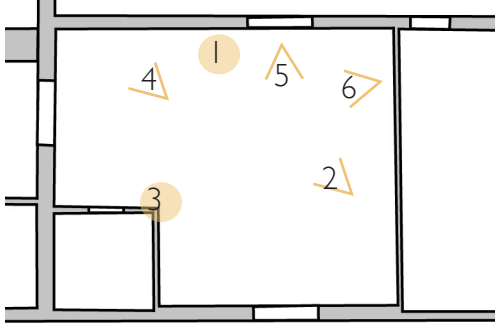
B2b- kott I	Gulv	Vegger	Tak	Dører
Materiale/beskrivelse	Grove gulvbord i varierende tykkelse og bredde.	Knevegg mot sørøst ukledd; ca 2 omfar tømmer, så underkant tro (h ca 730mm). Mot sv. tømmervegg, 8 omfar. Mot sø. to omfar tømmer; sperrebukk over. Mot soverom(B2f), lettvegg av faspanel utenfor sideås, av 2"4 og 2"2, platekledd og isolert med papp.	4 sperrer a 100x130mm, Horisontal tro over. Sideås 180x250mm til ca 150x150mm (toppende).	Labankdør til loftsgang(B2a): liten, med skrå tilpasset tak øverst. b530, h 580 og 930mm. Ingen gerikter. Av faspanel.
Konstruksjon	Bord ligger på bjelker, ser ut til å ligge løst ved tømmervegger.	Se over.	Sideås spenner fra sperrebukk mellom B2h og B2a, via sperrebukk mellom B2a og B2b, til tømmervegg i nv. Sperrene hviler oppå denne, og er innfestet ihverandre i toppen.	Av 77mm faspanel (samme som vegg), med to spikerslag. Ingen karm.
Overflater	Umalt, spor etter sirkelsag.	Stort sett ubehandlet.	Ubehandlet tre.	Ubehandlet tre.
Tilstand	Gulvet er i god stand.	Lukter tørt, ser ut til å være i god stand.	Lukter tørt, ser ut til å være i god stand.	Døren er i god stand. Bør få håndtak, da den lett kiler seg.
Annet		I yttervegg av tømmer kan vi se merker etter der takbjelkene i etasjen under var før. Taket er senka ca 25cm. Kan også se rester av maling på tømmerveggen som var i stua i etasjen under.	Det ser ut til at øverste omfar tømmer er nyere, kan ha vært fuktskadd og skifta under ombygginga. Ser spor etter tidligere sperrer; korresponderer med at tak har vært skifta.	

Rom B2c, soverom 1, mot sørvest

B2c- sov 1	Gulv	Vegger	Tak	Vinduer	Dører	Annet	Annet
Materiale/ beskrivelse	Grove gulvbord, bredde 160-170mm, jevn tykkelse. Smale enkle lister m fas, 18x28mm.	Platet og tapetsert, knevegger i h1774 (mot sø), h1446 (mot vest.). Kilsperre inn fra vest og gir rommet vinkelform. Hulkillister 28x28mm i hjørner.	Nedforet himling, og skråtak, plateledd og tapetsert. Vinkelformet pga kilsperre. H midt på 2164mm. Hulkillister 28x28mm mot vegger.	Ett tofags vindu i sv. vegg. 8 ruter i hvert fag. b930xh925mm. Koblavindu(uten sprosser) skrudd fast på innsida. Profilhøvlet listverk.	Dører til gang(B2a) og soverom2(B2f): Tredører med fire profilerte speil, der de to i midten er smale vertikale. Profilert listverk.	PLATE BAK OVN: To hjørner bak ovn dekt med plate/ brannbeskyttelse. Med enkelt listverk 55x12mm. Mur og blikk.	OVN: Drammens Jernstøberi 4B. Grunnflate 275x515mm. To etasjer, ovnsdør foran, mulighet for koking inni andre etasje.
Konstruksjon	Gulvbord ligger på bjelkelag under, som spenner fra sø yttervegg til tømmervegg mellom B1b og B1c.	Tømmer i sv. vegg, antatt også i vegg mot nø(mot gang B2a). To omfar tømmer ca i nv vegg, sperrebukk over. Mot kott(B2b og B2d) lettvegg av ca 2"4 og 2"2, 12mmfaspanel og 12mm porøsplade, isolert m papp.	Kombinert sperretak og åstak. Kun kraftig sideås, ingen mønsås. I kilrenne ingen sideås, men stikksperrer. Sideås kun mot sø.	Enkelt glass, midthengslet. Trenagler: Enkle, tynne sprosser, og midtpost med staffprofil på hver side. Kun høyre fag har åpningsmulighet.	Trenagler. Dørblad, karm, terskel og listverk i tre, hengsler med kjegle og kule.	På vegg mot nv er beskyttelsen i mur, på vegg mot nø. i utlektet blikk. Blikkboks står og beskytter hull der ovnsrør skulle gått.	Støpjern. Fire føtter; brennkammer med dør, og overetasje med hull gjennom. Utgang for ovnsrør øverst.
Overflater	Grove bord med spor etter sirkelsag, men finere enn i loftsgang (B2a). Malt grått. Lister malt i samme gråfarge. Slitt under ovn, med spor etter annen rund ovn.	Tapet med svakt blomstermønster; hvit med mønster i sølv og lys blå. Hulkillister i mørkna, lakkert tre. Kilsperre malt hvit der den stikker fram.	Tapet med svakt blomstermønster; hvit med mønster i sølv og lys blå. Hulkillister i mørkna, lakkert tre. Kilsperre malt hvit der den stikker fram.	Alt treverk i vindu og karm malt hvitt. Samme med gerikter.	Dører og listverk malt beige/ferskenrosa. Dør mot soverom2(B2f) har håndtak i metall og bakelitt, dør mot gang (B2a) i messing og ibenholt.	Mur og blikk malt hvitt, samme med lister rundt.	Svart, med en del rust. Fine dekorasjoner.
Tilstand	I god stand, men litt slitt på midten. Bør males om igjen.	Tapeten er slitt og skitten, falmet og misfarget. Fuktskadet ved kilsperre og pipe.	Tapeten er slitt og skitten, falmet og misfarget. Fuktskadet ved kilsperre.	Vindu i grei stand. Mulig fuktskade nederst. Karm i vedig dårlig stand; pill råtten.	Begge dørene er i god stand.	Mur noe misfarget av rust, samt har sprekker etter tidligere utgang for ovnsrør; og nederst der tømmeret har seget sammen. Blikk misfarget bak ovn.	Mangler ovnsrør og er litt rusten, men ser ut til å lett kunne bli fin.
Annet	Ved dør til loftsgang (B2a) endring i gulv, på ca 350x500mm, mye smalere bord. Spor etter gammel pipe?						

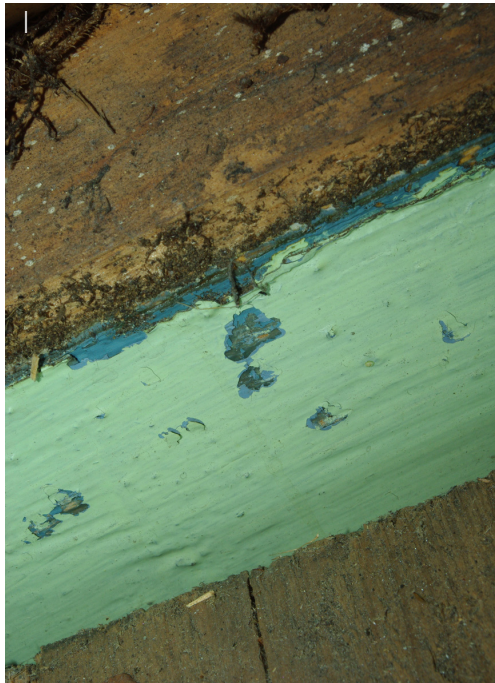
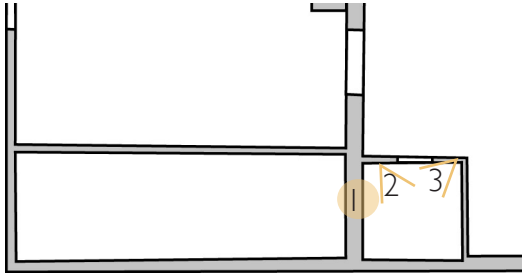

Rom B2d kott 2, og Rom B2e kott 3

B2d- kott2	Gulv	Vegger	Tak	Dører
Materiale/beskrivelse	Grove gulvbord, bredde 160-170mm, jevn tykkelse (samme som i soverom B2c).	Knevegg mot nv. ukledd; ca 2 omfar tømmer(h ca 698mm), sperrebukk over . Mot sv. tømmervegg, 8 omfar. Mot soverom(B2f), lettvegg av gamle fjøler; 12x77mm faspanel, platekledd (porøsplade) og isolert med papp.	Dette er under kilsperra. Dim: 105x200mm. To stikksperrer på hver side. Horisontalt tro med skiferspiker gjennom.	Skapdør av plater; hul. 555x1210mm.
Konstruksjon	Gulvbord ligger på bjelkelag under, som spenner fra sø yttervegg til tømmervegg mellom B1b og B1c.	Se over. 2"4 støtte under kilsperre.	Kilsperre fra tømmerhjørne til møne, der den møter ei sperre og ei kilsperre til. Stikksperrer på sidene.	Hul skapdør med finerplater eller noe. Hengslet til smal lekt på siden.
Overflater	Grove bord med spor etter sirkelsag, men finere enn i loftsgang (B2a). Umalt, grånet.	Ubehandla. Planker i lettvegg gråna (restmateriale fra ute?)	Ubehandla.	Hvitmalt innvendig, rød på utsiden. Gjenbruk?
Tilstand	Gulvet er i god stand.	Lukter tørt; i grei stand.	Lukter tørt; i grei stand.	Dør for tung for vegg/feste, "karm" holder på å løsne fra vegg.
Annet		I yttervegg av tømmer kan vi se merker etter der takbjelkene i etasjen under var før. Taket er senka ca 25cm. Kan også se rester av maling på tømmerveggen som var i kammers i etasjen under.		

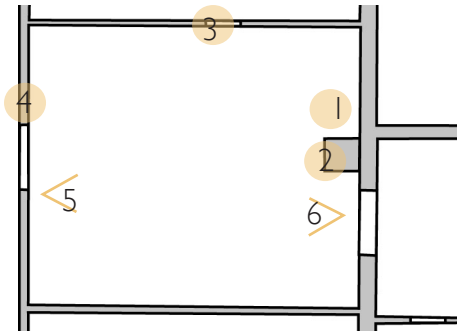
B2e- kott 3	Gulv	Vegger	Tak
Materiale/beskrivelse	Ukjent. Kan antas samme som soverom 2 (B2f) og kott 4 (B2g).	SØ vegg kledd i 70mm faspanel, resten ukjent, men kan antas som i kott 4 (B2g).	Ser ytterste sperre, antatt ca 130x100mm. Kledd i 70mm faspanel.
Konstruksjon	Bjelker 180x102mm, cc ca 1000mm (fra rom B1c). Bjelkelag hviler på lafteveggene, og bordene oppå disse.	SØ vegg To omfar tømmer, og sperrebukk over.	Sperrer på sideås, ned til vegg i planklaft.
Overflater	Ukjent. Kan antas samme som soverom 2 (B2f) og kott 4 (B2g).	Ubehandlet, med unntak av underside sperrebukk malt hvit (gjenbruk?).	Antas ubehandlet, som i kott 4 (B2g).
Tilstand	Ukjent.	Ukjent.	

Rom B2f, soverom 2, mot nordvest

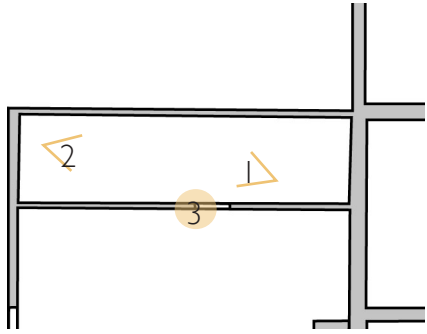
B2f- sov 2	Gulv	Vegger	Tak	Vinduer	Dører	Annet	Annet
Materiale/ beskrivelse	Gulvbord 875mm brede. Smale enkle lister m fas, 18x28mm.	Platekledd og tapetsert. Knevegger h 1380-1395 (huset henger litt på pipa).	Nedforet himling, og skråtak, platekledd og tapetsert. H midt på 2169mm. Flat bit 1350mm bred.	Ett tofags vindu, åtte felt i hvert fag. Midtpost med faskanter; profilhøvlende gerikter. Koblavindu (3 sprosser) skrudd fast på innsida. b900xh1770	Tredør mot soverom 1 (B2c) med fire profilerte speil, der de to i midten er smale vertikale. Profilert listverk. b763xh1878. Kottdør til B26 b610xh1062.	OVN: toetasjes jernovn, Drammens Jernstøberi 4B. Grunnflate 275x515mm. To etasjer; ovnsdør foran, mulighet for koking inni andre etasje.	PIPE: Grunnflate ca 470x500mm, dratt 130mm mot møne fra der den kommer gjennom gulv (NØ for møne). 28x28mm hulkillister rundt toppen.
Konstruksjon	Bjelker 180x102mm, cc ca 1000mm (fra rom B1c). Bjelkelag hviler på lafteveggene, og bordene oppå disse.	Platekledd lettvegger av 70mm faspanel, stendere og spikerslag i knevegger (rett utenfor sideås). NV vegg av 3" laftaplank, SØ vegg av to omfar tømmer og sperrebukk, begge også kledd med 12mm porøsplate.	Sperre- og åstak: Sideås spenner fra sperrebukk mellom B2c og B2f, til planklaftvegg i NV. Sperrene hviler oppå denne, og er innfestet ihverandre i toppen.	Enkelt glass, midthengslet. Trenagler. Enkle, tynne sprosser. Kun venstre fag har åpningsmulighet. Stormkrok og hasper i jern.	Tredør med trenagler. Dørblad, karm, terskel og listverk i tre, hengsler med kjegle og kule. Kottdør av 12mm porøsplate x 2. Finér i tillegg?	Støpjern. Fire føtter; brennkammer med dør; og overetasje med hull gjennom. Utgang for ovnsrør øverst, med en ekstra luftkanal oppå (ift ovn i soverom B2c).	Pipe i antatt betong, med puss utenpå.
Overflater	Malt grå. Slitt.	Tapeten er malt knallgul. Kan noen steder såvidt ane blomstermønster gjennom.	Platene er tapetserte, og tapeten er malt knallgul. Kan noen steder såvidt ane blomstermønster gjennom.	Sprosser, rammer og karm malt hvitt, gerikter malt mørk brun.	Dør og karm malt i beige, gerikter malt i mørkebrunt. Kottdør hvitmalt faspanel.	Svart jern, litt rustete, men blank og fin.	Pusset og fint avfasede hjørner. Gulmalt. Hulkillister malt mørkebrune.
Tilstand	Bør males om igjen. Litt rustflekker ved pipe, bør sjekkes nærmere; fuktskadet?	Konstruksjon i god stand, tapet i sjaber forfatning. Skjoldete og slurvete malt. Bør byttes.	Konstruksjon i god stand, tapet i sjaber forfatning. Skjoldete og slurvete malt. Bør byttes.	Ser ut til å være i god stand, men må sjekkes nærmere. Karmen er pill råtten.	Dørene er i god stand.	Delvis falt ned. Deler av øverste etasje ligger på gulvet, og vann har rent inn og skapt mye rust. Men kan nok fint fikses.	Ser ut til å være i god stand, fukt kommer nok mest av åpent ovnsrør.
Annet	Ved pipe: del av gulv skiftet og erstattet av blikkplate ca 250x300mm (ovnsrør fra kjøkken?).						

Rom B2g, Kott 4

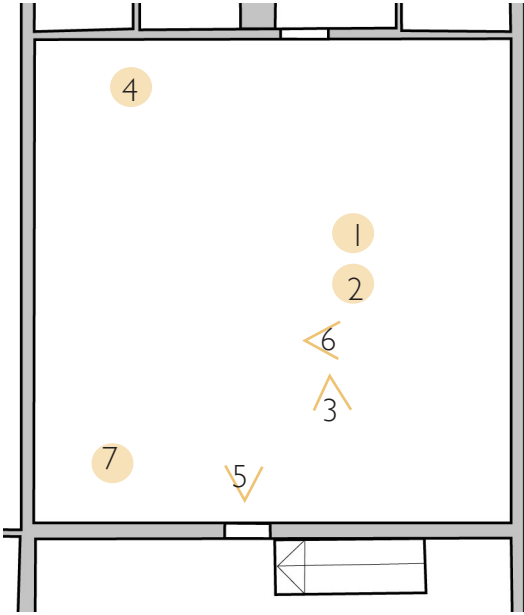
B2g- kott 4	Gulv	Vegger	Tak	Dører
Materiale/beskrivelse	Gulvbord 875mm brede.	Yttervegger ukledd plankelaft, 294mm høye i 2 1/2 omfar i knevegg, 8 i gavlvegg (synlig i dette rommet). Mot B2a 70mm faspanel. Mot soverom B2f, baksiden av 70mm faspanel.	Panelt med horisontalt 70mm faspanel, over er	Labankdør b610xh1062 fra soverom B2f. Lister 37x70mm, helt enkle uten fas.
Konstruksjon	Bjelker 180x102mm, cc ca 1000mm (fra rom B1e og f). Bjelkelag hviler på laftevegg og noe ukjent, og bordene oppå disse.	Yttervegger 3" plankelaft, vegg mot B2a to omfar tømmer og antatt sperrebukk. Mot soverom B2f: sideås på 200x90mm øverst, horisontalt spikerslag 50x100mm, nederst reim 90x50mm, og så 12mmx70mm faspanel, 12mm porøsplate.	Sideås på ca 200x90mm, og antatt sperrer på ca 100x130mm oppå dette. Disse er antatt festet til sperrer fra andre takflate. Sideås spenner fra sperrebukk i SØ, til planklaftvegg i NV.	To lag porøsplater og ett lag faspanel fastmontert med hengsler til en ramme av 2"2 +/- (restmateriale?).
Overflater	Ubehandlet (høvlet).	Ubehandlet.	Ubehandlet.	Ubehandlet porøsplate på innsiden.
Tilstand	I veldig god stand.	I veldig god stand.	Ser ut til å være i god stand. Vanskelig å vite over panel, men lukter ikke fukt.	I helt grei stand.

Rom B2h, skoleloft

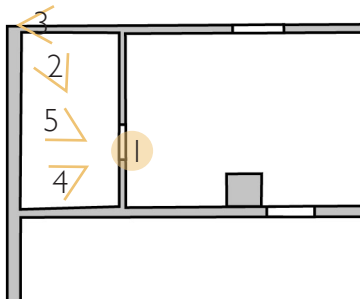
B2h- råloft	Gulv	Vegger	Tak	Vinduer	Dører
Materiale/ beskrivelse	Grove gulvbord i varierende bredde og tykkelse (40-45mm) i husets bredderetning (nv-sø)	NV og SØ vegger er knevegger i hhv 161 og 210mm høyde. NØ vegg er tømmergavlvegg, SV er delvis innkledd sperrebukk, med 12x70mm faspanel mot loftsgang B2a.	To sideåser dim NV: 205x150 til 230x145mm, SØ: 280x145 til 210x131mm. Sju sperrepar, der 5 er 100x130mm begge sider, to siste mot SV er 100x130 mot sø og 9x155mm mot nv. CC ca 1000mm. Horizontal tro over, 25mm tykt, 140 og 165mm bredde.	Takvindu i jern, 500x500mm med buet overkant i tillegg. Fire ruter. Festehake for åpning.	To små dører. Dør til loftsgang(B2a): Åpning b632x h1522mm av 12x70mm faspanel. Dør til soverom3(B2j): åpning b640xh1614mm, med to speil. Lister i 67mm, avrundet på begge kanter. Har dråpeformet jernhåndtak og gammel lås med nøkkel.
Konstruksjon	Lagt direkte på bjelker oppmot 130x208 som spenner over skolsetue, fra laftevegg til laftevegg.	Knevegger er mellomtom mellom øverste tømmeromfar og tro, der rafta går ut gjennom veggen. Gavlvegg i NØ er del av original tømmer-kasse. 2"2 og 2"4 brukt for å lage lettvegg ved sperrebukk i SV.	Sperrer spenner fra tømmergavlvegg i nØ til sperrebukk i sv. Sperrer festet til sperrebind, og hviler på sideåser, hverandre og raftstokk. Tro på sperrer, med skifer spikret gjennom.	Massiv støpjernskarm, med sprosser og ramme også i jern. Hengsler i topp. Satt direkte inn i hull i tak, uten karm i tre.	Dør til loftsgang(B2a): av 70mm faspanel (samme som panel på vegg), med to spiker-slag. Karm av 2" 2. Dør til soverom3(B2j): Trenagler. Dørblad, karm, terskel og listverk i tre, hengsler med kjegle og kule.
Overflater	Grove bord, med spor etter sirkelsag. Umalt.	Ubehandlet tre. (noe maling på sperrebukk, ser ut som testing.)	Sideåser økset, sperrer sagd (nytt) og høvlet, tro høvlet. Alt ubehandla	Rustent jern.	Alt er ubehandlet tre.
Tilstand	Slitt. Under lekkasje fra takvindu er gulvbordene pill råtne. Spesielt der det ikke har vært kjerneved. Et område på rundt 2000x500mm må skiftes.	Veggene er i god stand. Husbukkstøv og -hull i tømmervegg, men gammelt og forholdsvis lite.	Store fuktskader rundt takvindu, troet er pill råttent, og man ser skiferen og til dels rett ut (takpapp antas brent bort/smuldret av solvarme). Fukt i nordre hjørne, der sideås hviler på tømmergavl.	Noe rustent i overflate. Lekker i stor stil ved siden av vindu, men selve jernvindu i ok stand, trenger bare litt rustfjerning.	Dørene er i god stand, dør til gang (B2a) kunne hatt godt av kraftigere hengsler.
Annet		Ser i kneveggen spor etter eldre sperrer- taket har vært skifta.	Sideåsene har dømlinger i seg, og borede hull. Uvisst hvorfor. Gjenbruk?	Gjenmurt vindusåpning i NØ vegg (original gavl.)	Dør til soverom3(B2j) mulig gjenbrukt fra før ombygging. (fra kvist)

Rom B2i, Kott 5

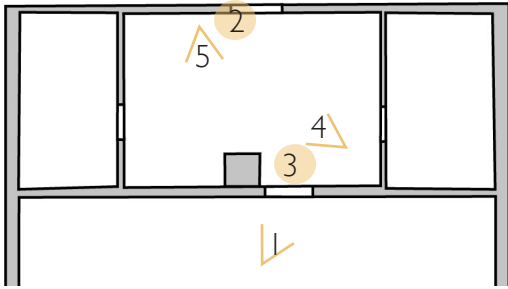
B2i- kott 5	Gulv	Vegger	Tak	Dører
Materiale/beskrivelse	Samme golv som i soverom3(B2j), høvlede bord 90mm, 13mm ned til not og fjør.	Vegg mot soverom3 (B2j) er gamle gjenbrukte gulvbord, dim 280-220mm brede, tykkelse35-38mm. Mot SV original tømmervegg. Knevegg mot NV og gavlvegg mot NØ kledd i gjenbrukte bord i ulike dim., noe en gammel dør (har hengsler)?	To sperrer, synlige fra raft til sideås. Horisontal tro over: 130x100mm. Sideås 115x110mm.	Dør inn til soverom3 (B2j) i samme gamle gulvbord som vegg, b500xh115mm.
Konstruksjon	Ligger på bjelkene i etasjeskille, 118x102mm (fra rom S1b).	Lettvegg mot soverom festet til sideås og liten lekt ved golv. Tømmer mot SV. Yttervegger i uisolert reis- verk(noe mose). Plater inni NV vegg.	Sperrebind som hviler på raft, sideås.	Gamle gulvbord med to spikerslag bak, festet rett i vegg uten karm el.l.
Overflater	Umalt, høvlet.	Gammel dør(?) brukt i vegg, malt lys blå. Resten ubehandla.	Høvla, ubehandla tre.	Underside gulvbord inn mot kott; parallele sagspor- oppgangssag?
Tilstand	I god stand.	Veggene mangler noen bord her og der. Fjernet pga tilgang til vegg/ etterisolering?	Taket er i god stand.	Døren er i god stand. Solid til kottdør å være.
Annet		Raftstokken øverst i reisverksveggen haka fast til gammel tømmervegg. Knote i tillegg skåret bort for å ha anlegg for raftstokk, og øke stabilitet.		

Rom B2j, soverom 3, mot nordøst

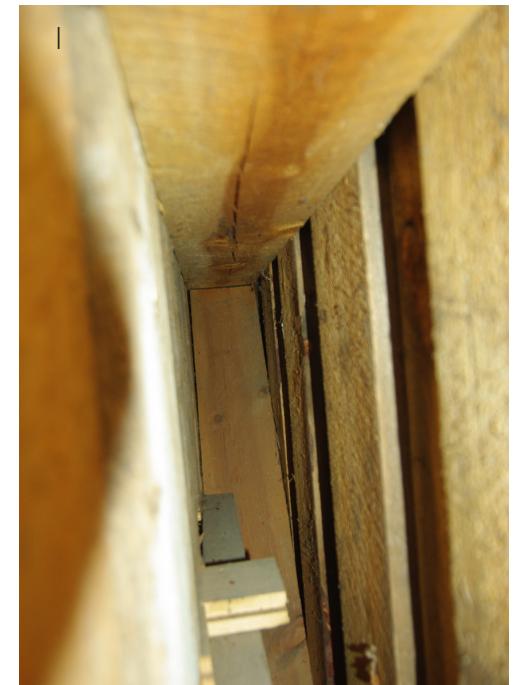
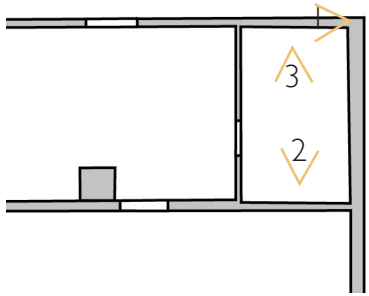
B2j- sov 3	Gulv	Vegger	Tak	Vinduer	Dører	Annet	Annet
Materiale/ beskrivelse	Høvlede gulvbord, 90mm brede, 13mm ned til not og fjør. Smale enkle lister m fas, 18x28mm.	Kledd i 70mm faspanel, knevegger av gamle gjenbrukte gulvbord, dim 280-220mm, h ca . Hulkillist 28x28mm i hjørner.	Nedforet himling, det flate partiet i midten 1145mm bredt. Tak kledd i 70mm faspanel (horisontalt i skråtak.) Taklister: hulkillist 28x28mm.	Ett vindu i gavlvegg mot NØ. To fag med tre ruter i hver: B805xh1035mm. Br.h. 720mm. Midtpost med faskanter, profilhøvlede gerikter.	Til råloftB2h: åpning b640xh1614mm, med to speil. Dråpeformet jernhåndtak og gammel lås med nøkkel. Profilerte gerikter. Dør til kott i samme gamle gulvbord som vegg, b500xh115mm.	PIPE: gr:flate 500x490mm, i pusset murstein med avfasede hjørner. Luke nederst i jern; "Kværner ovnstøperi OSLO".	TRAPP: med to trinn. H: 378mm, opp til dør inn til skolestueloft (B2h).
Konstruksjon	Antatt ganske tykke, ligger gulvbordene rett på bjelker under; 118x102mm (fra rom S1a). Bord i himling i S1a er orientert i samme retning som i soverom3.	Kneveggene mot kott er bare oppstilte gulvbord festet mot sideås og lekt ved gulv, gavlvegg mot NØ er reisverk uten isolasjon, av dimensjoner ca 4"4. Gammel gavlvegg mot SV av tømmerlaft.	Sperrebind (ses i kott) som hviler på sideåser og raftstokk.	Enkelt glass, midthengslet. Trenagler: Enkle, tynne sprosser. Kun venstre fag har åpningsmulighet. Stormkrok og hasper i jern.	Trenagler: Dørblad, karm, terskel og listverk i tre, hengsler med kjegle og kule. Kott: Gamle gulvbord med to spikerslag bak, festet rett i vegg uten karm el.l.	Murt i murstein/tegl (som pipe i S1a).	Snekret sammen av tommestykke bort, stussbrett i horisontalt faspanel.
Overflater	Gulvet er malt grått, listene er malt burgunder	Vegger er malt lys beige, hulkillister burgunder.	Tak er malt lys beige, hulkillister burgunder.	Sprosser, rammer og karm malt hvitt. Samme med gerikter.	Dører til kott malt beige som veggen. Dør til råloft(B2h) er malt hvit, også gerikter.	Pusset og malt beige som veggen. Noe misfarget av vannlekkasje fra tak.	Malt grå, som gulvet.
Tilstand	Gulvet er i god stand tross noe lekkasje fra pipe/tak. Er litt slitt og trenger et strøk maling.	Veggene ser ut til å være i god stand. Kan trenge litt isolasjon.	Taket ser ut til å være i god stand, med unntak av noe fukt rundt pipe.	Vinduet ser ut til å være i god stand. Trenger en sjekk og i alle fall et strøk maling.	Dørene er i god stand.	Ser ut til å være i god stand, må sjekkes nærmere.	Trappen er i god stand. Kan trenge litt maling.
Annet						Har et felt oppe på NV side der ovnsrør kan ha gått inn tidligere. Gjenmurt.	

Rom B2k, Kott 6

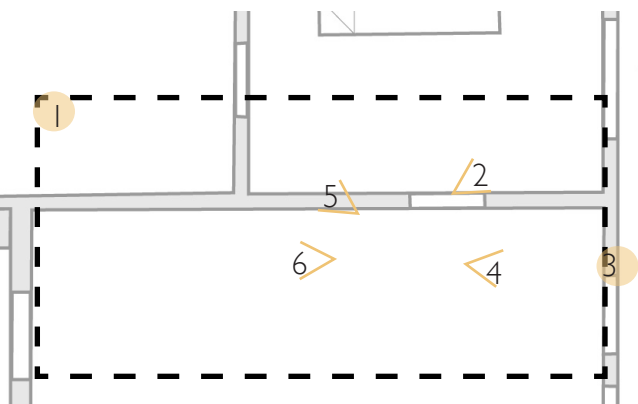
B2k- kott 6	Gulv	Vegger	Tak	Dører
Materiale/beskrivelse	Samme golv som i soverom3(B2j), hølvede bord 90mm, 13mm ned til not og fjør.	Vegg mot soverom3 (B2j) er gamle gjenbrukte gulvbord, dim 280-220mm brede tykkelse35-38mm. Mot SV original tømmervegg. Knevegg mot SØ og gavlvegg mot NØ kledd i gjenbrukt staffpanel, 15mm tykt.	To sperrer, synlige fra raft til sideås. Horisontal tro over: 130x100mm. Sideås 115x110mm.	Dør inn til soverom3 (B2j) i samme gamle gulvbord som vegg, b500xh115mm.
Konstruksjon	Ligger på bjelkene i etasjeskille, 118x102mm (fra rom S1a).	Lettvegg mot soverom festet til sideås og liten lekt ved golv. Tømmer mot SV. Yttervegger i uisolert reisverk(noe mose).	Sperrebind som hviler på raft, sideås.	Gamle gulvbord med to spikerslag bak, festet rett i vegg uten karm el.l.
Overflater	Umalt, hølvet.	Staffpanel gjenbrukt i vegg malt knall blå (fra kjøkken?). Resten ubehandla.	Høvla, ubehandla tre.	Underside gulvbord inn mot kott; parallele sagspor- oppgangssag?
Tilstand	I god stand.	Veggene mangler noen bord her og der. Fjernet pga tilgang til vegg/ etterisolering?	Taket er i god stand.	Døren er i god stand. Solid til kottdør å være.
Annet		Raftstokken øverst i reisverksveggen haka fast til gammel tømmervegg. Knute i tillegg skåret bort for å ha anlegg for raftstokk, og øke stabilitet.		

Kjeller

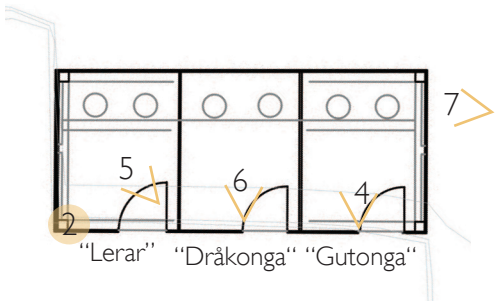

KI - Kjeller	Gulv	Vegger	Tak	Dører
Materiale/beskrivelse	Jordgulv, hardpakket.	Gråsteinsmur, fuger av kalkmørtel? Im tykk i yttervegg. Mose dyttet i sprekker.	Store rundstokker i retning NV-SØ. 4 stk, ø 250-310mm i bunnende mot yttervegg. To under stuegolv (B1b), to under ganggolv (B1a). Ser nederste laftestokk fra vegg mellom disse rom. Himling er underside av gulvbord.	To dører i yttervegg, en enfløya innerst, en tofløya ytterst. Den innerste: b940x h170mm, den ytterste b1000xh1500mm?? Den ytterste har ingen terskel, bare sammenrast bakke.
Konstruksjon	Jordgulv, hardpakket.	Tykk mur i naturstein, ikke spesielt elegant murt.	Himling/ gulvbord bæres av store rundstokker. cc ca 1000 der det ikke er inntil vegg.	Begge dører i tre, enkle av bord med spikerslag. Den ytterste har horisontalt rustikk-panel med rund kant. Store, kraftige jernhengsler på begge.
Overflater	Jordgulv, hardpakket.	Støvete og skitten, har vært kalkslått for lenge siden.	Stokker kun barka. Gulvbord/ himling med rette sagspor. Ingen maling.	Ytterdør malt brun ytterst samme med karmen. Ellers bare malingsflekker/felter (testing?), resten umalt.
Tilstand	I god stand. Noe skrammel og steiner og rask.	I god stand, stabil. Kan kanskje kalkes om.	Taket ser ut til å være i god stand.	Ytterste dør er noe fuktskadet nederst, men ellers ser de ut til å være i ganske god stand.
Annet	Der vannrør går over gulvet er det lasset på med isolasjon.	Hull i nordre hjørne, for tilgang inn i krypkjeller under skolestue til vannrør.	Hyller hengt fra stokker i tak, for å hindre skadedyr i mat.	

UI - utedo	Gulv	Vegger	Tak	Vinduer	Dører	Annet
Materiale/ beskrivelse	Treplanker 40x155/180/205mm, rettkant.	Tre; 26x155/150mm skurlast. Stående låvepanel. Vegg mot SV: Omvendt lektepanel 20x35-55mm lekter	Pulttak av bølgeblikk. Vindski og "mønebord" av tre.	Tre små glugger 210x220mm, diamantformet over hver dør; utskåret i panelet.	Tre labankdører, en til hvert do. Av panelbord.	DOBENKER: av 26x155mm bord, høvlet på ei side. To seter i alle rom. Bredde 630mm, høyde 430mm.
Konstruksjon	130x130mm kantramme på gr.mur (mot SV og SØ) og betonghjørnestepe i N, pluss 130x130 midtstolpe mot NV. 130x130mm midtbjelke på langs i framkant dobenk (ikke understøttet).	130x130mm hjørnesteper 105-120/120-130mm bunn- og toppsvill gav. 50x100mm skråbånd. Gavllsvill og skråbånd/ spikerslag felt halvt inn i stolper. 50-55/80-85 spikerslag over dører og midt på vegg. Frittstående skillevegger av stående 30x150-160 mm, m. 15-20x80lekter over spalter.	1 midtås 100x105mm, sideåser (topp veggsvill) 130x130/120mm. Toppsvill gav 100x105mm, opplegg for midtås. 450mm utstikk bølgeblikk i bakkant.	Utskåret i panelet.	Lærerdo: 2 stk 30x90mm spikerslag, med innhakk for 1 stk 20x80mm skråbånd. Elevdo: 26-30/225mm pløyde bord. Jentedo spikerslag 38x75mm, guttedo 50x90mm.	Sammenhengende i husets lengde. Bord i benkens lengde, med utsagde hull. Tverrbord på tvers under.
Overflater	Slitt maling. Grå i lærerdo, blå i jentedo, brun i guttedo.	Malt rødt utvendig, ubehandla innvendig (Jentedo kvitbeiset/lasert innvendig).	Galvanisert jern inne. Overflaterust ute.	Malt hvitt rundt kant.	Malt hvite utvendig, også malt hvitt "listverk" rundt dører.	Malt rosa i lærerdo, blå i jentedo, brun i guttedo.
Tilstand	I ok stand, litt sviktende i guttedo, bør sjekkes nærmere, men ingen umiddelbar fare.	Yttervegg mot syrinbusk i SV i usedvanlig dårlig stand (værvegg).	Bølgeblikk nedbrukt i bakkant. Fremre toppsvill i delvis oppløsning. "Møne"-bord ødelagt.		I god stand. Nedre hengsel i guttedo er ødelagt.	I god stand. Kan med fordel males.
Annet				Har hatt glass i (ser klemlister på inside).	Stabelhengsler m profil 230mm i lærerdo, smidde stabelhengsler i elevdo.	

3

3

4

5

6

7

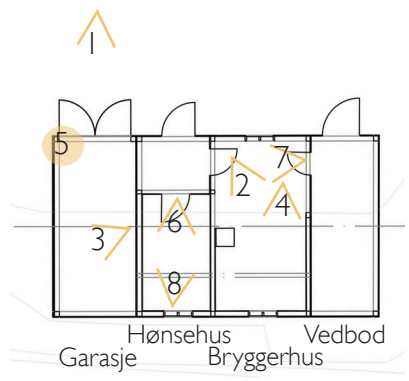

2

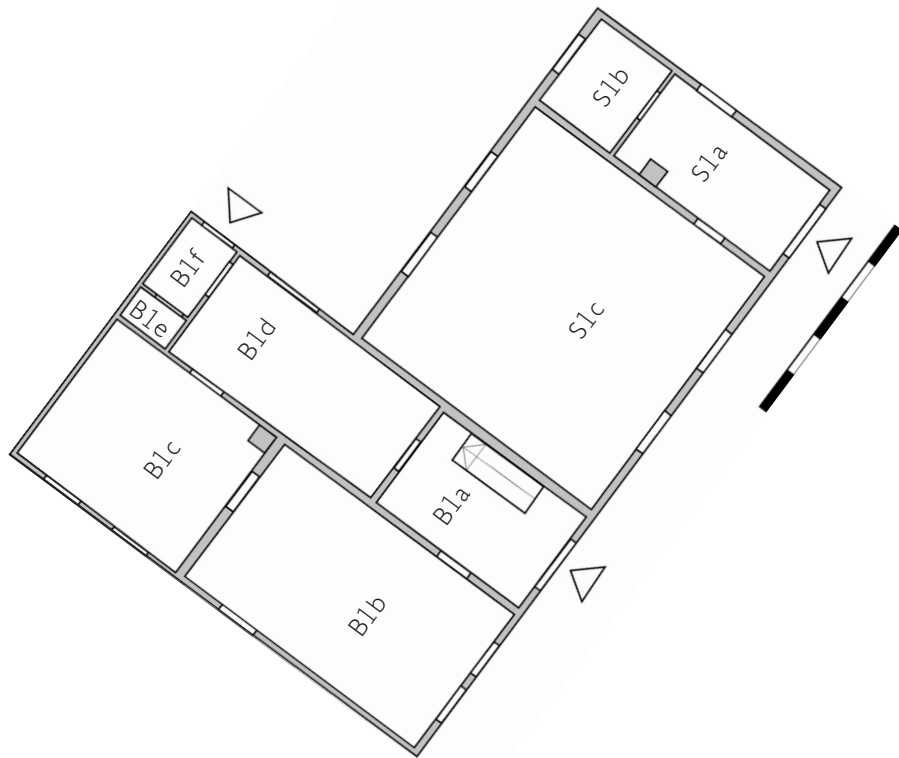
Uthus- garasje, hønsehus, bryggerhus og vedbod

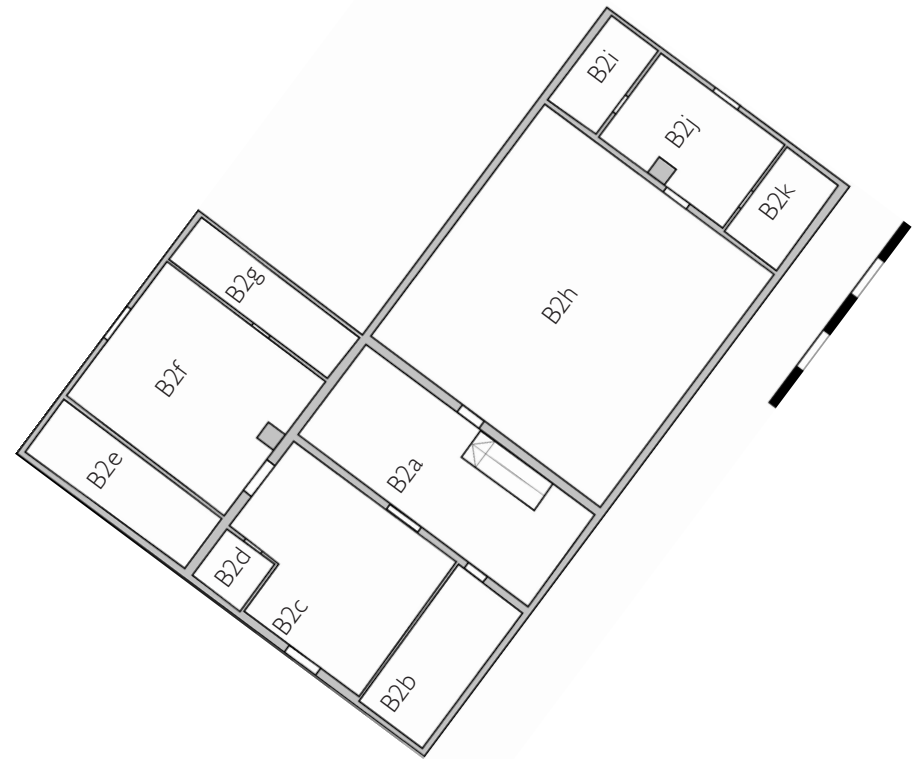
U2- uthus	Gulv	Vegger	Tak	Vinduer	Dører	Dører	Annet
Materiale/ beskrivelse	Jordgulv i vedbod(NØ) og garasje(SV), støpt betonggulv i de to midterste seksjoner.	Trevegger. Utvendig: stående tømmermannspanel med enlengte bord mot SV, ellers låvepanel. Inne: kledning mot bryggerhus 3"faspanel, hønhus staff/fals. Låvepanel mot garasje og vedbod, delvis åpent mot bryggerhus.	Saltak med bølgeblikk. 30cm fritt utstikk. Vindski og mønekam av tre.	Tre vinduer, ett mot skoleplass. Tofagsvinduer à 3 ruter enkeltglass. 38x90mm karm, 48x90mm midtpost.	Utvendig: -2 labankdører, til vedbu, og til gang ved hønhus. -1 dobbel labankport til garasje, skråkappet for skråband.	Innvendig: -2 labankdører (mellom gang-bryggerhus, og mellom bryggerhus-vedbod). -1 dør av panel, fra gang til hønhus.	PIPE: Pipe oppmurt i betong i bryggerhus, plassert omtrent midt i huset. Luke ca 1 m over golv. Grunnflate ca 600x600mm.
Konstruksjon	Uisolert støp på grunn, ellers hardtrampa jordgulv.	Bunnramme, stolper, toppramme/samhold tak av 100-130/125-130mm bjelker. Skråband 80x130 og 50x105. Midt spikerslag: 50x105-90x90mm	Sperrebukker i gavler og midt på huset ved pipe. Mønsås og en sideås på hver side.	I hønsehus: midthengslet, ett åpningsfag. I bryggerhus sidehengslet, ett åpningsfag.	Låvepanel spikret på 1 1/2x3" spikerslag. Stabelhengsler.	Høvlet panel m. profilering mot hønhus og bryggerhus (staff2x + fals2x)	Støpt betong, med rester av forskaling inn mot vegg.
Overflater	Ubehandla betong.	Yttervegger malt røde utvendig, ubehandla innvendig. Innervegger ubehandla, høvlet i bryggerhus og hønhus.	Utvendig avslitt maling? Innvendig ubehandla galvanisert. Vindski og mønekam malt i rødt og hvitt.	Malt hvite utvendig, ubehandla innvendig.	Malt røde utvendig, ubehandla innvendig. Dører (ikke port) har hvitmalte "lister" rundt utvendig.	Ubehandla	Grove, ubehandla.
Tilstand	Betong noe oppsprukket mot sør. Setning?		Utvendig lett rustent blikk. Vindskier og mønebord er værslitt.	2+3 knuste ruter i vinduer mot SØ. En del råte i bunnramme og bunnkarm i bryggerhus, mot skoleplass.	Den ene fløyen av garasjeport mangler nederste spikerslag, og midtre bord er falt av. Fuktskadet.	Dørene er i grei stand.	Mangler hatt, så kommer vann ned og ut av luke.

Profiler av listverk

Første etasje med rominndeling og romnummer.

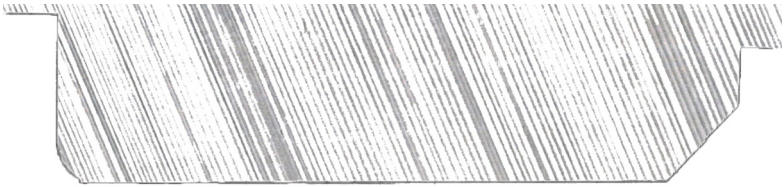
Andre etasje med rominndeling og romnummer.

Rom B1a- Gang ved hovedinngangsdør

Profilmål M 1:1

1. Venstre list om ytterdør

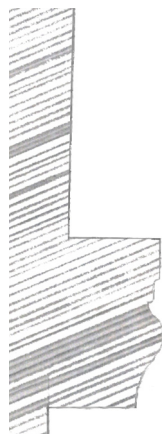
2. Anslagslist ytterdør

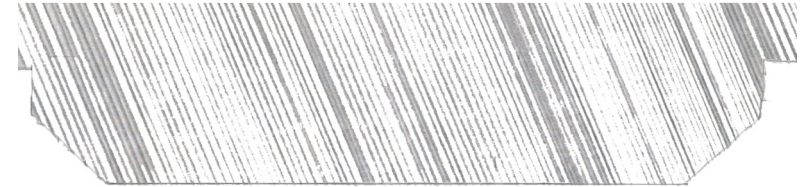
3. Håndløper trapp

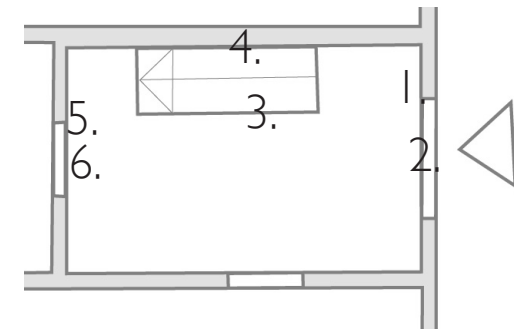
4. Stussbrettlist over trapp

5. Venstre list om dør fra gang til kjøkken

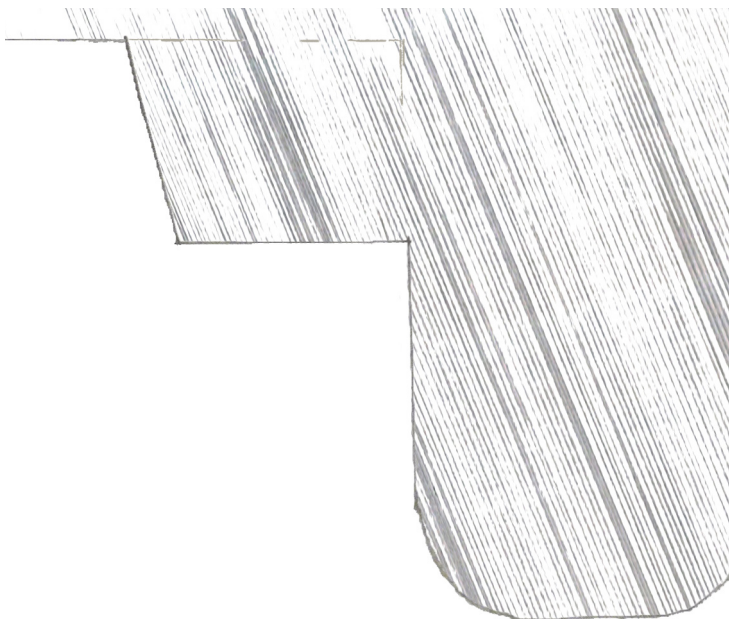
6. Fylling i dør: ramtre, fris og speil

Rom B1b- Finstue i søndre hjørne

7. Midtpost og ramme SV vindu

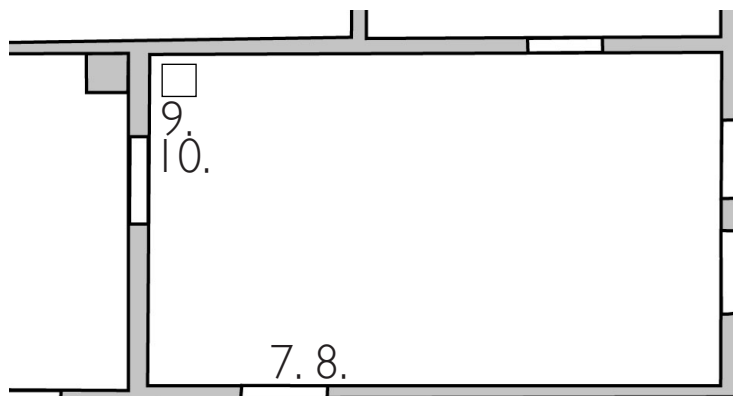
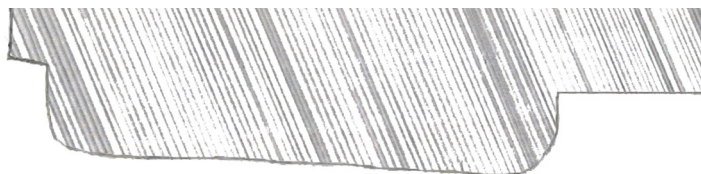
8. Sprosse SV vindu

9. List rundt blikkplate bak ovn

10. høyre dørlist om dør fra finstue til stue 2

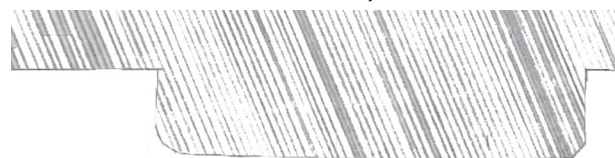
Rom B1c, B1d og B1f- Stue nr 2, kjøkken og gang

11. Høyre list om vindu

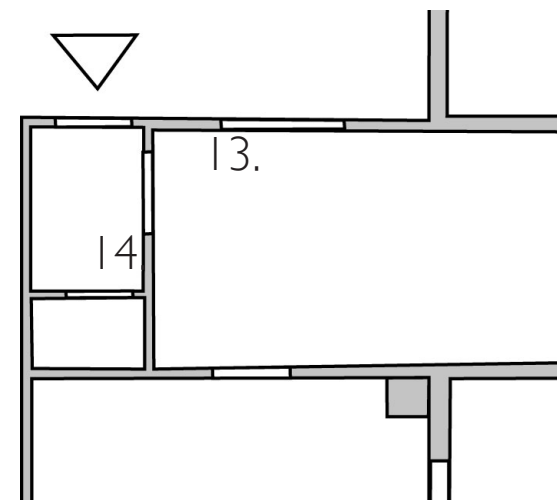
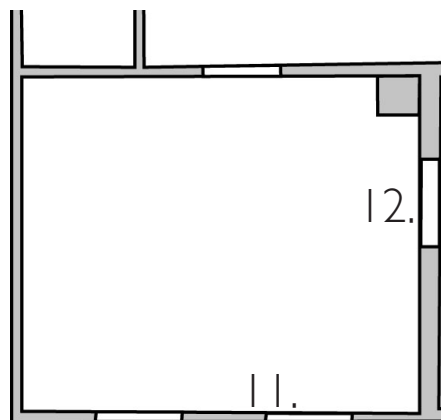
13. Venstre list om vindu i kjøkken

12. Fylling i dør: ramtre, fris og speil

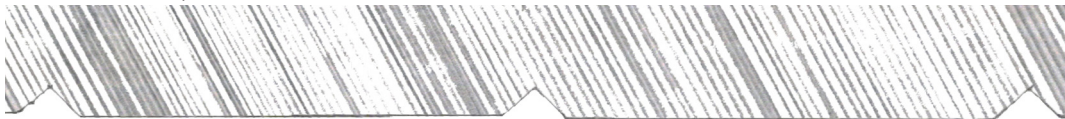
14. Stussbrettlist i kjøkkengang

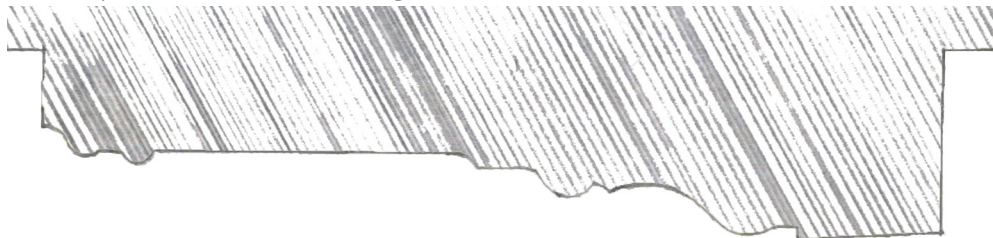
Rom Sla- skolestueinngang

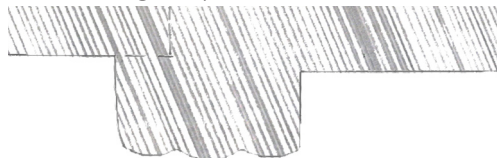
15. Faspanel

16. Høyre dørlist om dør til lager

17. Anslagslist ytterdør

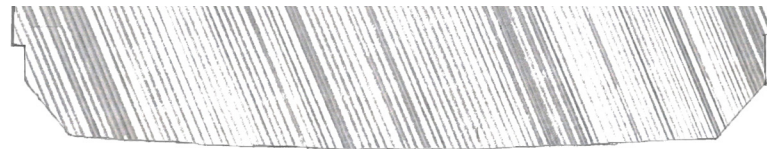
18. Fylling i dør mot skolestue

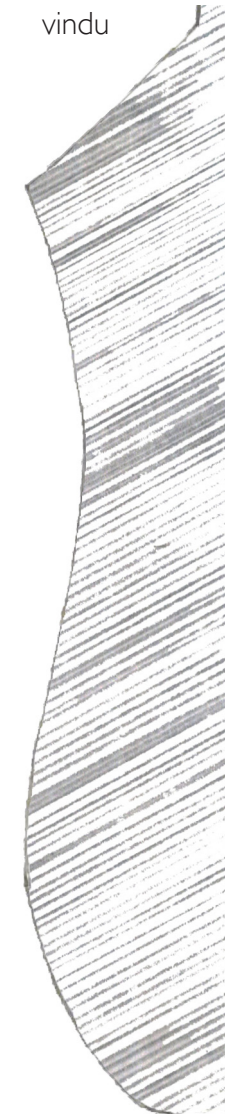
19. Fylling i dør mot lager

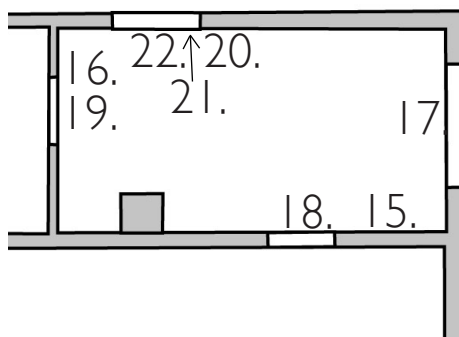
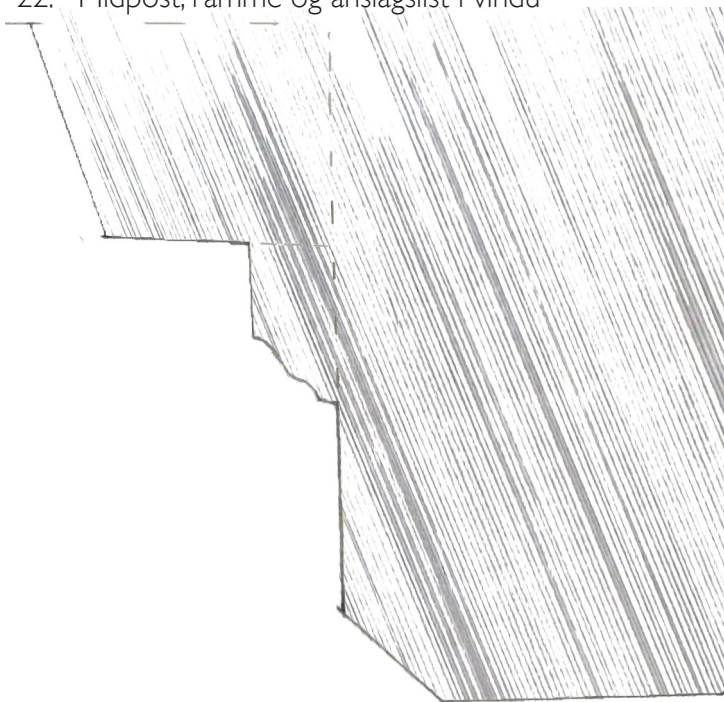
20. Høyre list om vindu

21. List under vindu

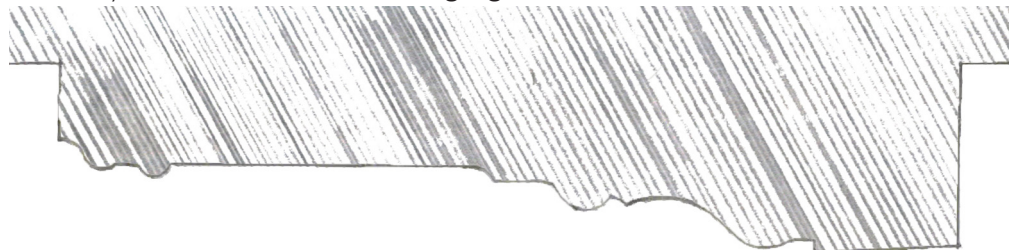
22. Midpost, ramme og anslagslist i vindu

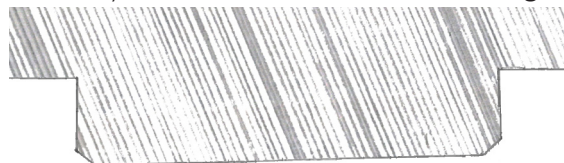
Rom B2a, B2c, B2f, B2j- loft

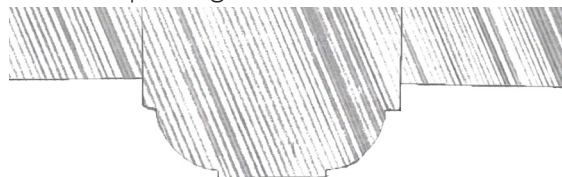
32. Høyre dørlist om dør fra loftsgang til soverom B2c

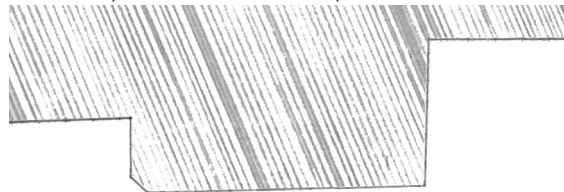
33. Høyre dørlist om labankdør fra loftsgang til tørkeloft

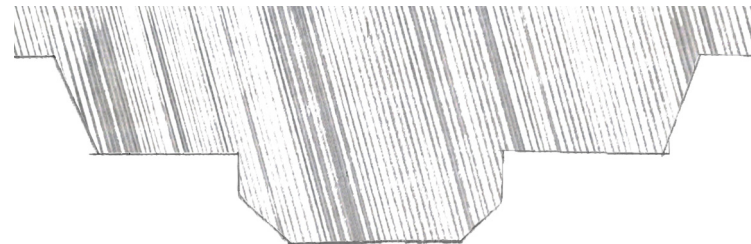
34. Midrpost og rammer i varevindu, soverom B2c

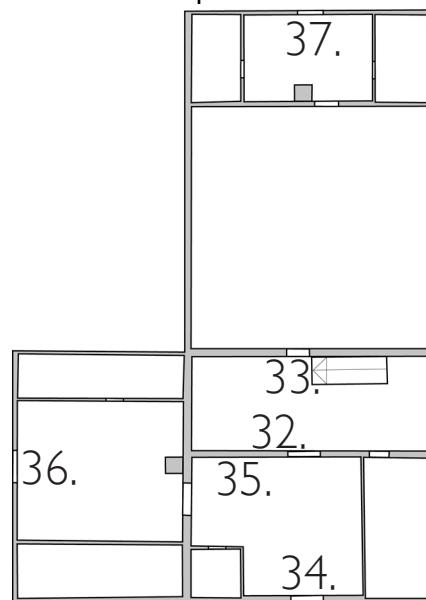
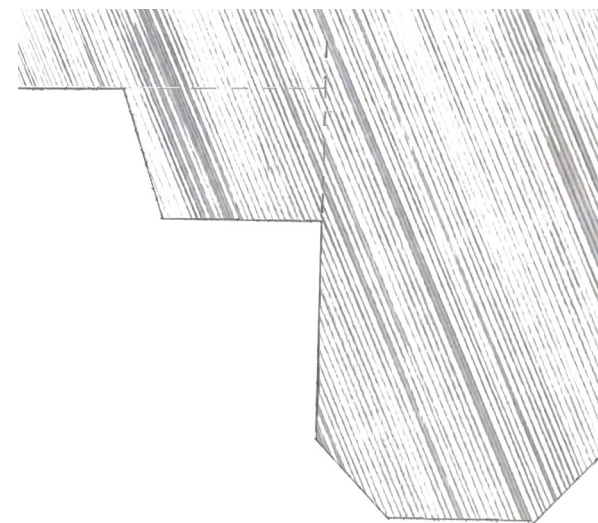
35. Høyre list rundt blikkplate bak oven, soverom B2c

36. Midtpost og rammer i vindu, soverom B2f

37. Midtpost og ramme i vindu, soverom B2j

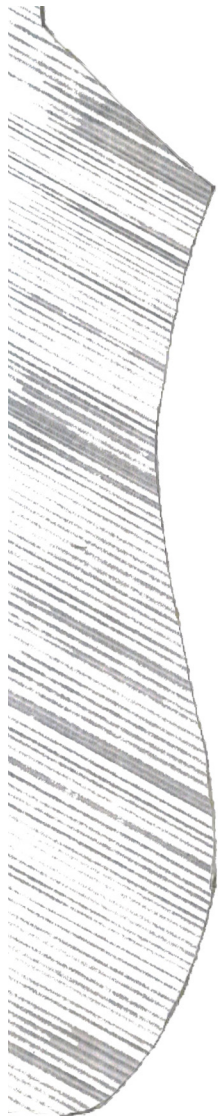
Rom S I c- skolestue

23. Midpost gammelt vindu, med flyttede anslagslister pga varevindu

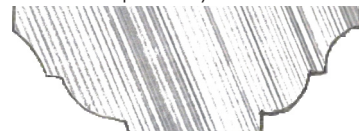
24. List under vindu

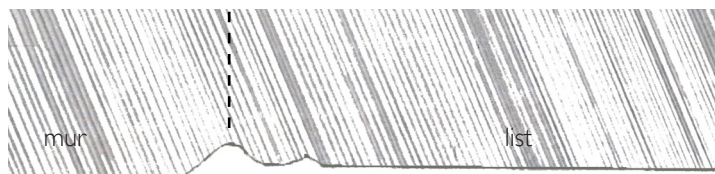
25. Sprosse nytt vindu

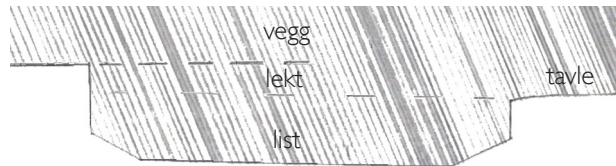
26. Midpost nytt vindu

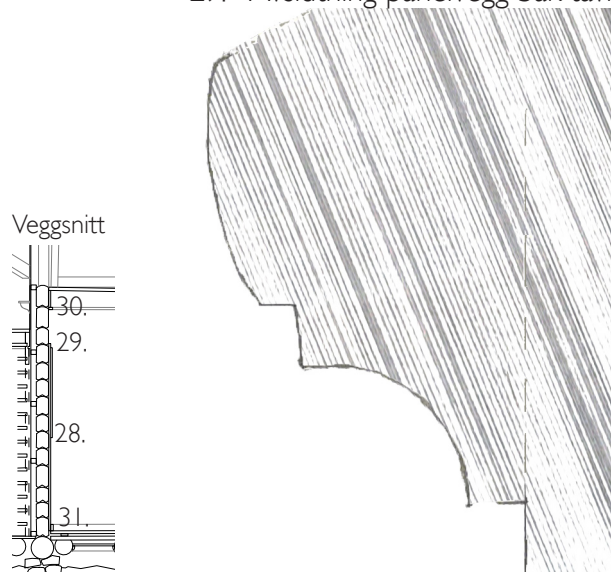
27. Murlist bak ovn

28. Tavlelist

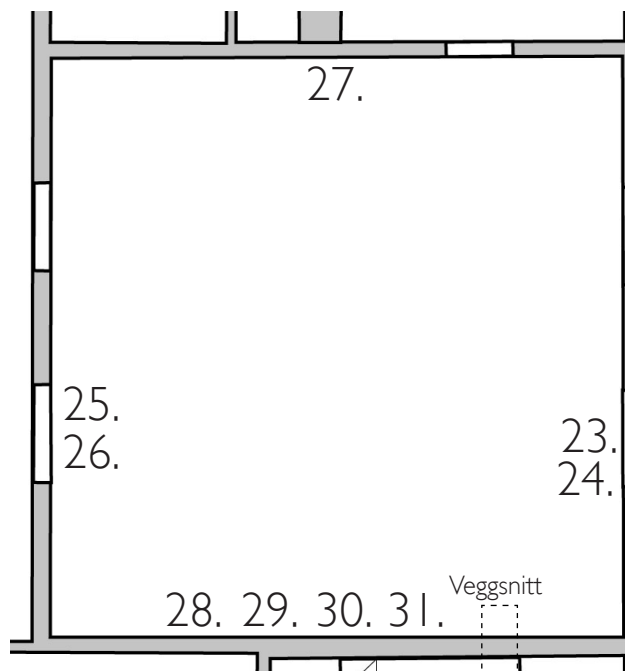
29. Avslutning panelvegg bak tavle

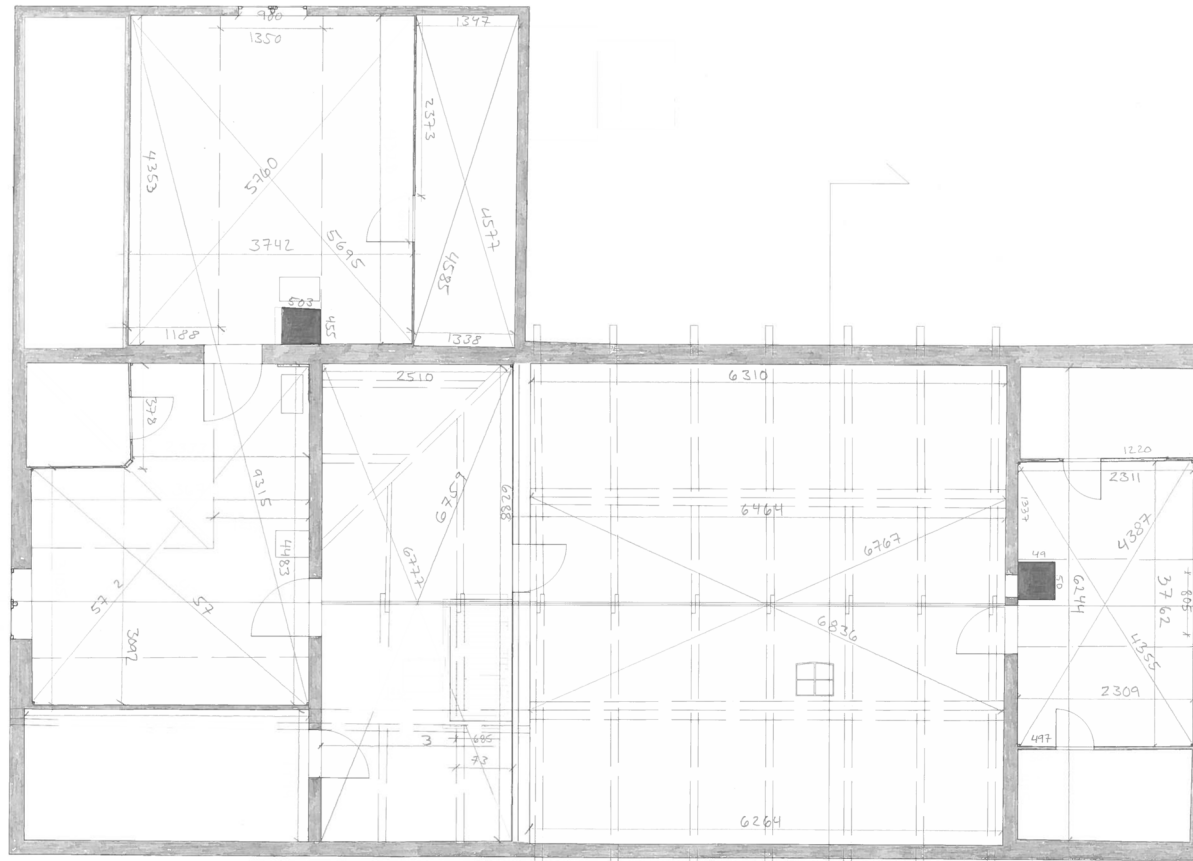
30. Stussbrettlist

31. Gulvlist

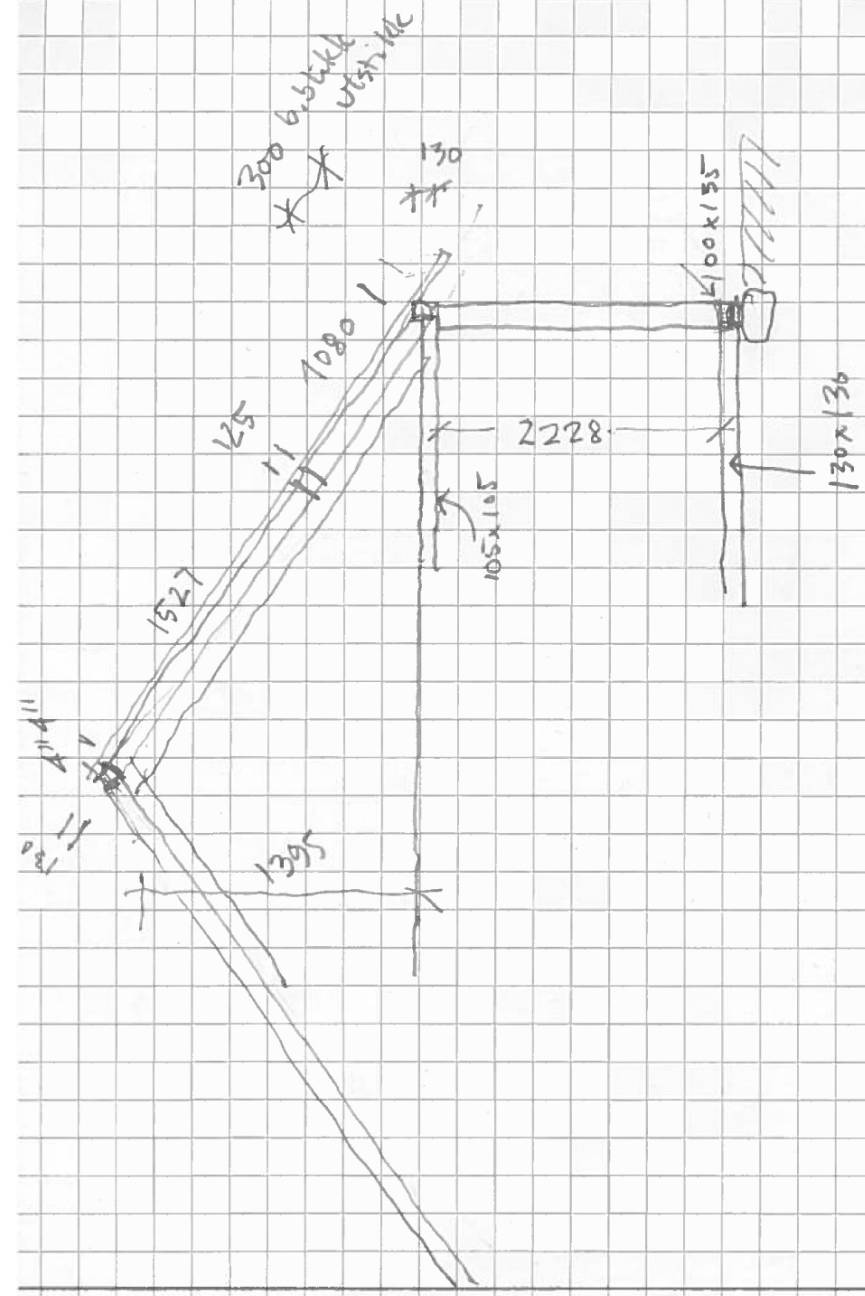

Plan andre etasje M 1:100

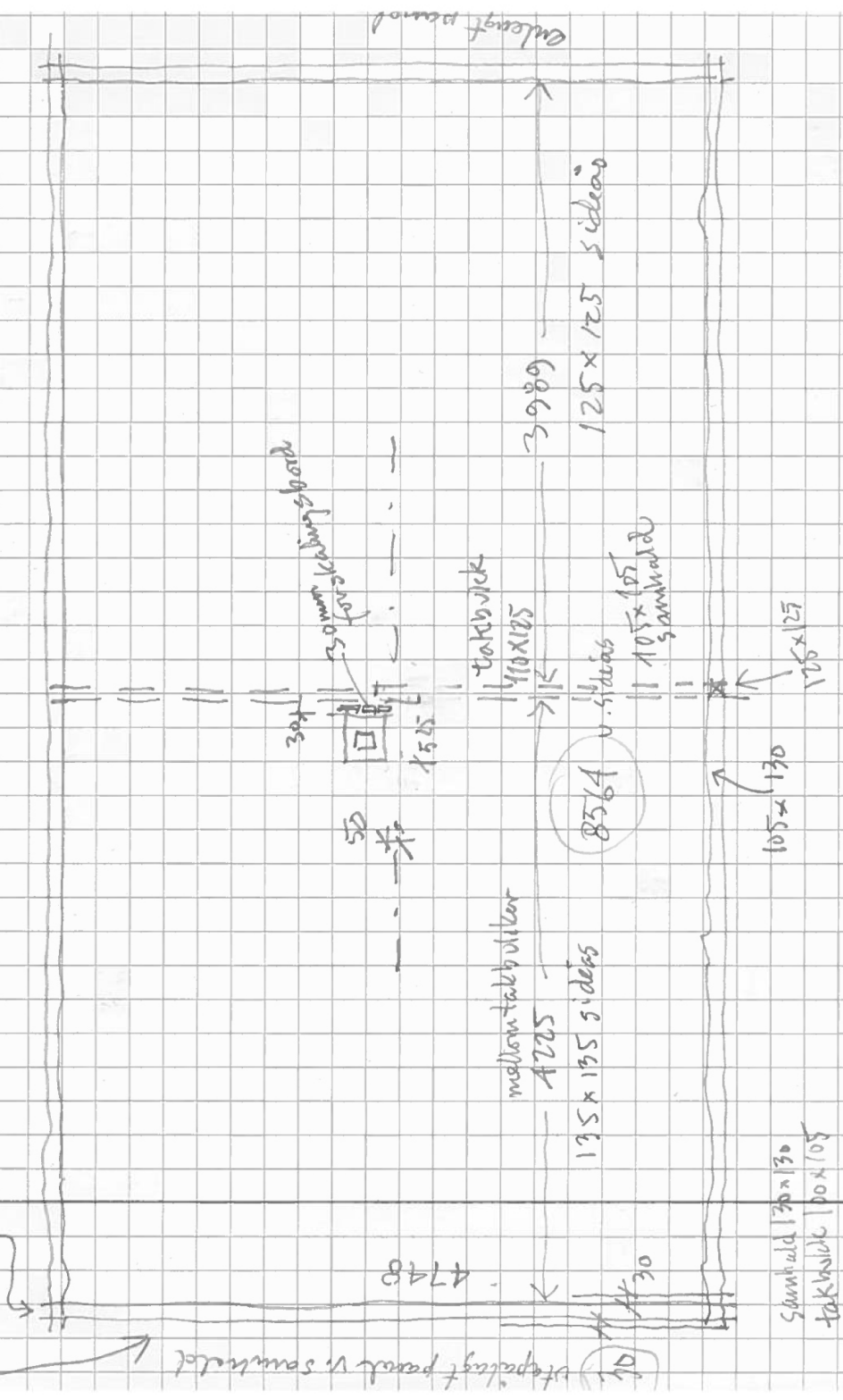
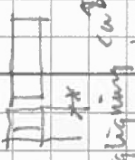

Oppmålingstegninger

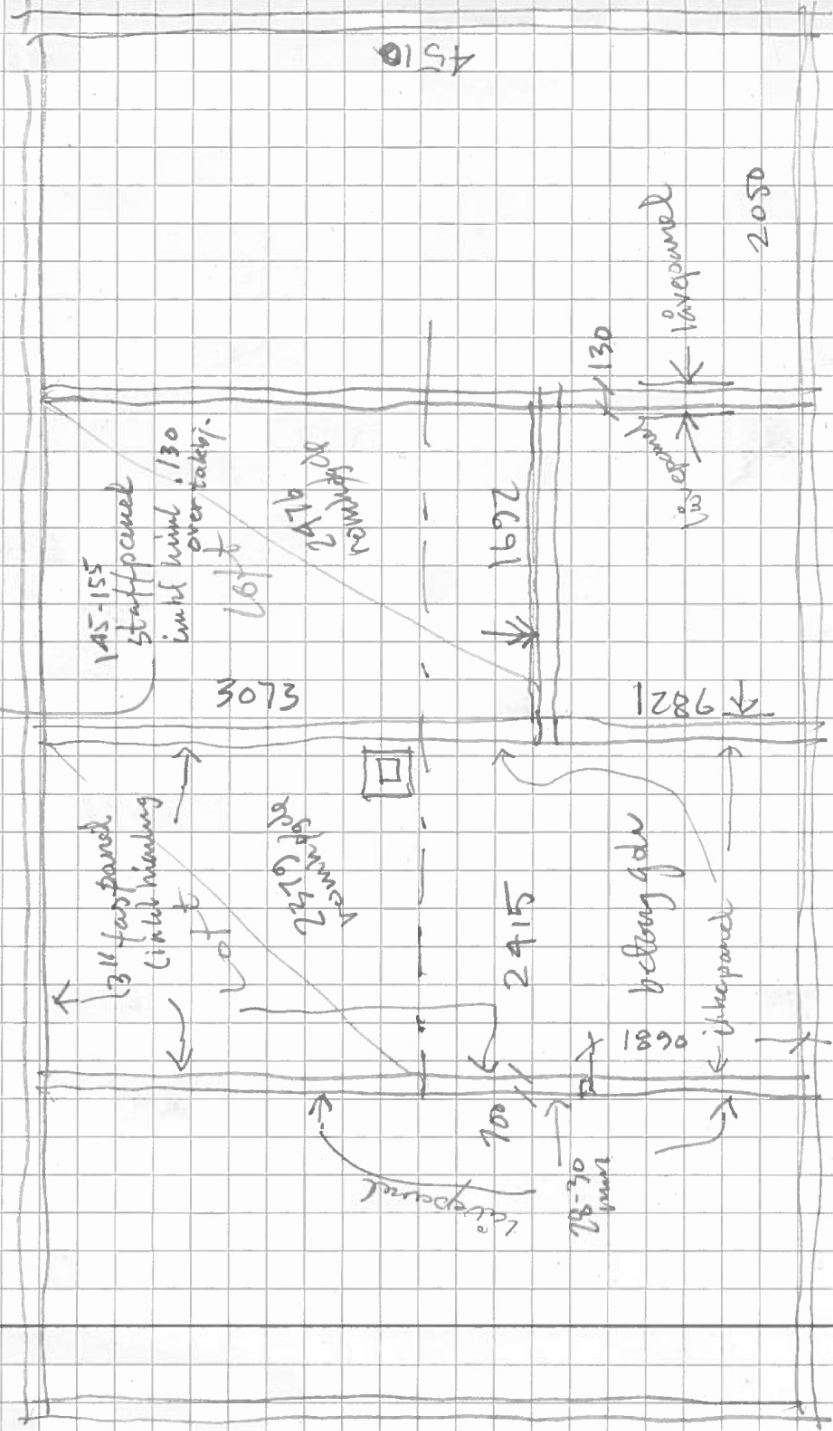
- Uthus, plan og snitt, av Alf Oddvar Avset
- Utedo, plan og snitt, av Alf Oddvar Avset
- Portal, av Alf Oddvar Avset

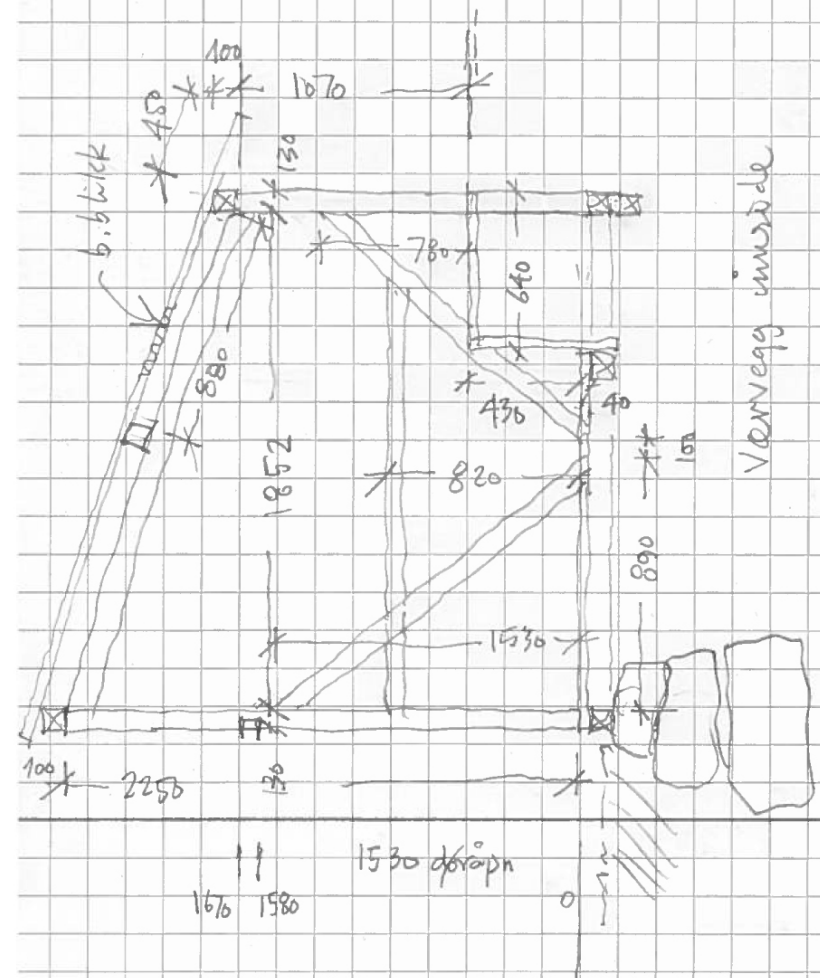

Stützpunkt parallel V. Saumrinne
 Stützpunkt ca. 25 mm netto
 Grabweiser ca. 15 cm umover

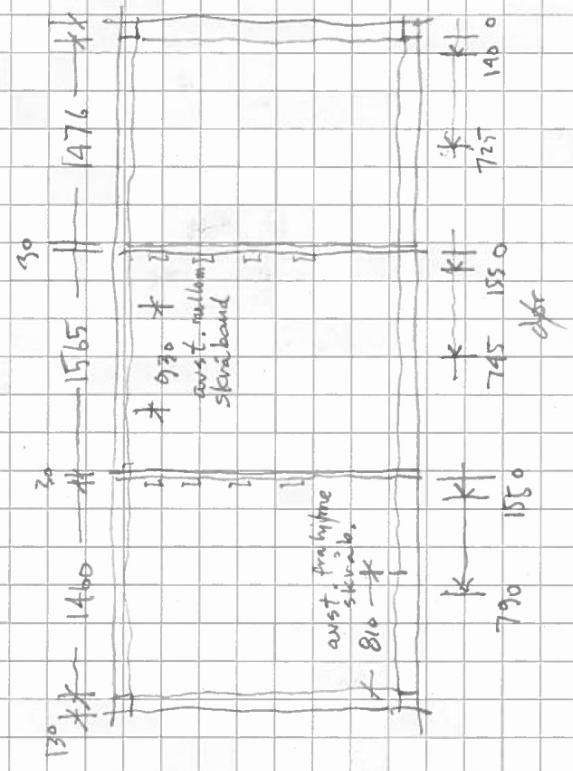

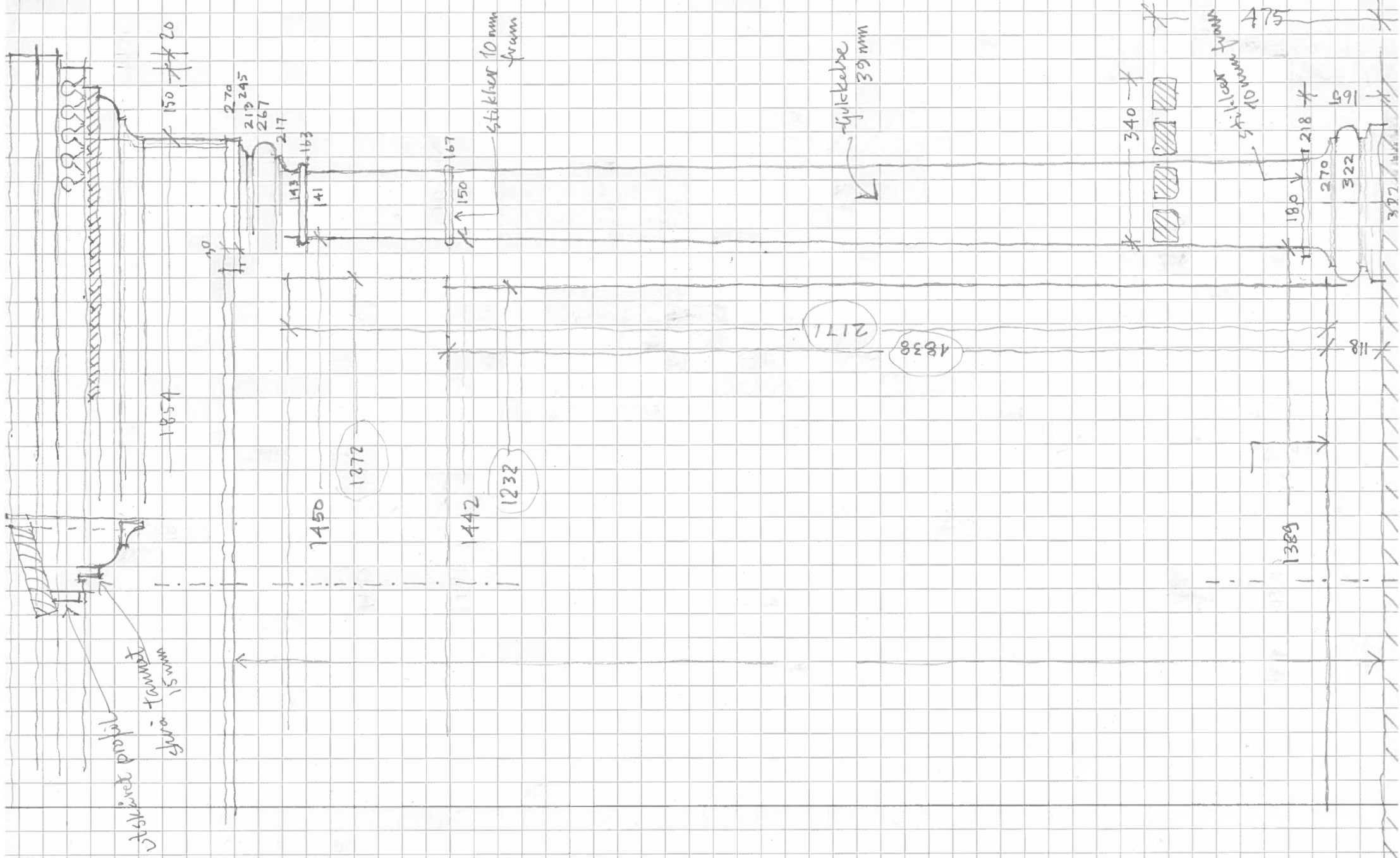
2x staff
 2x for kant
 ikke mest og tlf

Varvegg insida

Historiske tekster og dokumenter

- Fra Norges Brannkasse
- Kontrakt for plassering av skolen 1880
- "Snart jul", artikkel skrevet av Audhild Solberg
- Utdrag fra H. O. Melkilds dagbøker (1879-84)
- Artikkel i Aura Avis 12.jan 1985, av Odd Steinar Viseth

Norges brannkasse, branntakstprotokoll m. tekst, Møre og Romsdal, Sunndal, 2 31.01-27.03 1879-1952 Øksendal

s.64:

"Aar 1881 den 24 Januar

Bemeldte Bygning, beliggende i en ubebygget Afstand af over 75 Alen fra nærmeste Hus med Ildsted er opført af Tømmer uden Bordkledning i en Etage paa Sylmur og forsynet av Tag med Næver og Torv, - er 20 Alen lang, 10 Alen bred og 5 1/4 Alen høi fra Sylmuren til Raften. Denne Bygning, som har 9 fag Vinduer foruden et lang agtigt saadant over Indgangsdøren samt 6 enkelte og 1 dobbelt Dør, er indredet i Alermedonte(???) Rum, Skolestue, Lærerværelse, Kammer, Kjøkken og Fordør, fra hvilken sidste fører Trapp til Kvisten, hvorpaa er indredet et lidet Værelse.

Fra Kjøkkenet er opført en Graastensskorsten, hvori er indredet Bagerovn.

Selve Bygningen taxereds for	2200 Kr
Sylmuren	25 "
Skorstenen	120 "
En Kakelovn i Skolestuen med Rør	50 "
Et Katheter i	" 15 "

Tilsammen 2410 Kr."

s.67:

16 april 1884 om at bygninen er brent.

s.70:

"Aar 1884 den 23 August blev xxxxxxxx Bemærkning af 12 Juli sist til Taxtforretningen af 16 April d. A i Anledning af Branden paa Aafer: Skolehus gjennomgaaet med indkommede xxxxxx, der til Brandkommisjonens første Post afgaa saadan Besvarelse:

Omhandlede Bygning med Indrætninger antages paa Brandens Tid at have havt en samlet Verdi af 2700- To Tusende Syv Hundrede Kroner."

s.73:

"Aar 1885 den 14 November": ny taksering for skulehuset.

Bygd på samme sted, og samme mur og med samme bestemmelse som det nedbrendte.

tømmer uten bordkledning

13x6,6 m 3,40 m høy (sylmur til raft)

10 fag vindu foruden langagtigt sådant over indg.

7 enkle og 2 doble dører

Skolestue, Lærerværelse, Kammers, Kjøkken, Fordør med trapp til kvist, på kvist innredet værelse i vest.

Kjøkken: Skorstein av gråstein, hvor det er innredet bakerovn.

Kateter og skoleskap.

s.80:

Aar 1888, den 21. November: bordkledd og malt (gangen malt, foruten gulvet).

Brev frå Ingebrigt Melkild til Ole Melkild 1903

Men sagen var den at det ikke var så godt at lade vær å reise til Jordahl heller når ungdomslaget skulle have fest. Endelig kl 1-2 tog jeg den beslutning at gå til Jordahl. Jeg traf nu Kristine der også i det mindste, Anna fikk jeg også se men ikke nerme meg.

Kommen fram til skolehuset hvor festen holdtes, traf jeg den ærede festkommite i største bestyrtelse «ligeoverfor» veiret, der var af grimteste sort. Inde i gang, stue og kjøkken var en hel mængde folk stuede sammen: kvinder og børn, mænd og oldinge om hverandre og til at puffe og støde hver sin gang alle sammen eftersom det faldt sig. Da veiret bedagede seg saa meget at man kunde komme ud, skulde toget gaa. Gravanes (Lars 28 år) stillede seg opp ved enden av Karl Johan under det trefarvede flag og skreg ut: «Oppstilling til tog». Og før jeg riktig vidste ordet av det, bar det ivei oppover Karl Johan hulter til bulter uden sang og uden nogenslags orden. Her blev programmet ikke fulgt, for der stod det uttrykkelig at det skulle være «to og to ibreid». I lighed med en fåreflokk traskede vi nu alt oppå Ekren og nedigjen til Sjøen og tilbage til skolehuset. Kommen hertil igjen holdt M. Øidvin tale for dagen hvori han fremhevede H. N. Hauge som den mand der gav stødet på en indirekte maade ved at forkynde Gudsordet gav stødet til Norges frelse i 1814.

Efter endt tale, beværtning og derefter sækkeløb for småguttene, der foregik til mængdens store moro. Og så var det kappsprang for mænd og kvinder. Her utmerkede Gravanes seg ikke så meget ved sin hurtighed som ved sine øvrige bevægelser under løbet. For at slå ihjel tiden blev de almindelige friluftslæge benyttet, og skjønt jeg bestandig deltog talte jeg jeg hverken med Kristine eller Anna hele dagen såmeget at jeg hadde anledning til at overbringe din hilsen.

Fra først af var det meningen at slutte kl 9, men da her M. Ø. antagelig havde fått nys om at nogle af ungersvandene havde isinde at få istand dans efterpå, blev tiden uthalet til kl 12 før slutningen kom. Det hindrede imidlertid ikke de viltre karle fra at arrangere dans. Hos John (Nestua) skulle man nu for sidste gang få svinge seg i gammelstuen der. I den nye vil jeg håbe der vil gives anledning mange gange, og heri bliver jeg antagelig ikke skuffet da dens eventuelle hersker er en lystig fætter.

Straks festen var slut, satte kvinfolkene opover. En stund efter blev også vi karene ferdige til afgang og kommen frem begynte moroen. Sant at sige er det den mest tarvelige dans jeg endnu har overværet, thi når det ikke hverken var dansere eller spillemand, kan du tænke deg stillingen. Kristian Jordal fungerede istedet for spillemand. Undertiden var han heldig nok til at gjøre en nogle kruller på sin fele - der efter sagkyndiges mening ikke lot seg stille, men når dansen begyndte, forstummede som oftes både Kristian og felen. Efter en times tid ble man lei af dette gjøglespil og dansen hævedes. Da deltagerne strømmede ud, passede jeg mit snitt så jeg blev sidste mand og fikk da anledning til at overbringe Anna din Hilsen. Og nå skal jeg hilse så flittig igjen.

Nede i Bruøyen nåede jeg igjen de andre, og ser da langt mer til min forbauselse end min forbitrelse at Stein har slået «fægt» i ordets fulde betydning på Kristine og Stina Åfar. Jeg slog lag med Gravanes, eller rettere jeg hørte på hans spændende beretning fra fiskerlivet. Saledes gik det hele veien uden at vi kom i ubeskeden nærhed til det turende følge.

Træt, utmaset, og lei utav hele greia, kom jeg hjem, kastede meg i sengen, og vågnede først ved om morgenen (kl 9-10) at blive purret om straks at stå opp og ut og «sløa frau» (møkk). Nu var også den 17. gåen heden uden at jeg var kommen lengere end jeg var den 16de.

Dog kan jeg ikke sige, den bragte meg nogen skuffelse, thi så meget kan jeg se ind i fremtiden at jeg så omtrent vidste hvorledes det ville gå, når jeg var feig nok til at gå til Grenda. Stort anderledes kunde det vel ikke gå heller, det eneste var øm at jeg kunde maaske sagt det gik bedre om jeg havde fået anledning til at følge Kristine (?)

Værdehøit Løvingen af Melkilds- og Jordabls-
 Boladens og idag blivend mig om, efter
 Værdsad og i forløstent Værdsid med
 vadsommand med i endrofformen Gæmde
 Værden Om Afsen, af endags som endelig
 Tomt for de og færdige Boladens samt
 færdige Jordbige med Lige glade for Løvingen
 af Med Gærdt Afsagen hænges.

Drøindes forlygte mig Løvingen af Jordabls-
 Værden og i Døllidspale af frembringe til
 den for omfærdige Tomt de Gæmde
 Løvingen, som er somzønt til de for
 yadende Tomten med Afsen med i den
 minde Høide for Løvingen af Melkilds-
 Værden.

Afsen den 30de Marts 1880.

Besiden O. Afsen. Halvor F. Melkild.
 Lars og Linn Ole Olsen Linn Jørgensen
 og Linn Linn Anders Linn Linn
 Lars J. Jordal Anders O. Jørgensen
 Gæsterne J. Jordal Pedes H. Melkild
 H. O. Melkild - Lars og Melkild Lars og Jørgensen
 Anders H. Gærdt Anders L. Melkild David Jørgensen

Snart jul —

De begynner vanligvis i månedsskiftet oktober - november: De første påminnelser om at julen nærmer seg. Man utveksler dystert betraktninger om at den er bare noen usle uker unna. Uffer og støtter. Tenker på alt som skal huskes og gjøres, — og dagene som liksom ikke lenger er dager, men bare korte bluss mellom morgen og aften. Visselig finnes det mange som har god grunn til å grue seg både til julaften og de påfølgende dager. Som føler savn og ensomhet ekstra svært nettopp da. —

Men det må vel være noen blant oss som gleder seg også —, filosoferer mor der hun venter på tur i kassakøen. Det er i hvert fall tydeligvis ikke der man kommer med sådanne lettsindige bemerkninger. Vi er da heldigvis voksne, fornuftige mennesker. Ferdige med den tiden da man talte dagene til julaften på fingrene

«Fortell om julen i gamle dager, mor», sier ti-åringen under dyna. Og mor godtar med stille resignasjon at han med «gamle dager» slett ikke mener attenhundre-og-deromkring, men mors egen barndom. Hun lukker øynene og føler at han egentlig har rett. For ham i sin verden med farge-T.V., supermarkeder, flotte biler, villaeer med teppegulv og rikelig varmtvann til dusj og bad, må det virke helt forhistorisk når mor beretter om f.eks. lille julaftens bad i stampen på kjøkkenet den gang hun var barn. Mengder av vann måtte da varmes på den store vedkomfyren for at hver og en skulle innta en grundig renselsesprosess etter juliens forberedelser. Ja, for det var den gang man forberedte julehøytiden. I hvert fall rammen om den —. Den indre forberedelse kunne nok variere fra hjem til hjem og fra menneske til menneske da som nå. Men ordet stress var visst ikke oppfunnet ennå. I hvert fall kan ikke mor huske at hverken ordet eller følelsen av stress var aktuell den gangen.

Men derimot var dagene tydelig lange. Helt fra hennes egen mor begynte å ta ned gardiner for kveld og tømme alle skuffer, til man våknet med en ubeskrivelig frydefull følelse blant drivhvite sengekler julaftens morgen. Da var alt garantert rent fra kjeller til loft. Fulle kakebokser sto på rad og rekke. I spis-

kammeret var det lager av alle slags lekkerbiskener. Blant fårerull og grisesylte sto også store porsjoner med verdens deiligste karamellpudding som det var vanskelig å holde slikkepotten borte fra, når man så sitt snitt til å stikke innom der julaftens formiddag. Så mor forstår nå at det var praktisk å ha visse faste plikter for barna disse formiddagstimene. Selv slapp hun lettvtint unna den endeløse potetskrellingen til kveldens festmåltid og første juledags middag. (Ja, for sistnevnte dag var absolutt hellig, inklusive besøksforbud til venninner). I stedet fikk hun den langt mer behagelige jobben å ta en sparktur til gamle Ingeborg oppi Svingen med en stor skoeseke full med smaksprøver av mors kakebakst, kaffe og sjokolade, og gjerne en liten pakke med bånd rundt. Der var man ventet og velkommen. Der i den lille mørke stua falt man til ro i den velbrukte gyngestolen, mens Ingeborg kokte sjokolade, og man konverserte etter beste evne. Og så sparkturen heim igjen, — nedoverbakke sving etter sving, med tanken på gavene og kveldens salighet som en jubelbrus inni seg. Ja, for den gang var det alltid is på veiene og snøtunge grenner julaften. — Var det ikke?

Akkurat der i beretningen blir ti-åringens øyne ekstra blanke. «Skulle ønske jeg hadde levd den gangen», kommer det tungt. Det er nok tanken på skiene og den omtrent ubrukte sparken i garasjen som utløser den replikken, antar mor. For egentlig har vel hennes unger det bedre enn hun selv hadde? Eller —? Hvis man selv den gangen var blitt forespeilet de materielle goder som de nå tar som en selvfølge, ville det vel føles som et glimt inn i selve himmelriket. Er det fordi hverdagen den gangen var gråere, at julen er blitt stående som et glitrende lys i minnet?, fundrer mor. Hva vil hennes barn formidle videre av opplevelser fra sin barndoms julefeiring til den kommende slekt igjen? Det er ikke godt å vite. Men også deres barndoms juleopplevelser vil vel en gang få fortidens gyne skjær over seg. Men uanfektet av tidenes utvikling og forandring står julens budskap fast: Oss er en evig Frelser født! — — A..hild.

Artikkel sendt fra Audhild Solberg, fra ukjent avis

Fra H. O Melkilds dagbøger 1879- 1884
(avskrift av avskrift lånt fra John Melkild)

10. januar 1879

Skolekredsmøde her hjemme hos mig. Skattefædrene i Jordals og Melkilds Kredse var tilkaldt. Herunder indbefattet Husmænd, Inderster, Kårmænd m.m. Spørgsmaalet om Udligningsmaaden til Skolehusets Opførelse sættes under Diskussion. En stormende Debat udspant sig, og blev Sagen tilsidst optaget til Votering, hvorunder 13 stemte for at Udgifterne skulde udlignes efter Matricelskylden og 15 for en Dito paa Formue og Indtegt. Holdt paa med mødet ligetil Mørkningen. Meget uroligt.

13. Februar 1879 -- Skolekommission --

Et andragende om et Bidrag af Amtskolecassen til et Skolehus i Melkilds og Jordahls Kredse blev besluttet insendt med det halve af Overslagets Kostende 7. Oct 1879. ----

Ligesaa overlægdes om hvad man har at gjøre med hensyn til Opførelsen af det nye Skolehus.

10. November 1879

Møde af Husfædrene i Melkilds og Jordahls Kredse i anledning Skolehusets Opførelse til valg av Tomt. Det blev bestemt, at Huset skal opføres ligeop for Sivert Pladsens Stuebygning.

En meget Hæftig Ordstrid især vedkommende erhvervelse av Skog hos Lars og Eiel Lien og B. Aafar.

8. januar 1880

Skolekredsmøde her hos mig forat tage under Overveielse, paa hvilken Maade man hensigtsmessigst og billigst kunne tilveiebringe Tømmerquantumet til Skolehuset. Kun en stormende Debat blev Udfaldet.

12. januar 1880

H. Lillemelkild som Medlem af Skolehusbygningen reparerede Tømmerquantumet paa Kredsens Matricelskyld idag.

På min Skyld faldt 8 41/549 Tømmerstokker I I Alen lang 7" Top.

12 912/2745 do 9 do 7" Top.

22. januar 1880

Jeg og Ole paa Tømmerhugning til det bedrøvelige og meget omstridte Skolehus, 4 i Løfteren og 2 i Bratbakken, respektive 9 og 11 alen lange.

23. januar 1880

Også hugget 6 Tømmerstokker til det omstridte Skolehus. Dertil nedkjørt fra Bratbakken til Nylegrinden 7 St. A. Haugen med paa Leie.

24. januar 1880

Kredsmøde paa Aafar til Bestemmelse af de udkomne Brøkker ved Repartitionen af Bygningstømmer til Skolehuset. Sterke Sindsbevegelser og krasse Debater.

13. Februar 1880

Kredsskolemøde hos Bersven Aafar forat tage Bestemmelse om hvor Skolehusets Tomt skal være, da vi Brugerne fra Melkild vil have den der hvor Directøren har paasagt det, medens Jorddahlsgændingerne vil have den ligeovenfor Sivert Pladsens Huse.

Man kom imidlertid til ingen Enighed. Bare Spetakel og stormende Scener.

Idag ogsaa Anbud paa Opførelse af det saameget omstridte Skolehus ved Aafarplads. Der fremmødte Tømmermændene John Myrseth, John og Iver Larssønner Øxendalsøren, Erik P. Myren, Sivert Pladsen

og Knut Johnsen. John Myrseth gjorde det mindste Anbud, nemlig 127 1/2 Spd. = 510 Kroner, for hvilket Beløb han skal opføre og indrede Skolebygningen. Al Material bringes paa Tomten i almindelig vel skikket Tilstand.

Vi sad udover al Natten og accorderede. Tilslut skrev jeg og H. J. Melkild Byggecontracten, hvorved vi først blev ferdig kl. 8 1/2 Morgen.

3. Marts 1880

Først afsted paa Veibrydning til Jordahlsgården til Kjørsel af det elendige Skolestuetømmer.

5. Marts 1880

---- Siden kjørt I Bygningsstok Stranden til de høit omtvistede Skolehus.

13. Marts 1880

Kjørt I Las Ovnsved og 2 Tømmerstokker til Skolehuset ned til Søen.

18. Marts 1880

---- Derefter flødede vi 10 Tømmerstokker til Skolehuset ude i Aafarpladsbukten, og opkjørte og fremkjørte jeg til Stedet 8 St. af dem, samt 4 til A. Haugen og 2 til H. Lillemelkild. Atpaa fik vi et dyktigt Skjændbask af B. Aafar, som foreholdt os det urimelige i at lægge Tømmeret paa den indre Tomt.

19. Marts 1880

Ogsaa idag til Pladsbugten med 2 Tømmerstokker som jeg fremkjørte. Desuden kjørt endel til H. Lillemelkild.

30. Marts 1880 ----

Derefter haft et Møde vedkommende Skoletomt til det bedrøvelige Skolehus. Efter en lang og Hæftig Discussion blev man endelig enig om, at Skoletomten skal blive at antage paa Aspagerhaugen. Brugerne af Jordahl forpligtet sig imidlertid til at frembringe det til de to før paatenkte Tomter frembragte Tømmer til den nye Tomt.

31. Marts 1880

Ud til Aafarmarken og bistod A Smaaskog med Fremkjørsel af hans Tømmer til Skolehus. Jeg kjørte fram hele 6 Stokker.

19. April 1880

Kom Tømmermester John Myrseth forat paabegynde Opførelsen af Skolehuset ved Aafarplads. Han havde en Mand med sig fra Byen.

30. Mai 1880

Møde paa Aafar hvor vi behandlede et Forlangende fra Bygningsmester John Myrseth om at han ønsker Tillæg til godtgjørelsen eller Byggelønnen for Skolehuset. Intet blev udlovet enda.

7. Juni 1880

Med Dampen idag ankom 60 Vog Næver til Skolehuset, som nu er opbygget, og var samtlige Brugere af Jordahl og Melkild samlet for ikveld at paabegynde Tækningen af nævnte Hus. Begynt hermed Kl 8. Aften og ferdig Kl. 3 Morgen. Den kjøbte Næver, 60 Vog, medgik.

8. Juni 1880

Auksjon hos ældre Anders Gjelden i Øksendal. Træt efter Natvagen med Tækningen kunde jeg ikke tage afsted, men formaled Brødkorn.

Afreist John Myrseth og Henrik Henriksen, Bygningsmændene til Skolehuset, efterat de nå haver optømtret den og tækket Taget.

3. Juli 1880

Først til Dampen med Melken, hvorefter jeg bar op Bord fra Aafarsagen til Skolehuset. Efter Middag var samtlige Brugere fremmødt dersteds, og leverede vi da Størstedelen af de Bord som trænges til Skolehuset.

1. November 1880

Kom John Myrset og Henrik Henriksen til Jordahl forat indrede Skolehuset.

13. Desember 1880

Møde i Skolehuset paa Aafar af Melkilds og Jordahls Brugere forat fatte Beslutning om at meddele et Extratillæg til Skolehusets Tømmermænd John Myrseth og Henrik Henriksen. Man enedes om at gjøre dem 50 Kroner i Tillæg. Huset nu på det nærmeste istand.

11. Januar 1881

Idag påbegyndtes Skoleholdet for Jordahls Kreds dette Aar. Det nye Skolehus, so nu er istand, blev idag saaledes taget i Brug til stor Herlighed for Jordahlsgrændingene men til ubodelig Forargelse og Men for os fra Melkild.

18. Januar 1881

Idag blev Skolehuset nede paa Aafar indviet af Pastor Petersen. Ingen fra Melkilds Kreds fremmødte, da vi ingen Interesse har af det.

11. Mai 1882

Ud til Dampen efter Melkkopperne. Ved samme Anledning var jeg, H. Lillemelkild og Lars Lien paa Aafar o opgjorde Regnskabet vedkommende Skolehuset, og maatte jeg overtage Kassereposten af Bersven Aafar, grundet paa hans Sygdom. I Kassen befandtes i Contanter Kr. 8,66, og desuden udlaant til H. Lillemelkild Kr. 60,00 og til Lars J. Melkild Kr. 10,00 = Kr. 78,66.

13. Mai 1882 ----

Siden tog jeg til Aafar for i Forening med Lars Lien at slutte Akkord med en Maler fra Opdal med Navn Heller Haugen. Uden at slutte nogen bindende Kontrakt opgjorde vi et foreløpig Overslag over Malingens hele Kostende med saadant Udfald:

Veggene udenpaa	300A	kr. 18,00
Loftet	130 "	" 5,20
Privet	93 "	" 3,72
Vinduer; Kadeter m.m.		" <u>8,00</u>
		Kr. 34,92
		" <u>46,13</u>
Malerverer ialt for		Kr. 81,05

(27. Mai 1882

Idagmorges omtrent Kl. 4 døde Gaardbruger Bersven Olsen Aafar omtrent 66 Aar gammel. Han har lidt af et Brystonde siden i Vinter. Paa Mandag denne Uge kom han tilbage fra Doctor Brodtkop, hvir han har vært en Uges Tid. Han gjorde dessuden en Tur til Throndhjem først i denne Maaned.)

17. Juni 1882

Efter Nonet til Skolehuset paa Aafar og betalte Maler Hellaug Haugen for Malerarbeidet paa Skolehuset med Kr. 43,44.

12. October 1882

Med Posten idag kom tilbage fra Stiftsdirectionen Udfaldet om Lærerbestillingen hersteds. Resultatet blev da ligevel, at Ole Jordahl fik Posten trods alle anvendte Modarbeidelser. Jeg skrev paa Øieblikket et Brav forat underrette ham om Udfaldet.

29. October 1882

Erholdt Brev fra Skolelærer Ole Chr. Jordahl, dateret Elverum den 10de denne Maaned. Den 6te i samme fik han Telegram fra Skoledirectøren, at han var besat i den ledige Skolelærerstilling hersteds.

5. December 1882

Skoleexamen for Melkilds og Jordahls Kredse i Skolehuset på Jordahl. Ole Jordahl forrettede for første Gang hersteds med Examener. Jeg var ved Examen Tilhører hele Tiden. Det gikk Jordahl ganske godt syntes jeg.

23. Januar 1883

Ud til Dampen med Melken. Derefter Møde af Melkilds og Jordahls Husfædre i Skolestuen forat opgjøre Regnskab over hele Skolehusets Kostende. Vi sat hele Dagen og Størsteparten af Natten. Vi da hele Udgiften op i Kr. 2966,01.

24. Januar 1883

Også idag jeg, H. Lillemelkild og L. Lien paa Regnskabsopgjør over Skolebygningen med Renskriving af Regnskaberne.

29. Januar 1883

Jeg og Halvor Lillemelkild ifat med Skoleregnskabet forat besvare Antegnelserne. Idag begynte Ole Jordahl Skolen her i Kredsen for første Gang. Localer har nu H. Lillemelkild holdt i ca. 4 Aar. Fra nu af skal jeg derimod præstere Locale m.m.

30. Januar 1883

Skolekommissjon, hvor man gjennomgik Regnskabet for Skolehuset samt opgjorde Budgettet og meddelte endel Oplysninger over Barneantal og Bostedsafstande i Sagen vedkommende Skolereguleringer i Øxendalen.

21. Mai 1883

Men C. A. Sjøstrøm oprettet Kontrakt, hvorved han forplikter sig til at grave, mure, lere og kalkslaa en kjælder under Lærerboligen paa Jordahls Skolehus, samt desuden opføre en Klop ved Indgangen og lere og kalkslaa Sylmurene, alt for en Godtgjørelse for Kr. 110,0.

9. Juli 1883

På Skolehuset ved Aafar og afbetalte Sjøstrøm for Kjelderarbeidet med ialt 110 Kroner.

30. Oktober 1883

Ud til Dampen med Melken. Derefter sammen traadte Komiteen for Jordahls Skolehus: Jeg, H. Lillemelkild og Lars Lien paa nevnte Skolehus forat opgjøre endeligt Regnskab vedkommende samme Hus. Vi sad da hermed lige tilkvælds. Resultatet blev da, at vi fik et Udgiftsbeløb af Kr. 3083,68.

Anslagssummen paa	Skolehuset	Kr. 2.425,77
	Lærerboligen	" <u>731,33</u>
	Tilsammen	Kr. 3.157,10.

Dette Beløb delt med 2 bliver	Kr. 1.578,55.	
Hidtil ialt faaet Bidrag af Amtsscommunen	" <u>1.400,00</u>	
	Altså igjen	Kr. 178,55.

som andtages om at faa bevilget af Amtskolecassen. Den samlede virkelige Udgift Kr. 3083,68. Anslagssummen Kr. 3.157,10. Altsaa blev den virkelige Udgift mindre end Anslagssummen med et Beløb af Kr. 73,42.

Man enedes desuden at andrage om Bidrag til indvendig Maling i Lærerboligen, andslaaet til Kr. 50,00 og til 4 Skolepulte Kr. 32,00 = Kr. 82. Det halve heraf blir Kr. 41,00. Dette sammenlagt med de endnu ikke bevilgede Kr. 178,55 blir Kr. 219,55, om hvis Beløb man tillader sig at anbefale Skolecommisjonen at andrage hos Amtsformandskabet om at erholde som endeligt beløb Bidrag. Kom hjem først Kl. 7 Aften fra Regnskabsopgjøret.

4. November 1883 -----

Ligesaa skrevet en Henvendelse til Skolecommisjonen paa egne og Naboers Vegne, at vi ei har Lyst at søge Skolen i Jordahls Skolehus fra Nytaar af.

17. November 1883

Samtlige Brugere af Jordahl og Melkild ved Skolehuset og planerede Tunet ved Fælåden. Dermed tror man at Arbeidet på og ved Skolehuset nu på det nærmeste er udført. Fra Nyaaret af skal vi også søge Skolen dersteds, hvilket vi anser for meget rigoriøst(?).

6. December 1883

Skoleexamen for Melkilds Kreds herhjemme. Antagelig sidste Gang i Kredsen, da denne efter Nyaaret skal slås sammen men Jordahls Kreds.

13. april 1884

Kl. omtrent 3 idagmorges vækkedes jeg af et meget sørgeligt og opsigtvækkende Raab, idet jeg ved fremsendt Presse varsledes om, at Skolebygningen paa Aafar holder paa at opbrænde. Øieblikkelig sprang jeg op og tog afsted. Kom til Brandstedet omtrent kl. 4.

Bygningen var allerede da næsten nedbrent. Ilden opdagedes af Skolelærer Ole Jordahls Kone omtrent ved Midnat, idet en lysning vistes gennem Loftet og ved Gnistregn.

Hun vækkede strax sin Mand, der sprang og tok to Bætter Vand og gik op Trappen til Loftet, hvor Ilden var udbrudt bagenfor Skorstenspiiben; men da der var langt efter Vand og Folk ikke i tilstrækkelig Mengde i en Fart kom frem, saa blev Bygningen totalt nedbrændt, kun Døren og endel Vinduer reddedes.

Bygningen var forsikret i Landets offentlige Brandindretning for Landafdelingen den 24de Januar 1884* for 2410 Kroner. Skolelærer Jordahls Løsøreeiendele var derimot forsikret i Storebrand med mig som Agent for 3.240 Kroner. Der reddes af hans Eiendele for et Beløb af omtrent 576 Kroner. De reddede Eiendele fik jeg bragt tildels til Aafar og tildels til Aafarpladsen, hvorefter jeg i Forbindelse med Lars Lien og Halvor Lillemelkild optog Fortegnelse af Eiendelenes, som var reddet. De reddede Eiendeles Verdisum androg til Kr.

(* etter besøk på Statsarkivet; brannforsikring dateret 1881, 24. januar)

Hjemkommen fra Brandstedet omtrent Kl 10 1/2 tog jeg, Lars Lien og Halvor Lillemelkild efter en kort Stands indover il Lensmanden forat indberette ham om Branden, da Bygningen under 24de Januar 1884 blev brandtaxeret for 2.410 Kroner, fordelt saaledes:

28. april 1884

Kredsmøde paa Aafar i Anledning Skolehusets Opbrænden. Bridt Aafar paatog sig at skaffe Locale for en egentlig Godtgjørelse af kr. 2,50.

30. mai 1884 -----

Derefter overværede et Kredsmøde der afholdtes paa Aafar for at træffe Forføiningen til Opsættelse av en ny Skolestue i stedet for den under 12/13 April sidst nedbrændte. Først valgtes

Bestyrelsesmedlemmer, hvortil efter Diskusjon antoges: H. O. Melkild, Eiel, L. Lien, Ole Olsen Ekkerøien og Ole Chr. Jordahl. Derefter paadroges det den valgte Komite at forhøre sig om Bord og Prisen på disse i den nærmeste Fremtid.

29. sept. 1884 -----

Straks efter taget til Aafar, hvor der var tilberammet Anbudsmøte til Opførelse af Skolebygning i den nedbrændtes sted. Man enedes med Johan Arndt fra Eidsøren og Iver Minnæs fra Aasprong om Følgende. De tilbød at opføre Skolebygning i komplet Stand foruden Bordklædning og Maling for et Beløb af 1875 Kroner.

7. okt. 1884

Komiteen for de paatenkte opført Skolehus var idag samlet paa Aafar og afsluttede Kontrakt med Johan Arndt Olsen Eidsøren og Iver Larsen Aasprong om Opførelse og Indredning af Skolebygning paa Aafar for en samlet Godtgjørelse av 1885 Kroner. Jeg skrev Kontrakt og kom først tilbage sent Aften.

Ragnhild Afar blir 91 til våren. Ho er altså fødd i 1894 og hugsar det meste frå vårt århundre i alle fall.

— Det er mange minner å ta vare på, og det er vel helst dei gode og fine minna som sit best. Dei vonde blir gløymd, seier Ragnhild Afar.

Ho vaks opp saman med 5 søsken, mor, far og besteforeldre på gården Lia i Jordalsgrend. — Vi tok tidleg del i arbeidet på garden, men det var og leik og moro. Etter vi vart eldre vart arbeidet det viktigaste, men i helgane kom alle ungdommane i bygda saman, og da hadde vi det trivelig. Ungdomslaget sitt arbeid blomstra den tida, fortel Ragnhild Afar.

Ragnhild Afar har mange minne.

Ragnhild blir 91 til våren

EI HOGTID ER OVER

Vi ser attende på nok ei julehogtid. Ragnhild Afar har helle 90 julefeiringar å sjå attende på, sjølv om nokre er gløymd. Ho seier at jula før og no har mange likskapsrekke, for eksempel storvask og god mat.

— Vi tok til med å slakta gris, vaska huse, bryggeja og baka. Vi støypte talgys og mel lysa til juleteeret vart kjøpt. Da vi var ferdige med staket og alle hadde fått ny-kleda på, pynta vi treet. Mykje av pynten var heimaga, men noko var kjøpt.

Vi hengte gjerne eple og liknande på treet. Vi gjekk så rundt det og song julesongane. Etterpå delte far ut julegavene til oss borna. Berre småting og helst, slikt som vi hadde bruk for, men vi var glade for gaverne. Vi fekk litt å knaske på, slikt som rosiner, nøtter, litt sjokolade og frukt. Så sette vi oss til bord, og som vanleg julekvelden var det risengrynsgraut. Far las juleevangeliet, og så song vi det gamle juleverset og andre julesalmar.

— Juledag skulle alle som kunne til kyrkja. Vi starta tidleg om morgonen, og til lyd av dombjellene på hestane drog vi innover stranda etter den smale vegen til Øksendal kyrkje. Det var mange hestefølgje i lag.

Når vi kom heim att, var det svineribbe til middag.

På spørsmål om korleis julefeiringene var, fortel Ragnhild vidare:

— Læraren i grenda sto for den, ja han hadde hjelp av andre og. Skulestua var pynta, og vi gjekk rundt juleteeret, song og leika akkurat som i dag. Vi fekk mat, og for vi gjekk heim, fekk vi ei korg med godter av læraren. Den korga sette vi alle stor pris på og hadde ho lenge.

— Men juleisen sag vi aldri, verken på juleteerfesta eller henne, seier Ragnhild til slutt om julefeiringa.

NYTTARS- FEIRINGA

Ragnhild fekk spørsmål om korleis nautårsteiringa var rundt århundreskiftet. Svaret vart som følgjer.

— Vi held oss alltid inne på nyttårskvelden, fordi den var mest rekna for å vera ei like stor hogtid som julekvelden.

— Etter maten på nyttårs-kvelden song vi nyttårsverset. Dette verset, i likskap med det gamle juleverset står ikkje i dagens salmebok, men mange om-skyer det inn i den nye boka som snart skal koma, fortel Ragnhild som er orientert om det meste.

— Nyttårsverset er siste verset på nr. 174 i gamle Landstad, nok eit utsagn som vitnar om den gode hukommelsen til Ragnhild.

OPERERT PÅ STUEBORDET

Det første ho minnest av livet sitt, er at ho fekk problem med ein fot.

Fire generasjoner på Afar. Fra venstre dotter Bergljot Melkild, Ragnhild sjølv med oldebarnet sitt Kristin på fanget og barnebarnet Ragnhild Melkild.

— Det var hausten 1900, og eg var seks år. Eiter ei tid skjønte dei heima at det var alvorleg, og doktor vart oppsøkt.

Kort tid etter kom ein doktor frå Kristiansund saman med Sunndals-doktoren, og dei opererte meg på stuebordet heime på garden. Deretter vart eg sendt til Kristiansund sjukehus. Det var ein strevsam tur for ein sekshåring som var sjuk. Først bar dei meg ned frå Lia til sjøen, rodde ut til dampen som låg og venta ute på fjorden. (Det var før det vart kai). Og så bar dei til Kristiansund. Det tok mange timar.

På sjukehuset fekk eg god pleie og sidan eg var berre borte var alle søstrene ekstra smilende mot meg. Eg minnest med takk overlege Trumpy og medhjelparane hans som fekk toten min frisk att.

Eiter eit halvt år på sjukehuset kom ho heim att. På spørsmål om korleis dei andre tok imot ho, fortel ho vidare:

— Alle sag storøyd på alle leikene eg hadde fått. Dei hadde eg fått med søstrene og andre eg fætt med søstrene og an-

dre både til jul og elles.

BJØRNESPOR PÅ SKULEVEGEN

Vi bad ho fortelje om skulen den tida ho var lita.

— Eg byrja på skulen i 1901 og gjekk annakvar dag i sju år. Skulen i Jordalsgrend var todelte, og det var mellom 12 og 17 i kvar klasse. Der var mange skulebord i grenda den tida. Skulevegen for oss i Lia var smal og bratt, og ofte ikkje brøytt om vinteren, spesielt lang var han ikkje, og det gjekk fort når det var godt klekket. Vi hadde ein interessant skuleveg, og ein gong sag vi faktisk ferske bjørnespor på vegen til skulen. Men vegen var slett ikkje farleg. Den er farlegare no, med biltrafikken.

På spørsmål om å samanlikna skulen før og no, svarar ho at frikvartera var lengre da. Skuletimane var frå 9 til 4, med ein heil time fri midt på dagen. Fagleg er det vel størst forandring i religionsfaget, det var fleire religionstimar før, og bøkene var nok ikkje så interessante heller.

Eillevil eg nevne at skulestova var kald om vinteren, som alle huse på den tida. Vi måtte bære vatn i ei bytte fra ein bekk. I den bytta var ei øster, og den drakk vi av alle saman. Vi hadde fleire lærarar, og dei var alle dyktige og gode.

EIT SPESEILT MINNE

— Alle minna i hovudet mitt kan vera vanskeleg å halde frå kvarandre, fortel ho, men ei hending hugsar ho godt.

— Det var den gongen det vart skoten bjørn i Jordalsgrend. Midt i skuletida fekk vi fri, og saman med læreren gjekk alle skuleborna opp på garden Volden. Der var det litt av eit syn som møtte oss: To

store bjørnar låg side om side. Det var det som var blitt skoten dagen. Det var vel sjølvstyre hadde sett spor oppe i Liavegen. Det, seier ho, er den einaste gongen det har vore skote bjørn i Jordalsgrend i mi levetid.

PENSJON PÅ 300 KRONER

Når vi spurde korleis det er å vera pensjonist, fekk vi til svar at å vera pensjonist i dag, er trygt og godt, i alle fall om ein er frisk. Ho fortel vidare at ho ikkje har hatt ein langsom dag enda.

— Når eg tok imot den fyrste pensjonen min, var den på om-trent 300 kroner. På dei 20 åra eg har hatt trygd, har den tildobla seg. Det er ei skremmande utvikling, meiner ho.

— I helle mitt liv har eg hatt nok å gjera, og det er alltid nok å finne på no og. Eg gjer litt handarbeid, les bøker og aviser. Om sommaren går tida mest med til å stille med blomster. Eg bur i kårhusa på Alaret og steller meg sjølv, men har hjelp av og til.

Ho har usedvanleg god hukkommelse og ho interesserte seg for alt som skjer i verda i dag. Difor spur vi: — Har du eit ønske, Ragnhild?

— Ja, det er mange ting som er viktige for meg. Her kjem nokre av dei:

- Jamn fordeling mellom fattig og rik verda over.
- Slutt på all krig og opprusting.
- Slutt på alt misbruk av alkohol og narkotika.
- Om desse ønska vart oppfylt, kunne det vera god grunn til å ønske kvarandre eit godt nytt år, seier ei verkeleg sunnsvets dame til slutt.

